

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik XCVI., št. 6
junij – rožnik

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava in tisk
Tiskarna Schwarz Print, d. o. o.,
v Ljubljani
Poštnina je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik

Arpad Köves

Odgovorni urednik

Boris Leskovic

Bojan Avbar, Franc Černigoj,
Edvard Lenarčič, Boštjan Pokorny,
in Branko Vasa

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar

Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovlec izhaja praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.000 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
obdavčeno po 8,5% stopnji.

Besedila za objavo obvezno pošljite
po e-pošti v Wordovem formatu,
uradne dopise pa podpisane in žigo-
sane naknadno tudi po navadni pošti.
Fotografije sprejemamo v formatu
jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji
(velikost 1-2 MB; 300 dpi); lahko
tudi na CD. Pošiljatelj naj pripiše
tudi svojo telefonsko številko.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva 9 – p. p. 505
1001 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:
do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed
5 €, od 25 do 30 besed 6 €.
Za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.
Male oglase je treba poslati pisno
in plačati vnaprej na transakcijski
račun Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: O. Naglasi

IZ VSEBINE:

S. Žerjav:	Ptice streljajo, mar ne?	288
IZ DNEVNEGA TISKA		290
MNENJA IN PREDLOGI		292
B. Tucovič:	Poljska vrana, nezavarovana zavarovana vrsta	292
B. Leskovic, F.		
Rotar, S. Mrlak:	Sejma Lov in Naturo 2013	295
M. Toš:	Slovensko lovstvo – med tradicijo in sodobnim naravovarstvom	300
M. Kumelj:	Zakaj večji odstrel srn ne bi smel biti vprašljiv?	303
A. Podbevšek:	Živalske kože sežigamo, usnje uvažamo in izgubljam milijone	308
B. Avber:	Lovlec lovca – lovec	310
D. Poljanšek:	Šolanje goniča za lov na divje prašiče	314
PO LOVSKEM SVETU		316
T. Vrščaj:	O balkanskem risu in lovem turizmu	316
J. Mehle:	Na kratko iz tujega tiska ...	318
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		319
J. Weber:	Svetloba v septembru	319
LOVSKA ORGANIZACIJA		321
S. F. Kropce:	»Najprej je bila Diana, šele nato je prišel moški ...«	321
Uredništvo:	Pravilen izraz je lovka in ne lovkinja	321
F. Košir:	Iskrena zahvala za skrbno, estetsko in pregledno pripravljen lovski priročnik	322
A. Köves:	O lovskočuvarjski službi z lovskim inšpektorjem in Policijo v Prekmurju	322
Š. Nemec:	Izobraževanje lovcev	323
S. Božič:	Je slovensko lovstvo primerljivo z evropskim?	324
F. Wakounig:	Mariborski lovski naraščaj	324
K. Kovačec:	Pregled lanskega odvzema divjadi v OZUL	325
Z. Hriberšek:	Ptujsko-Ormoškega LUO	326
B. Tucovič:	Štirideseti tradicionalni lov na lisice v Dobravi	326
I. Rožman:	ZLD Prlekije odlikovala zaslužne člane	327
LZS:	Pokaži svojo lovsko izkaznico!	328
MLADI IN LOVSTVO		329
B. Bone:	V osnovni šoli Dobravljje	329
S. Lipec:	Športni dan OŠ Radeče v dodelovanju z lovci	329
JUBILANTI		330
LOVSKO OPRTNIK		331
B. Birsar:	Člani ZLD Gorica smo si ogledali sejem LOV v Gornji Radgoni	331
F. Rotar:	Prvo Mednarodno srečanje lovov	332
M. T.:	Sova iz Prežihove ulice ...	332
B. Krže:	Še o volkovih v Nemčiji	332
V. Rutar:	Boj za orožne liste, lovsko orožje in naboje	333
V SPOMIN		335
LOVSKA KINOLOGIJA		336
J. Šumak:	Skupščina LKD Idrija predstavila uspešno delo svojih kinologov	336
L. Steinbacher:	Zbor članov pohvalil delo vodstva KLPJ	337
M. Mali:	Brez lovskega psa mu živeti ni ...	338
J. Verčko:	V vsaki zgodbi obstaja več resnic!	339
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	340

SLIKA NA NASLOVNICI:
Rušavec (*Lyrurus tetrix*)
Foto: M. Pogačnik – Diana

LOVNE DOBE:

Ur. list, 101/17. 9. 2004

Srna

srnjak, lanščak:

1. 5.–31. 10.

srna, mladiči obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta, teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta in teleta obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 12.

Mufflon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 4.–31. 1.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 8.–31. 3.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–15. 1.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

20. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

10. 8.–28. 2.

Medved in volk

po Pravilniku o odvzemu osebkov vrst
rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka
(*Canis lupus*) iz narave (Ur. list RS,
št. 28/2009; 12/2010; 76/2010).

Ptice streljajo, mar ne?

V zadnjih mesecih smo predvsem lovci tarča različnih, tudi nekorektnih in zavajajočih napadov, ki jih organizira in vodi predvsem Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS), ki je nacionalni partner organizacije Birdlife International. Vedeti moramo, da se bodo njihove akcije še nadaljevale, saj so to uigrane in preverjene akcije, ki so jih že, kot mi na sestankih organov FACE (Združenja evropskih lovskih zvez) povedo kolegi iz drugih nacionalnih lovskih zvez, v preteklostih že preizkusili v drugih državah. Če si njihova krovna organizacija prizadeva za ohranjanje ptic in njihovega okolja in tudi za »trajnostno rabo naravnih virov«, pa tega DOOPS ni zapisal med namene svojega delovanja. Verjamem, da s točno določenim namenom, saj že več let s svojimi dejanji in načini utemeljevanja, predvsem na podlagi čustev, jasno kažejo, da ne delajo zgolj za ohranitev ptic, pač pa nasprotujejo vsakršnemu ubijanju živih bitij. Očitno je to temeljna življenjska filozofija njihovega vodstva, čemur nikakor ne nasprotujem, seveda pa samo do takrat, ko želijo spremeniti tudi naša življenjska načela in kratiti naše pravice. Žal so že nekajkrat presegli to točko in tudi temeljna pravila »higijene« delovanja društva, kajti brez vsakih argumentov neposredno pozivajo tudi naše članice in lovce »naravovarstvenike«, naj se obrnejo proti svoji organizaciji. Ker so njihovi številni pozivi izredno premišljeni sestavljeni, bodo lovci, ki bodo podprli njihov predlog proti spremembi Uredbe, sočasno praktično podprli tudi prepoved lova vseh ptic. Zato je na tej točki na preizkušnji enotnost slovenske lovske organizacije in s tem, v naslednjem koraku, tudi prihodnost lova v Sloveniji.

Zanimiva je bila predvsem njihova trditev, da smo predlog podali brez resne argumentacije in je zato Zavod Republike Slovenije za varstvo narave celo predlagal ministrstvu, naj nam odvzame status dela v javnem interesu. Tudi zato, predvsem pa, ker ne moremo in ne smemo pričakovati, da so strokovno-znanstvena dejstva o vrstah, ki smo jih predlagali ponovno za uvrstitev na spisek divjadi, znana vsem zainteresiranim lovcem. V nadaljevanju nekaj najbolj zgornjih, ki smo jih obravnavali pri pripravi predloga, primerjam s trditvami o ogroženosti treh živalskih vrst.

Ministrstvo za okolje in prostor in zdaj Ministrstvo za kmetijstvo in okolje mora v Bruselj v rednih časovnih presledkih poročati o stanju populacij ogroženih vrst ptic. Doslej so opazovanja in poročila poverili v izvedbo prav DOPPS, seveda za plačilo. To društvo jim je pripravljalo in pošiljalo poročila s podatki o populacijah ptic v Sloveniji. Ker so ti podatki javni, pa vendar še vedno dokaj dobro skriti, lahko iz njih razberemo, da je npr. pri nas po podatkih DOPPS v letih od 2005 do 2007 gnezdilo od 100 do 200 parov slok, po podatkih organizacije Wetlands International pa je bilo gnezdečih osebkov ocenjeno na vsega od 2 do 6. Mimogrede, zelo dobro večerjo bom z veseljem plačal tistemu strokovnjaku, ki mi bo v naravi pokazal samo deset od navedenih 200 gnezd te, tudi v svetovnem merilu še vedno izredno slabo raziskane vrste med pobrežniki. Nikakor ne želijo upoštevati že objavljenih strokovnih argumentov, da gre za enotno evropsko populacijo, da je Slovenija na samem robu razmnoževalnega območja slok in da so selitvena vrsta, ki je pri nas preletna. Po njihovih navedbah so pri nas stalne, ves čas jih izpostavljajo kot zelo ogroženo in redko vrsto, ki bi jo le ponoven lov pahnil v izumrtje. Wetlands International, edina neprofitna svetovna organizacija za ohranjanje in obnavljanje mokrišč, s katero sodelujemo prek FACE, je v

obsežni strokovni publikaciji z naslovom *An Atlas of Wader Populations in Africa and Western Eurasia* (Atlas mokriščnih populacij ptic Afrike in zahodne Evrazije), ki je podatkovno največja zbirka trenutnega poznavanja populacij in gibanja vodnih in obvodnih ptic v tej geografski regiji, ki jih zajema sporazum AEW, objavila, da je populacija sloke v Evropi ocenjena na od 10 do 25 milijonov osebkov in da je populacija stabilna. »Populacija sloke je enakomerno razširjena prek Evrope in zahodne Azije. Čeprav je analiza selitvenih poti (migracij) obročanih ptic pokazala široke vzorce premikov, niso bile ugotovljene nobene posebej ločene samostojne populacije, razen na oddaljenih Atlantskih otokih.«

Sloka (*Scolopax rusticola*) je lovna v skoraj vseh evropskih državah in po dostopnih podatkih lovci na leto uplenijo od 2 do 6 milijonov teh ptic. Zato morebitna ponovna možnost lova nanje v »veliki« Sloveniji zanesljivo ne bo prispevala k izrazitemu poslabšanju stanja enotne populacije. Sicer pa bi se morala njihova številčnost pri nas v zadnjih desetletjih, od kar jih ne lovimo, bistveno povečati (!), seveda, če bi bile tudi življenjske razmere pri nas zanj kolikor toliko primerne. Ob pregledu arhivskih podatkov LZS o odstrelu lahko razberemo, da smo lovci v vsej zgodovini lova na sloko v Sloveniji le nekajkrat odstrelili več kot dva tisoč teh ptic na leto, sicer pa je odstrel znašal malo več kot 1.500 ptic. Vsak sam lahko presodi, kako zelo bi slovenski lovci ob spremembi uredbe z odstrelom ogrozili populacijo slok.

Foto: M. Pogačnik – Diana

Pri drugi vrsti iz našega predloga MKO bom uporabil kar podatke DOPPS-ove matične organizacije, čeprav je znano, da so njihovi podatki pogosto prilagojeni njihovim interesom in se tudi bistveno razlikujejo od ocen drugih strokovnih združenj in institucij. Tako BirdLife International za goloba grivarja navaja, »da je evropska paritvena populacija goloba grivarja (*Columbapalumbus*) ocenjena na 9 do 17 milijonov paritvenih parov, s trendom naraščanja, kar pomeni od 27 do 51 milijonov osebkov. Evropa predstavlja 75 do 94 % življenjskega prostora goloba grivarja, zato lahko z relativno natančnostjo ocenimo, da celotna populacija šteje od 30 do 70 milijonov teh ptic«. Torej tudi v skladu s temi ugotovitvami v Sloveniji populacija goloba grivarja ni ogrožena, saj se brez vsakega dvoma očitno večja. Zanimivo je tudi, da ima za razliko od sloke, ki naj bi bila v Sloveniji ptica stalnica, slednji status delne selivke. Status goloba grivarja ni nikjer ocenjen kot ogrožena vrsta in je lovna vrsta v vseh državah EU, tako da tudi zanj ni utemeljenih strokovnih razlogov, da ne bi bila v Sloveniji. O pomembni rasti populacije priča tudi dokumentirano dejstvo, da se kmetje vedno pogosteje pritožujejo in prijavljajo škodo zaradi golobov grivarjev. Čeprav lovci nismo dolžni povračati škode, ki jo povzročajo zavarovane vrste, je lani lovška družina, predvsem zaradi ohranjanja dobrih odnosov s kmeti, obravnavala in izplačala tudi škodni primer zaradi goloba grivarja.

Ce pogledamo še na konec spiska naših predlogov, pri-
demo do zlatega šakala (*Canisaureus*). Stroka trdi, da je to
avtohtona vrsta, ker se je pri nas pojavil sam, spontano, pred
dobrimi desetimi leti in je pri nas tudi ostal. Trenutno naj bi
imeli razmnoževalne trope le na dveh lokacijah, in sicer na
Ljubljanskem barju in na Bovškem. Tudi v drugih državah,
kjer je dandanes prisoten, se je pojavil neposredno in spon-
tano. V nekaterih so ga, tako kot pri nas, takoj zavarovali.

Izkušnja z Madžarske kaže, da so ga po nekaj letih varstva
moralo uvrstiti na spisek lovnih vrst in celo spodbujati njegov
odstrel, saj je in še povzroča precejšno škodo. Ker se v Evropi
širi predvsem ob rekah in morski obali, ga že dolgo dobro
poznajo v Dalmaciji, v zadnjih letih pa tudi v vseh drugih
območjih sosednje države. Lov nanj je dovoljen in tudi zelo
uspešen, saj se vsako leto število odstreljenih šakalov poveča
za kar nekajkrat. Ne glede na to je njegova populacija vsa leta
v nezadržnem razširjanju, tako da je lani na Hrvaškem zasedel
še zadnja območja Like in Karlovca ter vstopil v predmestja
Zagreba. Kam se bo širil naslednja leta, ni težko uganiti, saj
smo ga pri nas očitno zelo veseli. Letos pozimi na Koroškem
povožen šakal je priča, da že raziskuje življenjske razmere pri
nas in se je namenil zasesti tudi večino Slovenije. Brez dvoma
je povečal našo biotsko raznovrstnost in tega smo veseli tudi
lovci. V vsej zgodovini naše organizacije puška slovenskega
lovca ni iztrebila nobene vrste in tako bo tudi v prihodnje. Zato
zlatega šakala tudi uvrstitev med lovne vrste ne bo ogrozila,
zanesljivo pa bo še povečala zanimanje zanj in lovci bomo,
tako kot v primerih mnogih drugih, tudi zavarovanih živalskih
vrst, postali pomemben in zanesljiv vir informacij o opažanjih
in njegovih življenjskih navadah.

Dejstvo je, da nisem vegetarijanec, a kljub temu spoštujem
osebne odločitve vsakega posameznika in njegov slog življenja
ter z ničemer ne želim vplivati na nikogar. To so vprašanja etike
in kulture ter možnosti svobodnega odločanja posameznika,
zato tudi od drugih pričakujem spoštovanje mojih opredelitev.
Trdno verjamem, da je tako moja pravica kot pravica vsakega
slovenskega lovca, da v okviru vseh veljavnih zakonskih in
etičnih norm uplenim žival in si iz nje pripravim svojo večerjo.
Uplenitev, kot zadnje dejanje lova, pa me vedno tudi opomni,
da je smrt le nujni sestavni del življenja ...

Srečko Žerjav

Foto: L. Skvarča – Diana

Grivar (*Columba palumbus*)

ZASTRELJENI JELENI, DA BI OD ITALIJANOV VLEKLI DENAR?

Slovenske novice, 29. 3. (Sebastijan Ozmec) – V lovišču LD Vrhe so septembra in oktobra lani našli pet poginulih jelenov. Vasko in Alen Vitez z Vrabč sta vodstvo LD Vrhe zaradi domnevnih nepravilnosti, povezanih s tem (malomarno ravnanje spremljevalca lovskega gosta po strelu na jelena; neustrezno spravilo jelenjih kadavrov; sum prikrivanja napak; nepregledno ravnanje z denarjem LD) ovadila inšpekcijski službi. Ta pojasnjuje, da je v »omenjeni zadevi že ukrepala in je ugotovila kršitev pri lovu in postopkih po njem na jelena. Ukrep je bil izrečen osebi, ki je spremljala lovskega gosta, saj ni poskrbela za iskanje zastreljene divjadi, kot to določa zakon. LD je v uradne evidence vnesla vse najdene jelene, prav tako so bile v ocenitev odvzema divjadi za leto 2012 priložene vse trofeje divjadi.« Alen Vitez še ugotavlja, da se je lani z lovskim turizmom v blagajno LD Vrabče nateklo 23.000 evrov. Sprašuje se, kam je šel ta denar, saj so za škodo po divjadi kmetom izplačali le 5000 evrov.

Slovenske novice, 4. 4. (Slavko Žnidarič, lovski čuvaj Lovske družine Videm ob Ščavnici) – »Spadam med starejšo generacijo lovcev, vendar še nisem slišal za tako mrhovinarstvo v lovstvu. To je nezaslišano in sramota za vse slovenske lovce, ki se trudi-

mo delati čim boljše za lovstvo. V Sloveniji nas je 24.000 in ne bomo dovolili, da bi nas takile mrhovinarji sramotili in pljuvali po našem delu, kajti v lovstvu je najmanj streljanja, je pa veliko dela v lovišču, zato je čas, da take mrhovinarje izločimo iz naših vrst in si pridobimo nazaj zaupanje in pošten obraz, ki so nam ga umazali taki nemarneži. Zato apeliram na LZ Slovenijo, da take kršitelje obravnava najstrožje in jih izloči iz lovske vrste. Ker pa to ni bil prvi primer namerno zastreljenih jelenov, je že čas, da jim odvzame koncesijo, lovišče pa razdeli med sosednje družine ...«

Odgovor na obtožbe v omenjenem članku je bil objavljen v istem časniku v rubriki *Odprti stolpci* (**Slovenske novice, 12. april**). **Miroslav Škapin**, starešina LD Vrabče, večino očitkov zavrača. Od petih najdenih mrtvih jelenov je bil dokazano zastreljen le en (1), ki ga je v spremstvu domačega lovca streljal lovski gost. Ker spremljevalec lovskega gosta ni poiskal streljanega jelena, kot to določa zakon, ga je inšpekcijska služba kaznovala, postopek zoper njega pa poteka tudi v LD. Eden od najdenih jelenov se je zapletel v mrežo zaščitne ograje, za preostale pa se tudi s pomočjo predstavnikov ZGS, Enota Sežana, ni bilo mogoče ugotoviti vzroka pogina. Vseh pet jelenov je bilo ob najdbi celih, nobeden ni imel odstranjene glave z rogovjem; vse njihove trofeje (rogovja) so v lovskem domu. O vseh dogodkih sta bila sproti obveščena ZGS in tudi Uprava inšpekcijskih služb v Ljubljani. Podatki so bili sproti

vneseni v LIS – Lisjak. Glede poslovanja LD starešina pojasnjuje, da so se lovci LD Vrhe zavestno odpovedali lovu na jelene in jih namenili lovskemu turizmu, saj denar potrebujejo za dokončanje lovskega doma ter hladilnico za uplenjeno divjad.

O dogajanju glede najdenih jelenov v lovišču LD Vrhe je poročala tudi TV Slovenija I v oddaji **Slovenska kronika** (19. 4. 2013).

MEDVED V BOHINJU »POZIRAL« PRED KAMERO

Slovenske novice, 5. 4. (Boštjan Fon) – Ko je medved leta 1964 na Voglu pokončal petindvajset glav živine, je bila na par njegovih kosmatih uhljev razpisana nagrada, ki so jo skupaj naštele agrarna skupnost, občina in zavarovalnica. Na skupnem pogonu istega leta je Anton Zupan ustrelil medveda. Ker kosmatinec v takratni državi na tem območju ni bil zavarovan tako, kot je dandanašnji, je 15. oktobra 1982 Zvone Novoselec ustrelil še enega. Po sedmih letih, oktobra 1989, pa je Jože Hodnik, zadnji od bohinjskih članov lovske bratovščine, s svojo puško »podrl« tako imenovanega bohinjskega medveda, ki se je tja priklatil od bog ve kod. »Lovska zveza je tiste čase še puščala strele na medveda, medtem ko je zdaj zaščiten in ga ne smeš ustreliti, pa tudi škode ne povzroča več,« je dejal 76-letni Hodnik, ki je lovec po duši in srcu. Pred nekaj dnevi se je spet srečal

z medvedom, ko mu je kosmatinec dobesedno poziral pred kamero. (Več v Slovenskih novicah, 5. 4. 2013.)

NAJREDKEJŠE PTICE NAJ BI BILE NAJBOLJ ZAŽELENE TROFEJE

Delo, 4. 4. (Dragica Jaksetič) – Zavod za varstvo narave (ZRSVN) Ministrstvu za okolje in prostor (MKO) predlaga, naj preveri utemeljenost statusa Lovske zveze Slovenije (LZS), torej statusa društva, ki deluje v javnem interesu. LZS je namreč pripravila največ predlogov za uvrstitev med lovne vrste za šest vrst ptic in šakala, vse pa so zavarovane, ptice so celo uvrščene na rdeči seznam ptic gnezdil. Po mnenju stroke so predlogi za spremembo uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob vseh treh predlagateljic, poleg LZS sta še Erico Velenje in Zavod za gozdove Slovenije, slabo utemeljeni in v nasprotju s sodobno naravovarstveno miselnostjo. (Več v Delu, 4. 4. 2013.)

ŠAKAL, ŽIVALSKA VRSTA, KI SE ŠIRI TUDI K NAM

Nedelo, 7. 4. (Dragica Jaksetič in osebni arhiv avtorja Iz dnevnega tiska) – Pred tednom so v Muti našli povozenega šakala, živalsko vrsto, ki se širi tudi k nam. Koliko šakalov je v Sloveniji in kakšna je ta populacija, je malo znanega, zato je vsak podatek o

tej živali dragocena informacija za raziskovalce.

Povožena žival je bila šakalja samica. Lovci so njene notranje organe poslali na Biotehniško fakulteto, skelet in lobanjo pa bodo pripravili in analizirali v Prirodoslovnem muzeju Slovenije. Najstarejši zanesljivi podatki o šakalu na območju Slovenije so iz zime 1952/1953, ko sta bila odstreljena šakala na Zaplani pri Vrhniki.

MEDVED HLAČA PO BOHORJU, A ŠKODE (ŠE) NI

Delo, Dnevnik, 10. 4. (Nada Černič Cvetanovski, Ernest Sečen) – Lovska družina Planina pri Sevnici od konca februarja spremlja rjavega medveda, ki se potika po gozdovih Bohorja in lomasti po krmiščih divjih prašičev. Lovci so predlagali njegov odlov, saj pravijo, da rjavi medved ne spada na tamkajšnje območje. Na zadnjem sestanku so se lovci dogovorili, da bodo predlagali odlov medveda, ki naj bi ga preselili v obširnejše gozdove, kjer je njegov pravi življenjski prostor.

PTICE NE BI SMELE BITI LOVNE

Delo, 16. 4. (Dragica Jaksetič) – Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) si bo prizadevalo, da bodo imele vse prostoživeče ptice pravico do življenja in da nobena ne bo opredeljena kot lovna vrsta. »Vrste ptic, ki so zdaj v Sloveniji predlagane za uvrstitev med div-

jad, na primer sloka ali krehelj, bi lahko bile lovne, če lov ne bi ogrozil njihovega ohranitvenega statusa. A ker sta ti vrsti ptic pri nas ogroženi, bi bila uvrstitev med divjad, v nasprotju s ptičjo direktivo,« je za Delo utemeljeval Tomaž Jančar iz DOPPS-a.

»Kaj pa narediti s kosom, ki se že lep čas zaletava v okno ene izmed hiš, s svojimi kremplji maže lepo stekleno okno in pušča veliko kakcev na klopi pod oknom? Očitno je bolan, rad bi ga nesel v ambulanto za živali, pa ga ne morem ujeti?« sprašuje eden izmed prebivalcev Murgel v Ljubljani.

NUTRIJE OGROŽAJO REČNE NASIPE

Primorske novice, 16. 4. (NR) – V dolini Mirne so se letos precej namnožile nutrije in ogrožajo rečne nasipe, v katerih kopljejo rove, povzročajo pa tudi škodo na poljih. Lovsko društvo iz Buzeta jih je zato šestindvajset odstrelilo, poroča *Glas Istre*. Pri nas v veliki meri lovijo nutrije tudi Hrvati.

SEZONA ALERGIJ NA CVETNI PRAH

Dolenjski list, 16. 4. – S težko pričakovanim začetkom pomladi in prebujajočo se naravo se je začela tudi sezona alergij na cvetni prah. T. i. *seneni nahod* ima od 5 do 15 % populacije, a odstotek bolnikov se vztrajno veča. Občutljivost za cvetni prah je med ljudmi, tudi med lovci, različna.

Nekateri samo kihajo, smrkajo in imajo zasoljene oči, pri drugih se lahko razvije astma.

S TOPLEJŠIMI DNEVI SO SE V NARAVI PREBUDILI KLOPI

Dnevnik, 18. 4. (Kristina Križnar, dr. med.) – Klopni meningoencefalitis je virusna okužba osrednjega živčevja. Okužbo povzroča virus iz družine Flaviviridae, prenaša pa se z vbo-dom okuženega klopa. Pojavlja se sezonsko, največ od maja do oktobra, ko je čas za cepljenje. Razširjanje virusa je povezano z biološko aktivnostjo klopov. Slovenija velja za endemično območje KME in se uvršča na tretje mesto med evropskimi državami. Majhen odstotek cepljenih je med drugim posledica tudi preslabe ozaveščenosti posameznikov o nevarnostih te bolezni.

KVAKAČ, BOBER IN ZELENONOGA TUKALICA

Slovenske novice, 19. 4. – Kostanjeviški čolnar in balonar Marjan Jerele nas je na odprtju razstave Fotografski pogled na Kostanjevico iz čolna prepričal, da za občudovanje narave ni treba leteti v ameriški nacionalni park, temveč proti večeru sesti v čoln in odveslati pol kilometra proti toku, pa je že mogoče videti čapljo, kako dviga veliko sivo perut in se čoha s kljunom.

Jerele je na razstavi v OŠ Jožeta

Gorjupa v Kostanjevici na Krki na ogled postavil 23 velikih fotografij in 30 manjših, ki pričarajo skrivnostni svet reke Krke. Med fotografijami je zagotovo najlepša fotografija laboda grbca, ki na svojem hrbtu med perutmi nosi in skriva mladiča. V objektiv mu je uspešno ujeli tudi kvakača.

H7N9 - NOVO GESLO PANDEMIJE?

Delo, 26. 4. (Zorana Baković) – Ljudje smo v nekaterih stvareh vse bolj podobni netopirjem: smo socialni, letimo in zlahka prenašamo okužbe. Odkar se je pred letom in pol rodil človek, ki je število Zemljanov zaokrožil na sedem milijard Zemljanov, človeštvo v vsaki epidemiji gripe vidi nevarnost takšne pandemije, kakršna bi bila logična glede na to, koliko nas je, kako tesno smo povezani z okuženim okoljem in koliko nas leti. Z letali, seveda, a kljub temu letimo, tako da virus lahko prenesemo čez morje in pripomoremo k njegovi globalni razširitvi. (Več o tem v Delu, 26. 4. 2013.)

PSU MORAMO ZAUPATI

Primorske novice, 29. 4. – V okviru mednarodnega dneva reševalnih psov, ki ga 115 nacionalnih organizacij iz 39 držav obeležuje od leta 2008, so 28. 4. na poligonu novogoriškega kinološkega društva na Ajševici prikazali spretnosti reševalnih psov in njihovih vodnikov iz Društva reševalnih psov Nova Gorica.

Malo je zanesljivih podatkov, koliko zlatih šakalov (*Canis aureus*) živi v Sloveniji.

Poljska vrana, nezavarovana zavarovana vrsta

V Evropi je poljska vrana (*Corvus frugilegus* L.) splošno razširjena vrsta. V Uradnem listu RS, štev. 82/2002, je objavljen *Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam*, kjer lahko v prilogi 4 vidimo, da je poljska vrana uvrščena na rdeči seznam kot v Sloveniji domnevno izumrla vrsta¹. V Prekmurju je bila zadnja kolonija poljskih vran uničena v letu 1992 (Hudoklin, 2007). V Sloveniji je dandanes poljska vrana redko zastopana oziroma je le prehodni gost (Hudoklin, 2008). Vsi, ki smo se v letu 2004 vozili skozi Drnovo pri Krškem po odseku takratne hitre ceste H1 Ljubljana–Obrežje oziroma od decembra 2004 po odseku avtoceste A2 Ljubljana–Obrežje, smo lahko opazovali gnezdilno kolonijo oziroma dva ducata skledičastih gnezd poljskih vran nesorazmerno razporejenih na drevesih robinije (nepravih akacij), ki so rasle ob gramozni jami, v kateri poteka proizvodnja gramoza in asfalta – Asfaltna baza in Gramoznice, Drnovo 1/a, last CGP Novo mesto. V naslednjih dveh letih je kolonija izginila, ker so robinije posekali, verjetno pa tudi zaradi začetka gradnje obvoznice ob prihodnji industrijski coni v okviru gospodarskega projekta Fenix, ki nastaja na Krškem polju. Leta 2007 so se poljske vrane začele redno pojavljati na kmetijskih površinah ob robu mesta Brežice, pozneje pa tudi v samem mestu. Posamezni pari so v letu 2008 začeli gnezditi na parkovnih drevesih vzhodne platane, navadne breze, robinij (nepravih akacij) in hrasta doba v vzhodnem, predvsem »spalnem« delu mesta. Gnezdilna kolonija se je vsako leto povečevala, širilo pa se je tudi na gozdiče

¹ Uradni list Republike Slovenije, štev. 82/2002, z dne 24. 9. 2002, stran 8893

Foto B. Tucovič

Z odstranjevanjem gnezd zavarovanih poljskih vran (*Corvus frugilegus*) so v letu 2012 začeli brežiški gasilci.

Foto B. Tucovič

Odstranjevanje gnezd poljske vrane v letu 2013

črne jelše in hrasta doba v primestnem delu naselja Zakot in v zarast robinije in poljskega jesena na južnem delu mesta, imenovanega Stara kolonija, pri pokopališču. Leta 2008 je bila opravljena terenska raziskava območja glede opredeljevanja

Mednarodno pomembnih območij (IBA) kot dela območij Natura 2000 (Denac, Smole, Vrezec, 2009). V okviru te raziskave je bilo na območju med Krškim in Jesenicami na Dolenjskem potrjenih šestnajst gnezdečih parov, vendar le v

sestoju gozda rdečega bora na lokaciji Krško polje v kraju Drnovo. Očitno je bila raziskava opravljena le zunaj ruralnega območja. 18. 5. 2012 sem imel priložnost opazovati več kot dvajset teh ptic na poljih ob Tomšičevem naselju v Murski

Foto: M. Vogrin

Foto: M. Vogrin

Poljska vrana (*C. frugilegus*), na fotografiji levo, se razlikuje od črne (*C. corone*), desno, po neoperjeni koži nad kljunom.

Soboti in v primestnem naselju Pušča. Število opazovanih ptic kaže, da je verjetno, da gre za gnezdilno kolonijo.

V letu 2010 so nastale prve konfliktne situacije zaradi vreščanja poljskih vran na gnezdiščih in pojavljanja vranjih iztrebkov v mestu Brežice na površinah, namenjenih za pešce ter z vranjimi iztrebki onesnaženih parkiranih avtomobilov. Potencialno je bilo pričakovati napade gnezdečih ptic na naključne mimoidoče. Ta strah je še toliko večji, ker so se vrane osredotočile na območje med Šolsko ulico in Bizeljsko cesto, v bližini osnovne šole in vrtca ter ob šolskih poteh. Vreščanje in oglašanje vran je običajno tudi ponoči, kar je bilo verjetno še najbolj moteče za prebivalce. Moteča so bila tudi trupla poginulih vran in njihovih mladičev. Zato je Občina Brežice 6. 4. 2011 na ARSO naslovila vlogo za odstranitev gnezda poljske vrane². ARSO je vlogo zavrnila z obrazložitvijo, da gre v tem primeru za poljsko vrano, ki je zaščitena (zavarovana) in je edina takšna kolonija v Sloveniji. Navedli so tudi, da ni znan še noben primer napada na ljudi, da ne prenašajo nalezljivih bolezni, zgolj vreščanje vran pa ni upravičen razlog za odstranitev gnezda.

Kljub temu je župan Občine Brežice, da bi zagotovil varnost občanov, odredil Prostovoljnemu gasilskemu

društvu Brežice³, da so morali njeni člani 15. 3. 2012 odstraniti več kot polovico gnezd poljskih vran ob Bizeljski cesti in na Šolski ulici v mestu Brežice. Gnezda so odstranili tako, da so skrajšali vrhove in veje dreves, na katerih so bila gnezda poljskih vran. Takšna odstranitev gnezd je povzročila nekajdnevno neznansko vreščanje in tudi otožno oglašanje ptic, ki so naenkrat ostale brez gnezd in ponekod tudi že izvaljenih jajc. Veliko gnezd so individualno odstranili z dreves ob hišah lastniki zasebnih hiš. Nemałokrat so bile poljske vrane tudi žrtev skritih strelcev z zračnim orožjem iz stanovanj oziroma stanovanjskih hiš⁴.

Z odstranjevanjem na enak način kot 15. 3. 2012 (gasilci) so nadaljevali tudi delavci HPG Brežice, d. o. o., v sodelovanju s podjetjem Komunala – Brežice, d. o. o., 2. in 3. aprila 2012, ko so odstranili še vsa preostala gnezda v mestu Brežice, seveda skupaj z jajci. Slednji so gnezda na isti lokaciji odstranjevali tudi letos, in sicer 16. 3. 2013 in 22. 3. 2013.

Župan Občine Brežice naj bi ravnal po predlogu Akcijskega načrta za reševanje težav, povezanih s sivo vrano (*Corvus cornix*) v Sloveniji za obdobje 2011–2014 (MKGP, november 2011)⁵. Ministrstvo za kmetijstvo in okolje – Direktorat za gozdarstvo – lovstvo in ribišt-

vo je 14. 3. 2012 naslovil na Ministrstvo za znanost, kulturo in šport obvestilo glede problematike, povezane s sivimi vranami⁶, čeprav so bile v Brežicah zavarovane poljske vrane. Informacije so skope. Na Zavodu za gozdove - OE Brežice so povedali, da njihovih predlogov in mnenj v tej zadevi nihče ne upošteva! Inšpekcijske službe se sprenevedajo in utemeljujejo upravičenost takšnega ravnanja. Na OE Zavoda RS za varstvo narave očitno za tako »nepomembne zadeve« nimajo časa, vodstvo in člani *Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije* (DOPPS) pa se očitno zaradi nepomembne vrste, kot so vrane, ne bi želeli zameriti prebivalcem in sosedom ...

Vsekakor gre v opisanih primerih za prepovedana dejanja po Zakonu o zaščiti živali (ZZZiv)⁷, saj je prepovedano preganjanje v naravnem ali urbanem okolju živečih živali s strašenjem ali nepotrebnim pregonom iz njihovih zavetišč ali gnezdišč, ko za to ni izdano pravnomočno dovoljenje.

Postavlja se vprašanje, ali smo lovci pristojni, da opo-

zarjamo na takšne primere, glede na to, da poljska vrana ni divjad in da gre za urbano okolje, ki je izvzeto iz območja lovišča!? Poljska vrana je ptica iz reda pevcev (Passeriformes). V 21. členu ZDlov⁸, kjer 1. odstavek 14. alineja določa: »Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom opravljajo pod pogoji javne službe naslednje naloge s področja trajnostnega upravljanja z divjadjo, s tem, da izvajajo tudi ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer vseh vrst ptic in sesalcev v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave. Ob soočanju pravnih pravil in pravnih načel smo lovci dolžni izvajati določene ukrepe za ohranitev zavarovanih vrst tudi na površinah, ki so izvzete iz lovišč, kot smo dolžni tudi evidentirati primere poginov divjadi na takih površinah ali tudi loviti divjad na teh površinah, ko gre za izredne posege v populacije«.

Lahko zaključimo, da je določeno živalsko vrsto »birokratsko« mogoče uvrstiti na rdeči seznam s pomočjo predpisov s področja ohranjanja narave, težje pa je njeno varstvo oziroma zaščito učinkovito tudi opravljati. Zelo zanimivo je namreč, da člani DOOPS temu problemu očitno ne namenjajo nobene pozornosti, čeprav nji-

⁸ Uradni list Republike Slovenije št. 16/2004, z dne 20. 2. 2004, stran 1577, odločbe US, objavljene v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 120/2006, z dne 23. 11. 2006, stran 12764, in novele v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 17/2008, z dne 19. 2. 2008, stran 1255.

² http://www.brezice.si/mma/Odgovori_na_vpra__anja_OGJSGZ.pdf/2011090514340822/

³ ustni vir

⁴ ustni vir

⁵ http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/GOZD/Lovstvo/Akcijski_nacrt_siva_vrana.pdf

⁶ MKO – Direktorat za gozdarstvo in ribištvo, številka 3411-31/2008/42, dne 14. 3. 2012

⁷ Uradni list Republike Slovenije, št. 98/1999, z dne 3. 12. 1999, stran 14645, in novele v Uradnem listu Republike Slovenije, št. 126/2003, z dne 18. 12. 2003, stran 17273, št. 20/2004, z dne 4. 3. 2004, stran 2182, št. 61/2006, z dne 13. 6. 2006, stran 6605, št. 14/2007, z dne 16. 2. 2007, stran 1553, in št. 43/2007, z dne 18. 5. 2007, stran 5943.

hovi vidnejši člani opazujejo početje v Brežicah in čeprav gre za zelo nasilno uničevanje življenjskega okolja zavarovanih vrst ptic, njihovih gnezd in zaroda, kar je zelo sporno že iz popolnoma etičnega in moralnega vidika. Na drugi strani pa člani iste nevladne organizacije porabijo veliko energije in davkoplačevalskega denarja za organizacijo odmevnih medijsko podprtih protestov ob predlogu spremembe Uredbe o določitvi divjadi in njihovih lovnih dob⁹, čeprav je to z Evropsko zakonodajo dovoljeno in nekatere od predlaganih vrst tradicionalno lovijo skoraj vsi evropski narodi.

Branko Tucovič
Brežice

Pripis:

Zelo zanimiv prispevek dopisnika B. Tucoviča kaže, kako zapleteni so lahko izživi naravovarstva pri upoštevanju in usklajevanju interesov različnih uporabnikov prostora. Tako je jasno razvidno, da je zgolj pasivno oziroma zgolj »birokratsko« varstvo vrst (t. j. uvrstitev na različne rdeče se-zname in a priori odklanjanje dialoga z drugimi interesnimi

⁹ Uradni list Republike Slovenije, štev. 101/2004, z dne 17. 9. 2004, stran 12159

skupinami) dolgoročno obso-jeno na neuspeh in ima lahko celo nasproten učinek; zaradi nezmožnosti reševanja težav na sistematičen in kontroliran način bo prizadeta interesna skupina (uporabniki prostora) težavo pač tako ali drugače rešila po svoje. Primer kaže, kako absolutno varstvo vsaj določenih živalskih vrst nika-kor ne prispeva k oblikovanju ustreznega političnega habita-ta zanje (t. j. k doseganju/ve-čanju strpnosti širše družbe k obstoju teh vrst), posledično pa tudi ne k njihovem aktivnemu varstvu. Dogajanje s poljsko vrano tudi kaže, kako dinamični so lahko procesi v življenjskih združbah in kako hitro se lahko spreminja stanje v populacijah posameznih vrst. Tako je poljska vrana po naravovarstvenem statusu, ki upošteva zgolj njen gnezditveni status, v Sloveniji še vedno uvrščena med domnevno izu-mrle vrste. In ljudje se lahko pri tem upravičeno sprašujejo! mo, kako lahko izumrla vrsta, ki pa jo kljub temu srečujemo vsak dan (sic!), ustvarja težave in zmanjšuje kakovost življenja. Vendar nepravilnost naravovarstvenega statusa poljske vrane (t. j. domnevno izumrla vrsta, ki pa je kljub »izumrtju« še dokaj pogosta

in celo povzroča konflikte s prebivalci) nikakor ni osamljen primer v ornitološki praksi nekritičnega varstva/zaščite vrst. Tudi pri veliki večini vrst ptic, za katere je bila podana zgolj pobuda, naj se razmisli o njihovi ponovni uvrstitvi med divjad, so nasprotniki temu predlogu javnost praviloma zavajali/strašili z informa-cijami o (pogostokrat tudi slabo znanem) gnezditvenem statusu teh vrst v Sloveniji, ki pa za vse selivske vrste nima nobene povezave z njihovo številčnostjo pri nas ali de-jansko ogroženostjo v širšem evropskem prostoru. Več o **postopkih spreminjanja Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob, prikazu stanja lovnih vrst v Evropi, odzivu javnosti, a tudi z vidika pluralne družbe zelo problematičnih pristopih »naravovarstvenikov« boste lahko prebrali v naslednjih številkah Lovca.**

Uredništvo

Viri:

Hudoklin, A., Poljska vrana *Corvus frugilegus* ponovno gnezdi v Sloveniji (2007) *Acrocephalus* 28 (132): 36–36.

Hudoklin, A., Poljska vrana (2008) *Svet ptic* 01,'08, letnik 14, številka 1, 22–23

Denac, D., Smole, J., Vrezec, A., Naravovarstveno vrednotenje

avifavne ob Savi med Krškimi in Jesenicami na Dolenjskem s predlogom Novega mednarodno pomembnega območja (IBA) za ptice v Sloveniji (2009): *NATURA SLOVENIAE* 11(1) 42–44.

Uradni list RS (2002): Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, priloga 4.

Uradni list RS (1999) (2003) (2004) (2006) (2007): Zakon o zaščiti živali

Uradni list RS (2004) (2006) (2008): Zakon o divjadi in lovstvu

Uradni list RS (2004): Uredba o določitvi divjadi in lovnih dob

Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano Akcijski načrt za reševanje problemov

povezanih s sivo vrano (*Corvus cornix*) v Sloveniji (2011)

http://www.mkgp.gov.si/file-admin/mkgp.gov.si/pageuploads/GOZD/Lovstvo/Akcijski_nacrt_siva_vrana.pdf

Ministrstvo za kmetijstvo in okolje Direktorat za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo (2012): Obvestilo glede problematike s sivimi vranami, številka 3411-31/2008/42, 14. 3. 2012 (neob-javljeno)

Občina Brežice, Oddelek za gospodarske javne službe in go-spodarske zadeve (2011): Odgovor za go. Ivanko Medvešček v zvezi z odstranitvijo vran v parku med Šolsko ulico in Bizeljsko cesto http://www.brezice.si/mma/Odgovori_na_vpisanja_OGJSGZ.pdf/2011090514340822/

Gnezdilna kolonija poljskih vran na južnem delu mesta Brežice

Foto: B. Tucovič

Sejma Lov in Naturo 2013

8. Mednarodni sejem lovstva in ribištva in 2. Mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi
NATURO v Gornji Radgoni (19.–21. 4. 2013)

Čeprav je letošnja zima predolgo vztrajala tudi na severovzhodu Slovenije, so nekoliko zapoznali pomladanski topli dnevi poskrbeli, da so štajerske, prekmurske in prleške ravnice ter hribčki v zelenju in cvetju pričakali in pozdravili obiskovalce letošnjega lovsko-ribiškega sejma, ki je vsako drugo leto na sejmišču Pomurskega sejma v Gornji Radgoni. Sejem z obsejmskimi strokovnimi posvetovanji in drugimi prireditvami združuje in povezuje slovenske lovce, ribiče, kinologe in druge ljubitelje narave, ki vedno bolj cenijo čisto in zdravo naravo, divjad, vodni živelj in se zavzemajo za ohranitev naravnih habitatov. Prav zato mu je ob boku tudi sejem Naturo.

V okviru letošnjega sejma je bil na sejmišču organiziran tudi **5. slovenski Lovski dan** s strokovnim posvetovanjem z naslovom *Lov včeraj, danes in jutri*; vzporedno z njim pa je v drugih prostorih sejmišča

potekalo posvetovanje LZS – *Mladi in lovstvo*. Nadalje je bilo v teh dneh organizirano *1. Mednarodno srečanje lovčev Avstrije, Madžarske, Hrvaške in Slovenije, tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe*. Ves čas so na sejmišču nastopale lovske pevске skupine in skupine registrov. Za marsikaterga kinologa je bila privlačna tradicionalna *Državna razstava psov vseh lovskih pasem – CAC Gornja Radgona*, v organizaciji LKD Maribor in KZS. Zanimivo si je bilo ogledati mednarodno razstavo starodobnikov – *Avto moto klasika*. O nekaterih prireditvah bomo v Lovcu obširneje poročali tudi v julijsko-avgustovski številki Lovca.

Osmi Mednarodni sejem lovstva in ribištva – Lov sicer res ni tako obsežen, kot so drugi tovrstni sejmi v tujini, kljub temu pa si je pri nas že zagotovil stalnost in vztrajno utrjuje svojo vlogo, namen in mesto med lovci, ribiči, gozdarji,

Foto: Lovec

Uvodni nagovor predsednika LZS mag. Srečka F. Kropeta

kinologi in ljubitelji narave. Zanimanje zanj in za sejmsko predstavitev vseh novosti izražajo kljub vedno pogostejši spletni predstavitvi in prodaji tudi še številni razstavljalci in ponudniki opreme in pripomočkov za te dejavnosti. Prav to je bilo ponovno dokazano tudi na letošnjem sejmu, so potrdili organizatorji.

Pri omenjenem lovsko-ribiškem sejmskem dogodku poleg Lovske zveze Slovenije,

Ribiške zveze Slovenije in Zavoda za gozdove Slovenije sodelujejo še druge sorodne nevladne organizacije, kot so Kinološka zveza Slovenije in Planinska zveza Slovenije ter druga društva in seveda službeno osebje Pomurskega sejma, ki mu pripada glavna organizacijska in povezovalna vloga.

Čeprav je naš sejem v primerjavi z drugimi po obsegu skromnejši, je splošno mnenje,

da smo se slovenski lovci tudi tokrat predstavili z aktualnim in vsebinsko zanimivim strokovnim programom. Žal pa še vedno ne moremo biti zadovoljni z udeležbo predstavnikov lovskih družin na petem Dnevu slovenskih lovcev.

Glavno sejmsko ponudbo smo si lahko ogledali v hali A. Letos je na lovsko-ribiškem sejmu sodelovalo 160 razstavljalcev iz petnajstih držav, ki so svoja razstavna mesta postavili na 8.500 m² sejmskega prostora, na drugem sejmu aktivnosti in oddiha v naravi – Naturo – pa se je predstavilo 135 razstavljalcev iz šestih držav, ki so imeli na voljo 1.600 m² razstavnih površin. Vsi razstavljalci so se letos še posebno potrudili in lepo uredili svoje razstavne prostore. Kljub opazno manjši potrošnji zaradi gospodarske krize so številni lovci, ribiči in drugi obiskovalci vseeno kupili marsikaj ponujenega. Največje povpraševanje je bilo po lovskih oblačilih, obutvi in tudi optiki s sejmskim popustom, katerega so mnogi izkoristili za nakup lovskega orožja in streliva. Organizator je v vseh treh dneh zabeležil 12 000 obiskovalcev, kar je bil rekorden obisk tega sejma doslej.

Postavitev in ureditev letošnjega razstavnega prostora LZ Slovenije je bila zaupana ob-

Foto: F. Rolar

Za obiskovalce so bile še vedno zelo zanimive diorame z nagačenimi prostoživečimi živalmi.

močni **ZLD Prlekije**, na čelu katere je prizadeveni predsednik **Anton Holc**. »Vseh 8 LD iz naše območne LZ so bile letos vključene pri urejanju razstavnega prostora krovne lovske organizacije. Štajerski in prleški lovci smo za postavitev in končno ureditev potrebovali štiri dni. V enem dnevu ga bomo tudi razstavili in pospravili za seboj,« je povedal Holc in zaupal, da so imeli še največ dela z ureditvijo za obiskovalce vedno zanimive in privlačne diorame z nagačenimi gozdnimi živalmi. Opažajo, da je kljub mnogim drugačnim

mnenjem za mlajše obiskovalce še vedno zanimiva paša za oči. »Seveda nismo pozabili tudi na tradicionalno lovsko sobo, ki jo je krasil prapor in logo LZ Slovenije, kožuhi velikih zveri ter nekaj vrhunskih trofej - rogovja jelenov iz Prekmurja,« je še dodal. Tudi naš letošnji razstaveni prostor so dopolnjevale številne fotografije divjadi in narave (razstava fotografij članov Kluba Diana). S svojim panojem so se dostojno predstavili tudi udeleženci Tabora mladih, ki je vsako leto v LD Prosenjakovci. Na razstavnem prostoru je bila

na vidnem mestu simbolično predstavljena tudi založniška dejavnost LZS. Obiskovalcem so bile namenjene tudi razne lovske tiskovine, zloženke, predvsem pa so za dobro počutje in informacije obiskovalcem ves čas skrbeli tamkajšnji domači dežurni lovci. V pomoč jim je bil tudi predsednik mag. **Srečko F. Krobe**, ki je bil na sejmišču ves čas trajanja sejma. »Medtem ko sem osebno presenečen in vesel rekordnega obiska sejma, pa sem spet razočaran, ker se tradicionalnega slovenskega lovskega dneva ni udeležilo več predstavnikov slovenskih lovskih družin. Kakor smo slišali tudi iz več ust predavateljev na posvetu, mnoga odprta vprašanja današnjega časa in organizacije lovstva namreč še kako trkajo na ustrezno osveščenost in znanje slovenskih lovcev,« je bil kritičen.

Letošnjega slavnostnega odprtja obeh sejmov se je udeležilo kar nekaj znanih ljudi. Prvi dan smo na odprtju videli direktorja Pomurskega sejma **Janeza Erjavca**, lovca in župana občine Gornja Radgona **Antona Kampuša**, predsednika LZS mag. **Srečka F. Kropeta**, predsednika Ribiške zveze Slovenije dr. **Miroslava Žaberla**, predsednika Turistične zveze Slovenije **Petra Misjo**, predsednika Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo, prehrano in okolje pri Državnem zboru RS in po-

Foto: Lovec

Predsednik LZS mag. Srečko F. Krobe in minister za kmetijstvo in okolje mag. Dejan Židan v pogovoru s predstavniki Pomurskega sejma in v. d. generalnega direktorja Direktorata za lovstvo in ribištvo pri MKO. Minister je udeležence posveta Lov včeraj, danes jutri, ki je potekal v veliki predavalnici sejmišča, pozdravil takoj, ko se je vrnil s pohoda pomurskih poslancev.

slanca **Jakoba Presečnika**. V oči udeležencev je padla tudi **Urška Žolnir**, nosilka zlate olimpijske medalje. Med udeleženkami sta bili tudi veleposlanica Republike Litve **Izolda Bričkovskiene** in vinska kraljica Slovenije **Neža Pavlič**. Lovsko zvezo Slovenije so zastopali direktor strokovnih služb LZS **Srečko Žerjav**, generalni sekretar LZS mag. **Štefan Vesel**, predsednik uredniškega odbora založništva LZS dr. **Arpard Köves**, odgovorni urednik Lovca **Boris Leskovic**, strokovni sodelavec **Gregor Bolčina** in **Sabina Mrlak** iz službe LZS za odnose z javnostjo, Zavod za gozdove Slovenije je zastopal mag. **Janko Mehle**, Pomurski sejem pa poleg direktorja vse tamkaj zaposlene in še številne razstavljalce. Odprtje sejma so z vmesnimi vložki popestrili Lovski rogisti ZLD Ptuj - Ormož in Folklorna skupina KUD Beltinci.

Slavnostni govornik je bil Jakob Presečnik, ki je med drugim dejal: »*Biti lovec, biti ribič pomeni biti neločljivo povezan z naravo. Pomeni živeti z njo. Tako veliko število vrst na tako majhnem prostoru kot je Slovenija, uvršča našo majhno deželo med biotsko najbogatejša, najbolj pestra območja v Evropi. Država ima prek Ministrstva za kmetijstvo in okolje pomembno vlogo pri zagotavljanju biotske pestrosti živega sveta, saj vsa področja, ki jih pokriva, bolj ali manj vplivajo na raznolikost živih organizmov. Lovstvo in ribištvo sta danes pomembni gospodarski panogi, ki zagotavljata preživetje tudi mnogim družinam in tudi celotnim narodom. Vedno bolj priljubljena pa postajata tudi rekreacija v naravi in športne aktivnosti. Prepletanje vseh teh interesov pa, če niso med seboj usklajeni, lahko ogrozi naravo, vode, prostoživeče živali in rastlinstvo. Njihova ohranitev so osnovni predpogoji za dobro stanje divjadi in ribjih populacij, česar se je potrebno zavedati pri vseh naših dejavnostih v naravnem okolju,*« je poudaril slavnostni govornik in še opomnil, da zdajšnje sodobno in sonarav-

no vodeno lovstvo in ribištvo pomembno prispevata k zagotavljanju ohranjanja naravnega okolja. »*Zelo pomembno je, da ohranimo vse avtohtone živalske in rastlinske vrste v njihovem življenjskem okolju,*« je še poudaril.

Predsednik LZS se je navezal na Presečnikov govor in se pridružil njegovemu mnenju, da je ohranitev naravnega okolja in biotske pestrosti živalstva in rastlinstva v naravnem okolju glavna skrb in odgovornost vseh, ki imamo kaj opraviti z naravnimi viri. »*Tega se lovci zelo dobro zavedamo. Dandanes lov, ki je dobro načrtovan, nadzorovan, trajnostno naravnan ter pomeni razumno/preudarno rabo ki je utemeljena s strokovnimi spoznanji. Lov ne ogroža prostoživečih živali, ogrožajo pa jih zgolj politično osnovani in neodgovorni posegi v njihov življenjski prostor. In ravno tukaj vidim našo skupno priložnost, da lahko s svojimi dejanji, zgledi in z osveščanjem naredimo veliko več, da bomo ohranjeno naravo oz. ohranjen skupni življenjski prostor pre-*

Prof. dr. Ivan Kos, ki je na strokovnem posvetu sodeloval z uvodnim predavanjem, ob njem pa veterinar Marko Burgar, ki je predstavil tudi nedorečene novosti novega Zakona o zaščiti živali.

dali tudi zanamcem«, je odločno poudaril. »*Upravljanje z divjadjo pomeni tudi aktivno spremljanje stanja in dinamike populacij vrst in skrb za njihovo ustrezno življenjsko okolje. Prav zato lovci letno opravimo več kot milijon ur neplačanega dela v naravi. Z delovnimi akcijami pomagamo ohranjati naravno ravnovesje, redno organiziramo čistilne akcije in na vse mogoče načine skrbimo za prostoživeče živali (ne le za divjad!) ter za*

Jošt Jakša je udeležence letošnje posveta nagovoril kot v. d. generalnega direktorja Direktorata za lovstvo in ribištvo pri MKO.

njihov in naš skupni življenjski prostor. Z različnimi akcijami seznanjamo širšo javnost o pomenu varstva in ohranitve narave.« V svojem nagovoru je še povedal, da se lovci udeležujemo tudi na številnih drugih področjih: kulturnem, izobraževalnem, strokovno-znanstvenem, sodelujemo pri številnih znanstvenih projektih oz. raziskavah in izdajamo strokovne publikacije. Zatrnil je, da si bomo še naprej pri-

kmetijstvo in okolje, Sektor za lovstvo in ribištvo, ter Center za promocijo in pospeševanje športnega ribolova in ribiškega turizma – RACOON, d.o.o., sta se predstavila s projektom *Operativni program za razvoj ribištva v RS 2007–2013* ter pripravo in pokušnjo različnih ribjih jedi. Ribiška zveza

Dr. Hubert Potočnik je v predavanju opozoril, da je pri upravljanju z divjadjo treba upoštevati tudi nekatere morebitne selektivne učinke lova.

Slovenije je pripravila posvetovanje o sulcu v Sloveniji. Svojo dejavnost so predstavili Slovenska zveza za sokolarstvo in zaščito ptic ujed, Kinološka zveza Slovenije, Klub ljubiteljev psov jamarjev, Društvo ljubiteljev ptičarjev, Inštitut za ohranjanje naravne dediščine Lutra. Sodelovali sta zvezi z avstrijske Štajerske, območne lovske zveze z Madžarske, LZ Varaždina in Međimurja, RACOON – Center za promocijo športnega ribolova in ribiškega turizma, Rojal, Tomo Avbar, s.p. s predstavitev zračnega orožja ... Niso manjkali tudi najbolj znani slovenski lovski krojači: Modno krojaštvo Andrej Šmigoc iz Spuhlje pri Ptuj, Krojaštvo Rožman iz Brežic in Hiša usnja - Herman Kokol iz Dolane pri gradu Borlu, kjer so mnogim lovcem vzeli mere za nova lovka in civilna oblačila. Opazili smo, da so dokaj dobro prodajali tudi lovske klobuke, ki so jih po sejmskih cenah prodajali Klobučarstvo Sergej Pajk iz Ljubljane, Medo šport iz Grosupljega (Jože Sivec) in še nekateri drugi izdelki. Nekaj denarja so obiskovalci že po stari sejmski navadi name-

Foto: Lovec

Izčrpana razprava udeležencev posvetovanja o delu z mladimi je le potrdila smeje načrte te delovne skupine LZS in poudarila pomen sodelovanja območnih lovcev s šolami in drugimi VV ustanovami.

nili tudi za osvežilno pijačo in jedačo v bližnjih gostinskih točkah, kjer so se srečali s starimi znanci in se z njimi zapletli v razgovor.

Vsak dan so na sejmu potekali: priprava in pokušnja različnih ribjih jedi, letos s posebnim poudarkom na krapu, nastopi lovskih rogistov in pevskih zborov, videli smo predstavitev vezave umetnih muh za ribiče, terenskih vozil, puškarskega poklica in izdelkov. Organizirano je bilo streljanje z lokom in zračnim orožjem, metanje pikada in balinčkov v tarčo, postavljeno pa je bilo tudi simulacijsko strelišče (lov na divje prašiče).

V petek, 19. 4. 2013, so dogajanje poleg odprtja sejma in že opisanega še posebej poudarili **Državna razstava psov vseh lovskih pasem – CAC** v organizaciji LKD Maribor in Kinološke zveze Slovenije, polfinalno tekmovanje osnovnošolskih skupin v obujanju kulinarične dediščine Slovenije v organizaciji Društva Vesela kuhinja z imenom **Domača kuhna pa to** in strokovno **posvetovanje Prihodnost sulca v Sloveniji**, ki ga je pripravila Ribiška zveza Slovenije v sodelovanju z Zavodom za ribištvo Slovenije.

V soboto, 20. 4., je bil organiziran peti **Dan slovenskih lovcev** oziroma strokovni posvet Lovstvo včeraj, danes in jutri. Pripravila sta ga Lovska zveza Slovenije, njen Strokovnoznanstveni svet, ki ga vodi dr. **Ivan Kos**, na to temo pa so predavali strokovnjaki s področja lovstva iz Slovenije in Hrvaške. Skoraj

sto udeležencev posveta so pozdravili predsednik LZS, minister za okolje in prostor mag. **Dejan Židan**, v. d. ge-

Foto: F. Rotar

Obiskovalci sejma so pokazali veliko zanimanja za oponašanje jelenjega rukanja, ki so ga zadnji sejmski dan javnosti predstavili že znani slovenski rukači.

neralnega direktorja direktorata za gozdarstvo, lovstvo in ribištvo pri MKO **Jošt Jakša**, direktor Pomurskega sejma **Janez Erjavec**. Posveta se je kot predavatelj udeležil tudi direktor Zavoda za gozdove Slovenije **Ivo Trošt**.

Izbrani predavatelji so predstavili vlogo in dejavnosti lovstva skozi čas. Prof. dr. Ivan Kos je v **uvodnem predavanju** osvetlil ozadje lova in lovstva za boljše razumevanje človekove aktivnosti in položaja v družbi. Izpostavil je, da sta lov in lovstvo večnamenski aktivnosti, sestavljeni iz aktivnosti v »naravi«, njenega varstva in ohranjanja dolgoletne tradicije, kulture in vpetosti v sodobno družbo. Z aktivnostjo v naravi človek ohranja elemente svojega kakovostnega bivanja, hkrati pa opravlja tudi nekatere naloge, ki mu jih družba zaupa. Dr. **Ida Jelenko** je s svojim predavanjem **Lovstvo v Evropi** predstavila in osvetlila

najpomembnejše značilnosti in različne načine upravljanja z divjadjo (s poudarkom na prostoživečih parkljarjih) v posameznih evropskih državah. Prav tako je predstavila pomen in cilje lova ter lovstva, pa tudi metode lova v posameznih evropskih državah. Dr. **Krunoslav Pintur** iz sosednje Hrvaške je predstavil zgodovino lova in lovstva na Hrvaškem ter opisal zdajšnje stanje v sosednji državi in izžive, s katerimi se srečujejo. Dr. **Romana Erhatic Širnik** je na kratko povzela zgodovino in razvoj slovenskega lovstva skozi čas, **Ivo Trošt** z Zavoda za gozdove Slovenije pa je

predstavil razvoj in pomen državnih (gojitvenih) lovišč v Sloveniji in pomen zdajšnjih lovišč s posebnim namenom (LPN) ter opisal zdajšnje gnotne težave, s katerimi se srečujejo delavci ZGS pri svojem terenskem delu v zadnjem času. Doc. dr. **Boštjan Pokorny** je v svojem prispev-

ku predstavil najpomembnejše temeljne značilnosti pri upravljanju z divjadjo v Sloveniji v preteklosti in danes ter izzive v širši javnosti in tudi znotraj same lovske organizacije, povezane s pravilnim dojemanjem in sprejemanjem sodobnega načrtnega upravljanja s populacijami divjadi, ki ne sme biti zgolj gospodarjenje v loviščih, kakršnega smo poznali še pred nedavnim. Dr. **Hubert Potočnik** je udeležencem predaval o možnostih, kako lahko z lovom spremenimo našo divjad, in opozoril, da je pri upravljanju z njo oziroma pri lovu treba upoštevati nekatere morebitne selektivne učinke lova, ki so lahko ključni za ohranjanje vitalnih populacij divjadi. **Matija Stergar** je predstavil odnos lovstva in lovcev do velikih zverí. Dr. **Miha Krofel** je spregovoril o pomenu slovenskega lovstva pri ohranjanju evrazijskega risa. Oba zadnje omenjena predavatelja sta poudarila velik pomen izobraževanja in ozaveščanja lovcev. Pomemben člen upravljanja z divjadjo je povezan tudi z njihovimi boleznimi. O tem sta prispevek pripravila doc. dr. **Gorazd Vengušt** in dr. **Diana Žele** in opisala kužne bolezni pri divjih živalih ter pokazala na različne dejavnike, ki vplivajo na njihovo pojavnost. Na koncu posvetovanja so v kinološkem delu spregovorili še trije predavatelji. Mag. **Marko Mali** je predstavil vlogo lovskega psa skozi čas; poudaril je, da lovski pes še vedno ostaja ključni za urejeno lovstvo, zato ga je treba obravnavati

Foto: Lovec

Kot vedno doslej so se tudi na letošnjem sejmu Lov v svojem razstavnem prostoru predstavili organizirani slovenski sokolarji.

kot nujno osnovno sredstvo pri lovu. Pravilno šolan pes je pomembnejši od lovske puške, zato mu je treba nameniti več pozornosti. **Marko Burgar** je predstavil spremembe (tudi neustrezne in nedorečene novosti) Zakona o zaščiti živali na področju (lovske) kinologije in divjadi, **Ervin Feregotto** pa je predstavil rezultate analize iskanj obstreljene divjadi v Sloveniji lani.

Sočasno je bil v prostorih Pomurskega sejma posvet Lovske zveze Slovenije z naslovom *Delo z mladimi na področju naravoslovja in lovstva*, ki ga je pripravila delovna skupina *Mladi in lovstvo*, ki deluje v okviru Komisije LZS za izobraževanje. Čeprav se je posveta o delu z mladimi udeležilo zgolj deset zainteresiranih v lovskih organizacijah, so ugotovili, da

je to srečanje spodbuden začetek širšega delovanja delovne skupine. Posvet je ob navzočnosti predsednika **Vladimirja Kovačiča** in predsednika Komisije za izobraževanje **Branka Lončnerja** vodil mag. **Marko Mali**. Udeležence je seznanil z dosedanjimi aktivnostmi delovne skupine in predstavil načrt o skupnem sodelovanju na tem področju v prihodnje. Večina je izrazila

Zaustavimo negativne težnje propadanja slovenskih voda, ki ga je organizirala Ribiška zveza Slovenije v sodelovanju z Zavodom za ribištvo Slovenije, Evropsko ribiško alianso EAA in Delovno skupnostjo ribiških organizacij Alpe-Adria.

V nedeljo, 21. 4. 2013, je bil dan lov s prvim **mednarodnim srečanjem lovčev iz Slovenije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske**, popestrilo ga je tekmovanje lovčev v streljanju. Organizirali so tudi **ribiški krožek za mlade**, tradicionalno tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe, veliko zanimanje so obiskovalci pokazali za predstavitev oponašanja jelenjega rukanja ter predstavitev lovskih psov s strokovnim komentarjem.

Po zaprtju sejma je Janez Erjavec, predsednik uprave Pomurskega sejma, za novinarje povedal, »da sta letošnja 8. Mednarodni sejem lovstva in ribištva LOV ter 2. Mednarodni sejem aktivnosti in oddiha v naravi - NATURO privabila več razstavljalcev pa tudi več obiskovalcev kot predhodni sejem v letu 2011, kar je dobro znamenje za njuno uspešno prihodnost. »Kot organizatorji smo lahko vsi zadovoljni, saj so razstavne vsebine sejma LOV ponujale zares veliko tistega, kar za svoje dejavnosti lovci in ribiči potrebujejo. S sejemom NATURO so razstavljalci ponudili tudi vrsto priložnosti, zamisli in opreme za dejavnosti v naravi, za zdrav način življenja, ob njih pa bogato turistično ponudbo. Sejma sta z letošnjo predstavitevjo prerasla okvire predstavljanja dejavnosti stanovskih organizacij ter predstavitev opreme in storitev za dejavno preživljanje prostega časa v povezavi z naravo. Postala sta prvovrstna in celovita predstavitev iskrene skrbi za ohranjanje biotske raznovrstnosti, neokrnjene narave ter nakazala poti trajnostnega razvoja človeške skupnosti v sožitju z njo,« je prepričan Erjavec.

B. Leskovic, F. Rotar, S. Mrlak

Pogled na razstavni prostor Lovske zveze Slovenije

UGOTOVITVE POSVETA

- *Skozi zgodovino je lov od spontanega lova prešel k lovstvu, ki temelji na novih spoznanjih o človeku, divjadi in okolju.*

- *V zdajšnjem času se pojavljajo spremembe v pojmovanju smiselnosti, dopustnosti ter nujnosti izvajanja in dojemanja lova. Ena od ugotovitev posveta je bila, da je trenutno upravljanje z divjadjo v Sloveniji urejeno, sistematično, načrtno, pregledno in zelo dobro nadzorovano, kar nam priznava tudi širša evropska strokovna javnost. Treba si je prizadevati, da takšno ostane še naprej. Med izzivi, s katerimi se bo lovstvo srečevalo tudi v prihodnje, je ozaveščanje lovske in širše javnosti o pomenu sonaravnega trajnostnega upravljanja z divjadjo.*

- *Lovstvo je vpeto tudi v aktivno varstvo vseh živalskih vrst (vključno z redkimi in ogroženimi) in njihovega življenjskega prostora.*

- *Lovci se zavedajo, da je eno od pomembnih področij izobraževanje mladih.*

- *Udeleženci posveta so se strinjali, da je treba nadaljevati razvoj vseh vidikov lovstva ob upoštevanju dejstva, da je lovstvo večnamensko. To pomeni tudi ozaveščanje in izobraževanje širše javnosti, kaj vse je lovstvo, saj velik del področja lova in lovstva v javnosti ni dovolj prepoznan.*

- *Tovrstni strokovni posveti so namenjeni ozaveščanju strokovne in splošne javnosti o pomenu lova in lovstva ter trajnostne rabe naravnih virov. Ozaveščena javnost bo namreč v prihodnje pomembno sooblikovala nadaljnji razvoj lovstva.*

potrebo po lažji dostopnosti do učnih in drugih gradiv, namenjenih delu z mladimi, medsebojnemu povezovanju in dodatnemu pedagoškemu izobraževanju. Delček slednjega smo bili deležni na dogodku samem. Lovski tovariš **Gregor Česarek**, sicer predavatelj z lovstvom povezanih vsebin in vodja lovskega krožka na Srednji gozdarski in lesarski šoli v Postojni, je udeležencem posveta iz svojih izkušenj predstavil enega izmed načinov učinkovitega prenašanja naravoslovnega in lovskega znanja mladim, upošteva njihovo starost in predznanje. Izčrpna razprava udeležencev o problematiki dela z mladimi je le potrdila smele načrte delovanja te delovne skupine LZS v prihodnje in hkrati pozvala k povezovanju vseh, ki lahko kakor koli pripomorejo k čim večji prepoznavnosti pomena lovstva med mladimi in v širši družbi nasploh.

Ta dan je bil tudi dan aktualnega strokovnega posveta

Slovensko lovstvo med tradicijo in sodobnim naravovarstvom

Pogovor z mag. Dejanom Židanom, ministrom za kmetijstvo in okolje v Vladi Republike Slovenije

Foto: Arhiv MKO

Mag. Dejan Židan, minister za kmetijstvo in okolje: »S trajnostnim upravljanjem ne moremo ogroziti nobene vrste divjadi.«

LOVEC:

Spoštovani mag. Dejan Židan, že drugi v relativno kratkem času prevzimate vodenje kmetijskega resorja in še okolje. O smiselnosti združevanja dveh zelo odgovornih resorjev pod enim krovom smo v Lovcu pisali tik pred padcem Pahorjeve vlade, v kateri ste bili zelo uspešen kmetijski minister. V vaš resor sodi tudi področje lovstva. Najbrž zelo dobro poznate vlogo in pomen lovstva nekoč in danes. Tudi zgodovina organiziranosti slovenskih lovcov je zelo bogata. Krovna slovenska lovska organizacija je nastala leta 1907 in letos od tega dogodka mineva že 106 let. Torej smo lovci poleg planincev in gasilcev eno najstarejših društveno organiziranih delov civilne družbe. Kako torej ocenjujete naše delovanje, zlasti v luči sodobnega in celovitega varstva narave in v

kontekstu iskanja učinkovitejših zakonskih rešitev za varovanje naravnih habitatov za vse prostoživeče vrste živali.

Mag. Dejan Židan:

Slovensko lovstvo ima že dolgo tradicijo in tekom časa se je tudi vloga lova in lovstva spreminjala. Če se je včasih lovilo za preživetje, se je ta funkcija lova sedaj spremenila v bolj okoljevarstveno nalogo lovstva. Zmotno je prepričanje, da je lovstvo neke vrste hobi, saj biti lovec ne pomeni zgolj izvrševanje lova, temveč tudi opravljanje določenih drugih ukrepov v okolju z namenom, da se zagotovi sožitje med divjadjo in ljudmi. S podelitvijo koncesij za trajnostno upravljanje z divjadjo se je ta funkcija upravljavca lovišča še bolj poudarila.

LOVEC:

V širši slovenski javnosti je dvignila prah pobuda za spremembo in dopolnitev Uredbe o določitvi divjadi in njihovih lovnih dob. Predlog je še pred usklajevanjem naletel na ostro kritiko dela strokovne javnosti, zlasti DOPPS-a. Predlog LZS je bil eden od treh predlogov, ki so bili posredovani na vaše ministrstvo in je bil tudi primerno argumentiran, zlasti še ponovni uvrstitvi na spisek divjadi nekaterih zdaj celo leto zavarovanih vrst, kot sta ruševca in poljska jerebica. Skratka, gre za izjemno občutljivo pobudo, ki terja izrazito strokoven premislek in tehtno argumentacijo. Kakšno je mnenje vašega ministrstva o vsem tem dogajanju in tudi sicer, kaj menite o nekaterih pobudah, da bi bilo treba v omenjeni uredbi marsikaj spremeniti in dopolniti. Tudi glede

evropskega poenotenja (na primer glede lova kreheljca in črne liske, ki sta lovna še v večini evropskih držav, pa še kaj bi se našlo).

Mag. Dejan Židan:

Kot pri pripravi vseh zakonskih in podzakonskih predpisov so bile organizacije, ki so interesno vključene v področje urejanja predpisa, pozvane, da podajo svoje predloge za spremembo in dopolnitev predpisa, v tem primeru Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob. Po prejetju vseh predlogov bo ministrstvo organiziralo prvi usklajevalni sestanek z vsemi organizacijami, ki so podale predloge. Predvidevamo, da bo potrebnih kar več usklajevalnih sestankov, da bi uskladi besedilo sprememb in dopolnitev uredbe. Osnutek predpisa bo posredovan, v skladu z Resolucijo o normativni dejavnosti, tudi v javno razpravo. Glede na povedano zato še ne morem komentirati podanih predlogov, dokler ne podajo svojih utemeljenih predlogov še preostale organizacije.

LOVEC:

V DOPPS med drugim poudarjajo, da ne glede na stopnjo ogroženosti streljanje živali, ki mogoče povzročajo le minimalno škodo ali sploh nobene, ni nobenega ekološkega razloga, ampak gre v bistvu samo za lovski užitek in rekreacijo, ni sprejemljivo. Kakšne so glede vsega tega ocene in stališča vašega ministrstva?

Mag. Dejan Židan:

Republiko Slovenijo, kljub vplivu človeka na naravo, odlikuje visoka stopnja pestrosti živih organizmov, kar je še posebej razvidno pri divjadi in zavarovanih prostoživečih živalskih vrstah. Zaradi navedenega je upravljanje z divjadjo izredno zahtevna naloga, ki zajema zagotavljanje ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega prostora. Država je s podelitvijo koncesij za trajnostno upravljanje z divjadjo prenesla na upravljavce lovišč (lovske družine), ki skrbijo, da so zagotovljeni vsi nameni upravljanja z divjadjo tako, da bo v prostoru čim manj konfliktnih situacij med divjadjo in ljudmi.

LOVEC:

Gospod minister, kakšno je vaše mnenje o pozivu Zavoda za varstvo narave, da je zaradi predloga LZS o uvrstitvi šestih vrst ptic in šakala med lovne vrste vprašljiv status njenega delovanja v javnem interesu. Zavod sicer meni, naj o tej vprašljivosti presodijo drugi, verjetno tisti, ki so LZS takšen status podelili, in dodaja, da predlog LZS ni v skladu s sodobno naravovarstveno miselnostjo. Slišali in celo v medijih smo lahko prebrali mnenja, v lovskih vrstah pa odgovor, da

je vse skupaj poskus javne diskreditacije lovcev in lovske organizacije. Kakšno je torej vaše mnenje?

Mag. Dejan Židan:

Lovska zveza Slovenije, v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu, deluje v javnem interesu in so ji v ta namen podeljene tudi naloge, od katerih nekatere opravlja tudi kot javno pooblastilo, zato je na tem mestu nesmiselno govoriti o odvzemu statusa delovanja v javnem interesu.

LOVEC:

Vedno znova je aktualno vprašanje vlaganja umetno vzrejenih fazanov in jerebic zaradi sicer že lep čas slabega naravnega stanja populacij teh dveh vrst male poljske divjadi. Nekateri naravovarstveniki zdaj zahtevajo celo prepoved lova tudi na omenjeno divjad, vključno s prepovedjo lova na umetno vzrejene in v naravno okolje izpuščene živali. Prepoved lova se omenja tudi za raco mlakarico, saj naj bi streljanje na vodne ptice, ki se združujejo v mešane jate, ogrozilo zavarovane vrste ptic, poleg tega pa menda sploh ni utemeljenega razloga za streljanje rac. Odstrel več kot 30.000 ptic vsako leto pomeni vnos velikih količin svinca v naravno okolje, kar je po mnenju posameznikov že dovolj tehten argument za prepoved lova na ptice. Kaj menite o vsem tem na ministrstvu, ki ga vodite?

Mag. Dejan Židan:

Po Svetu in v EU poteka kampanja zmanjšanja vnosa svinca v okolje, še posebej na mokrišča, in sicer z odpravo nabojev, polnjenih s svinčenimi šibrami. V Sloveniji še ni bila opravljena analiza posledic streljanja ptic s svinčenimi šibrami. Treba pa se je zavedati, da določene ptice, ki se lovijo, npr. siva vrana, povzročajo občutno škodo v kmetijstvu, zato jih je treba odvracati s kmetijskih površin, kar pa je najbolj učinkovito z odvračalnim odstrelom.

LOVEC:

Gospod minister, rdeča nit mnogih razprav o lovstvu je stanje velikih zverí pri nas in njihova uravnovešenosť z zmožnostmi okolja. Časopisje je polno člankov o »pobojih« ovac, ki jih zagrešijo rjavi medvedi, o uničenih čebelnjakih, nenavadnih srečanjih medveda s človekom, skratka o vsem mogočem, samo ne o razlogih, zakaj mnogi takšni pojavi sploh nastanejo. Pogosto so te teme dane na skupni imenovalec, ki mu pravimo »sožitje« oz. sobivanje človeka in velikih zverí, v našem primeru rjavega medveda. Kje smo torej dandanes s tem sožitjem? Kaj se dogaja in kaj lahko pričakujemo na kratki in dolgi rok? Pa ne samo glede

sožitja z rjavim medvedom, tudi volk je nekaj podobnega.

Mag. Dejan Židan:

Medved in volk sodita med velike zveri in sta pomemben del biotske raznovrstnosti na evropski ravni. Njun življenjski prostor je obsežen. V Sloveniji je to prostor, kjer se prepletata tudi poseljena gozdna in kulturna krajina. V tej pokrajini je tudi veliko kmetijskih površin. Upravljanje z obema zavarovanima vrstama je kompleksno in zahtevno. Zajeti mora vse, ki so v naravi v medsebojni povezavi. Človek prihaja v stik z obema vrstama, zato je potrebno, da z njima biva v sožitju, kar je tudi pomemben cilj Strategij upravljanja. Pri tem je pomembna strpnost ljudi, kajti obe vrsti človeku povzročata tudi gospodarsko škodo, mu konkurirata pri izkoriščanju naravnih virov, v redkih primerih pa lahko medved človeka celo življenjsko ogroža. Da bi dosegli čim večjo strpnost, je pomembno, da čimbolj poznamo naravno obnašanje živali in dejavnikov, ki vplivajo na spremenjeno obnašanje. Če poznamo vzroke za nastanek konfliktov, lahko probleme uspešno rešujemo. S tem namenom se je v letu 2008 začel projekt Proučevanje dejavnikov habitacije (navajanja) rjavega medveda na človeka s pomočjo GPS telemetrije, ki so ga opravili raziskovalci Biotehniške fakultete, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire v sodelovanju z drugimi strokovnjaki ter lovskimi družinami in ga je finančno podprla Agencija RS za okolje oz. takratno Ministrstvo za okolje in prostor. Projekt je bil predstavljen v lanskem letu. Raziskava je pokazala, da je razlog za večino konfliktov med medvedi in ljudmi hrana antropogenega izvora. Podobno so ugotovili tudi drugod v svetu. Na podlagi opravljene raziskave so bili podani tudi priporočeni ukrepi kot so: na lokacijah, kjer se konflikti ponavljajo, je potrebno urediti takšne zaboynike za smeti, da odpadki ne bodo dostopni medvedom, zagotoviti doslednejše ukrepanje inšpekcijskih služb ob nezakonitem odlaganju klavniških odpadkov v neposredni bližini človekovih bivališč, zaščita kompostnikov, čebelnjakov, drobnice, sadovnjakov in drugih virov hrane, ki redno privabljajo medvede v bližino naselij, spodbujati govedorejo in konjerejo namesto reje drobnice v osrednjem območju razširjenosti rjavega medveda, prepovedati neposredno krmljenje medvedov (tudi ne mladičev) ob prisotnosti človeka in dosledno ukrepati ob morebitnih kršitvah, izobraževati prebivalstvo z namenom zmanjševanja konfliktov ter še naprej opravljati izredne odstrelne posameznih konfliktnih medvedov, ki kažejo očitne znake privajenosti na človeka (ob vzporedni uporabi vseh naštetih ostalih ukrepov). Ugotovitve omenjene raziskave

so torej osnova za nadaljnje upravljanje z rjavim medvedom.

Letos se tudi zaključuje projekt LIFE+ Varstvo in spremljanje varstvenega statusa populacije volka (*Canis lupus*) v Sloveniji, ki je osredotočen na dolgoročno zagotavljanje ugodnega stanja populacije volka, njegovih plenskih vrst ter življenjskega prostora v Sloveniji. Posebna pozornost je namenjena sobivanju človeka in volka in reševanju problemov, ki iz tega sobivanja izvirajo.

Od nas samih je predvsem odvisno, ali bomo znali živeti v sožitju s temi živalmi, ki so jih naši predniki znali ohraniti tudi za nas, kajti človek je tisti, ki lahko s svojim razmišljanjem, s svojim obnašanjem in s svojimi dejanji oblikuje in vzdržuje takšno sožitje.

LOVEC:

Gospod minister, v slovenski lovski organizaciji poudarjamo načelo trajnostne rabe naravnih virov. To pomeni, da lahko iz narave jemljemo le toliko, da ne ogrozimo obstoja oz. ugodnega stanja nobene vrste. Ali menite, da smo pri uresničevanju tega načela v praksi slovenski lovci dovolj uspešni in predvsem – smo pri tem dosledni?

Mag. Dejan Židan:

V Sloveniji so populacije divjadi vitalne in v večini primerov usklajene

z nosilnimi zmogljivostmi okolja. Do navedenega je prišlo zlasti zaradi dolgega izvajanja ukrepov, določenih v načrtih upravljanja z divjadjo. Menim, da s sedanjim načinom trajnostnega upravljanja ne moremo ogroziti obstoja nobene vrste divjadi.

LOVEC:

Veliko je odprtih težav in nerešenih vprašanj – na primer negativne posledice nemira v naravnem okolju, zlasti v gozdovih. Mir je eden od največjih zaveznikov divjadi in njene ohranitve v naravnem okolju. Nemir, ki ga človek povzroča s svojo dejavnostjo in vedenjem, pa največji sovražnik. Lovci tudi opozarjamo na velike izgube divjadi (zlasti srnjadi) zaradi »divjanja« pote-puških psov. Kaj storiti, da bo tega čim manj? Predvsem, gospod minister, kaj porečete o škodi zaradi divjadi? Marsikje kmetje bijejo plat zvona, na primer na Goričkem. Kako daleč so zdaj ta odprta vprašanja rešena in kaj storiti, da ne bi bilo tolikšnega obsega (po)škod(b)? Pa ne samo na Goričkem, pač pa tudi v drugih predelih Slovenije, kjer je kmetijstvo pogosto prizadeto zaradi vplivov velike parkljaste divjadi, zlasti jelenjadi in divjih prašičev. Lahko morebiti postrežete s primerjavo škode v kmetijstvu in gozdarstvu, torej na poljih in travnikih in v gozdovih?

Mag. Dejan Židan:

Ministrstvo izplačuje odškodnine za povzročeno škodo od divjadi na nelovnih površinah, medtem ko upravljavci lovišč izplačujejo odškodnine za škodo na kmetijskih in gozdnih kulturah, ki jih nato tudi evidentirajo v lovskem informacijskem sistemu Lisjak. Zaradi navedenega imamo na Ministrstvu enake podatke o škodi od divjadi kot Lovska zveza Slovenije in Zavod za gozdove Slovenije.

LOVEC:

Čisto ob koncu vam postavljamo tudi vprašanje, na katerega doslej kljub različnim poskusom še nismo dobili pravega odgovora. Namreč, kaj menite o nujnosti ustanovitve zavoda za lovstvo kot povsem neodvisne strokovne institucije; v bistvu javnega zavoda, ki bi z močno strokovno ekipo opravljal naloge, ki so zdaj precej razpršene; ki bi deloval torej interdisciplinarno. To bi bil lahko velik korak naprej, saj bi bila stroka res v ospredju.

Mag. Dejan Židan:

Glede na trenutno situacijo v Sloveniji, kjer morajo obstoječi javni zavodi zmanjševati porabo proračunskih sredstev in posledično celo zmanjševati število zaposlenih, je ustanovitev novega javnega zavoda nesmotrna.

Lepa hvala za pogovor.

Z ministrom sem se pogovarjal –
dr. Marjan Toš.

Zakaj večji odstrel srn ne bi smel biti vprašljiv?

V Navodilih za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji, ki so podlaga **Območnih načrtov za gopodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo za obdobje 2011–2020** (t. i. dolgoročni načrti LUO, ki jih je potrdila Vlada RS novembra 2012), ki jih je pripravil Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) ter jih uskladi z LZS, OZUL in predstavniki znanstveno-raziskovalnih ustanov s področja lovstva, je v poglavju, ki obravnava srnjad, zapisano, cit.: »Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo načrt LUO določa neposredno vezavo med višino realiziranega odstrela srnjakov 2+ in srn 2+, ki mora biti v razponu med 70 % in 100%, pri čemer se vezava dotičnih kategorij kot redni postopek vpelje skozi letne načrte LUO postopoma, najkasneje pa v treh letih od nastopa veljavnosti območnih načrtov.« Ta zapis je s konkretizacijo v lovskoupravljaljskih načrtih pri delu lovskega članstva sprožil burne odzive. V Novomeškem LUO je, npr., za razliko od večine preostalih LUO v Sloveniji, takšno določilo v veljavi že od leta 2009 na podlagi določil Letnih načrtov LUO. Že v tem kratkem obdobju podatki o sestavi in višini izgub srnjadi v Novomeškem LUO kažejo pozitivne učinke vezave višine odstrela dve- in večletnih srn z višino odstrela dve- in večletnih srnjakov.

S prispevkom v Lovcu (št. 4/2011) z naslovom Ali načrtovati odstrel ali odvzem – odprt pomislek za bližnjo prihodnost? sem skušal odpreti pomisleke o primernosti načrtovanja t. i. odvzema ali »čistega« odstrela srnjadi. Predstavil sem posledice vključevanja izgub v skupni odvzem, zaradi česar se z odstrelom bistveno bolj posega med dve- in večletne srnjake (v nadaljevanju – srnjaki) kot pa med dve- in večletne srne (v nadaljevanju – srne). Posledica premajhnega odstrela srn je njihov večji delež med izgubami in obratno. V posameznih loviščih je zato odstrel srn skoraj zanemarljiv, saj v odvzemu srn prevladujejo izgube. Pomisleki o primernosti načrtovanja odvzema, pri katerem ugotovljene izgube posledično zmanjšujejo višino potrebnega odstrela posamezne kategorije srnjadi in prikazane posledice takšnega delovanja, so vodili k spremembam Navodil za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji. V lovskoupravljaljskih načrtih

je zato določena potrebna višina odstrela srn v povezavi z uresničenim odstrelom srnjakov. Sočasno s tem pa so ponekod določili tudi (po)vezavo odstrela košut z odstrelom jelenov. V bistvu tako še vedno načrtujemo odvzem posameznih kategorij srnjadi, kot to določajo veljavni zakonski in podzakonski predpisi s področja lovstva; le pri srnah je določena najmanjša višina odstrela v povezavi z opravljenim odstrelom srnjakov. Za večino LUO v Sloveniji je bil tako pogojevan odstrel srn v letu 2012 korenitejša sprememba, ki pa je dobršen del lovcev in lovskih organizacij (še) ni sprejel z odobravanjem. Verjetni razlog temu je, da v mislih večine lovcev pri odstrelu srne le-ta (zgolj čustveno) pomeni izgubo enega ali dveh mladičev v prihodnjem letu, medtem ko ima pred odstrelom srnjaka (zaradi trofeje) redko kateri lovec večje pomisleke. Če bi na srnjad gledali skozi prizmo razvoja celotne populacije (kar bi bilo edino utemeljeno) in ne le posamezne živali, bi bil tak pomislek veliko manjši in celo odveč! Pomislek je po eni strani lahko tudi upravičen, če se namesto napora in volje za pravičen in tudi pravočasen odstrel srn to opravi zgolj z namenom uresničitve predpisanega »obveznega« odstrela brez vsakršne izbire, ki nam ga »vsiljuje« država. Da enakomernejše poseganje z odstrelom med srnjake in srne, kar je vezava odstrela srn z odstrelom srnjakov, ne pomeni nobene »katastrofe« za srnjad in ne ogroža lovskih interesov pri upravljanju s srnjadjo (trofejni lov), kažejo podatki iz meni bolj znanega Novomeškega LUO, kjer je z načrti upravljanja z divjadjo ta vezava vpeljana že od leta 2009 naprej.

V Letnih načrtih za Novomeško LGO/LUO smo že od leta 2000, še posebno pa od leta 2003 naprej opozarjali na velike razlike med evidentiranimi izgubami srn in srnjakov, ki pa niso bile med največjimi v Sloveniji. Razlike so bile po eni strani posledica preskromnega poseganja z odstrelom med srne in posledično nadomestne smrtnosti srn zaradi drugih vzrokov, pa tudi interesom lovcev prirejenih podatkov v loviščih nekaterih upravljavk. Zaradi veliko manjšega poseganja z odstrelom med srne kot med srnjake smo upravičeno sklepali, da je v populaciji bistveno več srn kot srnjakov. Kljub močnemu nasprotovanju nekaterih predstavnikov upravljavk lovišč in območne lovske zveze smo leta 2006 za 10 od 21 lovišč v LUO predpisali vezavo odstrela srn v višini 90 % glede na uresničen odstrel srnjakov. V prejšnjem petletnem obdobju je bilo npr. v enem izmed teh lovišč razmerje med izgubami srn in srnjakov kar 46 : 1, v povprečju vseh teh lovišč 9 : 1; v celotnem LUO pa 4 : 1. V letu 2006 v nobenem izmed teh lovišč ni bil uresničen predpisani obvezen

odstrel srn. V letu 2008 smo zato namesto vezave odstrela srn z odstrelom srnjakov načrtovali v posameznih loviščih za 20 % večji odvzem srn od srnjakov. Uresničitev odstrela srn je bila nekoliko ustrežnejša kot v prejšnjih letih, saj se je povečal delež odstreljenih srn. Ker pa so bile razlike v sestavi izgub med posameznimi lovišči še vedno velike in zato tudi očitne velike razlike med višino odstrela srn in srnjakov med posameznimi lovišči, smo v načrtu za leto 2009 določili 100 % vezavo višine odstrela srn z višino odstrela srnjakov v vseh loviščih v LUO. Za nekatera, sicer redka lovišča, to ni pomenilo večjih sprememb v primerjavi s prejšnjimi leti. V loviščih, kjer so predvsem izgube srn zagotavljale ustrezno uresničitev načrta, pa je bila sprememba velika. Vsi upravljavci lovišč so v letu 2009 upoštevali določila načrta in so odstrelili vsaj toliko srn, kot so odstrelili srnjakov. V naslednjih letih, vključno z letom 2012, je za ustrezno ures-

ničen odvzem srn veljal le odstrel, ki je dosegal vsaj 90 % višine odstrela srnjakov. Večina upravljavk lovišč je takšno določilo upoštevala ali pa se skoraj približala zadostni višini zahtevanega odstrela srn. V vsem tem obdobju – tudi še dandanes – so še naprej potekale precej burne čustveno obarvane razprave ob obravnavi načrtov predstavnikov upravljavcev lovišč in na drugi strani racionalno in s številkami ter analizami dokazljiva razprava predstavnikov načrtovalca na temo odstrela srn. Toda v nadaljevanju predstavljeni podatki le dokazujejo pravilnost odločitve o povečanju odstrela srn. Naj poudarimo, da ta vezava ni bila v višini 70 %, ki ga kot najmanjšo mogočo mero (»minimum«) določajo zdajšnja Navodila za usmerjanje razvoja populacij divjadi v Sloveniji, temveč je bila v začetku kar 100 %.

Z enakomernejšim poseganjem z odstrelom med srne in srnjake, ki je zahtevalo v primerjavi s prejšnjo prakso večji odstrel

Prejeli smo:

Vezava obveznega odstrela srn 2+

V reviji Lovec je bilo objavljenih več člankov na temo srnjadi. Ob tej priložnosti pa bi želel pisati o problematiki, kako z načrtovanjem odvzema vplivamo na prihodnje stanje te populacije na nižinskih loviščih, v katerih beležimo večje izgube srnjadi zaradi:

- prometnic (cesta, železnica),
- izgube zaradi košnje,
- nemira, ki je v naravi vse leto.

Načrtovalec, ZGS, je v letu 2012 za Gorenjsko LUO uvedel nov ukrep, to je **vezava obveznega odstrela srn 2+ v višini 60 % od odstrela srnjakov 2+.**

Ta ukrep je za upravljavce nižinskih lovišč, ki so obremenjena s prometnicami in nemirom zaradi drugih uporabnikov prostora, nesprejemljiv in za srnjad škodljiv. Menimo, da bi morali biti pred takim ukrepom opravljene analize. Ker pa jih ni, smo jih opravili sami za štiri nižinska lovišča v Gorenjskem LUO, to je za **LD Sorško polje, LD Šenčur, LD Krvavec** (slednja upravlja z loviščem le zadnja tri leta) in **LD Komenda**. Z navedenimi podatki želimo prikazati posledice omenjenega ukrepa v simulaciji za obdobje 2007–2012.

Simulacija obveznega odstrela srn 2+ glede na odstrel srnjakov 2+ za minula leta pomeni, da bi realizacija tega pomenila tudi do 44 % večji odvzem srn 2+, kot je načrt za srne oz. srnjake 2+.

Upravljalci lovišč, ki so zelo obremenjena s povozi srnjadi, ugotavljajo, da je delež povoza večji od predstavljenih podatkov predvsem zaradi odtujitve povožene divjadi. Ocena odpeljane povožene divjadi od javljenega povoza je okrog 80 %. Tako drastičen poseg v populacijo srnjadi, ki je nosilec nadaljnjega obstoja, pomeni resno grožnjo za zmanjšanje populacije srnjadi v nižinskih loviščih. Težava pravega evidentiranja izgub srnjadi pa ni nič manjša tudi pri izgubah zaradi košnje. Sodobni stroji, traktorji z dvema rotacijskima kosilnicama, ki kosita naenkrat v širini okrog šest metrov in ob večji hitrosti, povzročajo znatno večje izgube, kot jih upoštevajo načrtovalci. Kot povedo vozniki takih traktorjev, pokosa mladičev sploh ne zaznajo, zato so zabeležene izgube zaradi košnje bistveno manjše od dejanskih.

O navedeni analizi smo obvestili načrtovalca **Zavoda za gozdove OE Kranj** in njihovega direktorja, od katerih smo pričakovali odgovor na našo zahtevo, naj se za leto 2013 za nižinska lovišča obvezna vezava omili ali ukine. Odgovora nismo prejeli, pač pa samo predlog načrta za leto 2013, v katerem se takšna vezava povečuje na 70 %.

Menim, da je potreben dober razmislek o posledicah tega ukrepa, da ne bomo čez nekaj let ugotovili, da so se izgube srnjadi sicer zmanjšale, vendar bodo lovišča prazna.

***Franč Šetina,**
starešina LD Sorško polje*

Foto: O. Naglost – Diana

Podatki za 5-letno obdobje		LD Sorško polje			
Leto	2007	2008	2009	2010	2011
Izgube srn 2+	19	7	13	10	19
Odstrel srn 2+	6	12	10	13	5
Skupaj	25	19	23	23	24
Plan odvzema srn 2+	21	20	23	23	23
Odstrel srnjakov 2+	18	17	20	15	15
60 % vezava od odstrela 2+	11	10	12	9	9
Razlika do pogoja	5	–	2	–	4
Realizacija odvzema + pogoj	30	19	25	23	28
Preseganje plana odvzema srn 2+	42 %		8,6 %		27 %

Podatki za 5-letno obdobje		LD Krvavec			
Leto	2007	2008	2009	2010	2011
Izgube srn 2+			13	15	17
Odstrel srn 2+			6	5	3
Skupaj			19	20	20
Plan odvzema srn 2+			20	20	20
Odstrel srnjakov 2+			18	17	18
60 % vezava od odstrela 2+			11	10	11
Razlika do pogoja			5	5	7
Realizacija odvzema + pogoj			24	25	27
Preseganje plana odvzema srn 2+			20 %	25 %	35 %

Podatki za 5-letno obdobje		LD Šenčur			
Leto	2007	2008	2009	2010	2011
Izgube srn 2+	13	11	23	27	28
Odstrel srn 2+	2	2	1	2	
Skupaj	15	13	24	29	28
Plan odvzema srn 2+	14	14	27	26	26
Odstrel srnjakov 2+	12	14	21	22	18
60 % vezava od odstrela 2+	7	8	13	13	11
Razlika do pogoja	5	6	12	11	11
Realizacija odvzema + pogoj	20	19	36	40	39
Preseganje plana odvzema srn 2+	42 %	36 %	33 %	54 %	50 %

Podatki za 5-letno obdobje		LD Komenda			
Leto	2007	2008	2009	2010	2011
Izgube srn 2+	12	7	12	13	14
Odstrel srn 2+		4	4	4	2
Skupaj	12	11	16	17	16
Plan odvzema srn 2+	14	13	17	18	16
Odstrel srnjakov 2+	6	8	10	12	10
60 % vezava od odstrela 2+	4	5	6	7	6
Razlika do pogoja	4	1	2	3	4
Realizacija odvzema + pogoj	16	12	18	20	20
Preseganje plana odvzema srn 2+	14 %	0 %	6 %	11 %	25 %

srn, smo skušali doseči predvsem uravnoteženost obeh spolov dve- in večletne srnjadi v populaciji in zmanjšanje izgub srn ter s tem tudi zmanjšanje vseh izgub pri srnjadi. Glede spolnega razmerja v populaciji srnjadi to ne pomeni doseganja razmerja 1 : 1, temveč takšnega spolnega razmerja, ki bo naravnost. Z drugimi besedami to pomeni, da bo spolno razmerje manj odvisno od človekovega vpliva. Z vsakoletnim višjim odstrelom srnjakov od srn se je z lovom namreč stalno pospeševal ženski del srnjadi v populaciji. Kljub večjemu odstrelu srn smo pričakovali, da se prirastek srnjadi ne bo zmanjšal. Ali smo dosegli vse cilje, je morda še prezgodaj zanesljivo trditi, kljub temu pa nekateri podatki že kažejo, da smo na pravi poti. Ker se po višini dokaj uravnotežen odstrel srn in srnjakov v Novomeškem LUO izvaja že tri leta, skupaj z letom 2012 pa že četrto leto, bi se morali nekateri podatki o srnjadi znatno spremeniti.

Najlažje preverljiv cilj za naše strokovne domneve je cilj: **zmanjšanje izgub srn**. Posledica večjega odstrela srn bi morale biti manjše izgube te kategorije srnjadi. Ker je okrog 60 % vseh evidentiranih izgub v LUO posledica prometa, poleg tega pa je tudi beleženje teh izgub najbolj zanesljivo, je pričakovati, da se bodo še najbolj zmanjšale izgube zaradi prometa. Za primerjavo učinkov večjega odstrela srn smo med seboj primerjali podatke o povprečnih letnih izgubah, odstrelu in odvzemu v obdobju od 2001 do 2008 (v nadaljevanju – prvo obdobje) s podatki iz obdobja od 2009 do 2012 (v nadaljevanju – drugo obdobje). Na povečanje ali zmanjšanje izgub lahko vpliva tudi večji ali manjši odstrel srnjadi v posameznem obdobju. Med primerjanima obdobjema se je povprečni letni odvzem srnjadi povečal za 8 %, in sicer predvsem zaradi 43 % večjega odstrela srn ter 9 % povečanega odstrela mladičev. Odstrel srnjakov se je povečal za 5 %. Izgube vseh kategorij srnjadi so se v drugem obdobju zmanjšale za 13 %. Kot je razvidno iz **preglednice 1**, so se izgube mladičev zmanjšale za 23 %, izgube srn pa za 31 %. Izgube enoletne srnjadi so ostale skoraj na enaki višini, medtem pa so se znatno povečale izgube srnjakov. Da bi se izgube srnjakov dejansko tako povečale v praksi, sicer dvomimo. Večje evidentirane izgube srnjakov so najverjetneje posledica le doslednejšega beleženja izgub te kategorije srnjadi. Če je to predvidevanje točno, potem so se v drugem obdobju v primerjavi s prvim izgube srnjadi (vseh kategorij skupaj) še očitneje zmanjšale, saj so tudi v prvem obdobju izgube srnjakov dejansko nastajale, a zaradi različnih vzrokov morda niso bile (dosledno) evidentirane. V zadnjem obdobju se je odstrel vseh kategorij srnjadi povečal, čeprav se je načrtovani odvzem

zmanjšal za 5 %. Večina upravljavcev lovišč je v drugem obdobju presegala načrtovani odvzem. V povprečju zadnjih štirih let je bil načrtovani odvzem srnjadi presežen za 5 %. Glede na podatke je bil dosežen cilj za zmanjšanje izgub srnjadi. Zmanjšalo se je število izgub, pa tudi njihov delež v odvzemu. Ker je pretežni del izgub evidentiran kot posledica prometa, se je bistveno zmanjšalo predvsem število prometnih nesreč, v katerih je udeležena srnjad. V povprečju je na leto v LUO povoženih okrog petindvajset srn manj, kot jih je bilo pred letom 2009. Glede na višino povprečne škode na vozilu pri posamezni nesreči lahko trdimo, da imajo udeleženci v prometu in celotna družba za nekaj deset tisoč evrov manj škode, poleg tega pa imajo tudi upravljavci lovišč večji prihodek od uplenjene srnjadi.

Eden izmed ciljev uvedbe enakomernejšega poseganja z odstrelom med oba spola srnjadi je bil tudi v doseganju naravnega spolnega razmerja v naravi živeče srnjadi. Na zastopanost posameznega spola v naravi lahko sklepamo glede na spolno sestavo izgub. V sestavi izgub, ki so po vzroku naključne narave (npr. promet), se delež posamezne kategorije

podatke o vseh izgubah srnjadi, ne glede na vzrok izgube. Sestava izgub se med obema obdobjema znatno razlikuje. V spolnem razmerju izgub vseh starostnih razredov srnjadi je bilo razmerje med moško in žensko srnjadjo v prvem obdobju

med srne in srnjake, ki se je deloma začelo že z letom 2006, dosledno pa nadaljevalo z letom 2009, smo znatno vplivali na spolno sestavo populacije srnjadi.

Ob zmanjšanju deleža srn v populaciji, prav tako pa tudi njihovega števila,

Foto: M. Migos

Preglednica 1:

Primerjava povprečnih letnih izgub in odstrela v Novomeškem LUO

		Obdobje		Indeks
Kategorija srnjadi		2001–2008	2009–2012	
Moški mladiči	odstrel	248	271	1,09
	izgube	58	43	0,74
Lanščaki	odstrel	190	215	1,13
	izgube	41	41	1,00
Srnjaki 2+	odstrel	329	346	1,05
	izgube	51	75	1,47
Ženski mladiči	odstrel	278	300	1,08
	izgube	66	53	0,80
Mladice	odstrel	149	157	1,05
	izgube	50	49	0,98
Srne 2+	odstrel	240	344	1,43
	izgube	166	114	0,69
Skupaj	odstrel	1435	1634	1,14
	izgube	431	374	0,87
	odvzem	1866	2009	1,08
	načrt odvzema	2016	1916	0,95

srnjadi v naravi zato pokaže tudi v njihovi zastopanosti med izgubami. V določeni meri je verjetno izpostavljenost dejavnikom, ki povzročajo smrt živali, pogojena tudi s starostjo in spolom živali. Izgube v razredu mladičev so relativno pogostejše kot pri srednje starih živali, prav tako pa se možnost za smrt živali, ki imajo večje območje gibanja (npr. srnjaki) razlikuje od živali z manjšo aktivnostjo. Ker naj bi se v obeh obdobjih izgube beležile po enakih merilih, smo za primerjavo spolne sestave izgub, na temelju katerih sklepamo na razmerje med spoloma v naravi, vzeli

35 : 65, v drugem pa 43 : 57. Ob tem pa je razmerje v razredu mladičev in enoletno srnjadjo med obema obdobjema enako. V kategoriji dve- in večletne srnjadi je bilo v prvem obdobju spolno razmerje srnjaki in srne 23 : 71, v drugem pa 40 : 60. Od leta 2009 je to razmerje čedalje bolj uravnovešeno in je bilo leta 2012 že 45 : 55. Če prikaz poenostavimo, to pomeni, da je bilo v prvem obdobju na ugotovljenih deset izgub srnjakov evidentiranih 35 izgub srn, v drugem 15 srn, v letu 2012 pa le še 12 srn. Z nekajletnim uravnovešenim poseganjem z odstrelom

se postavlja vprašanje o vplivu takšne spremembe na prirastek v populaciji oziroma na število mladičev srnjadi. Pri tem je glavna neznanica, kako sploh ugotoviti prirastek. V našem primeru bomo na prirastek sklepali na podlagi ocene števila (gostote) mladičev in enoletne srnjadi. V določeni meri lahko na prirastek v populaciji sklepamo na podlagi podatkov o višini izgub pri mladičih. Ob predvidevanju, da se jakosti dejavnikov, ki povzročajo izgube, v tem obdobju niso spremenile, bi iz sprememb višine izgub mladičev in enoletne srnjadi lahko sklepali na njihovo večjo ali manjšo gostoto v loviščih Novomeškega LUO. Z zamikom nekaj let bi se morebitno zmanjšanje prirastka moralo odraziti tudi v zmanjšanju številčnosti (gostote) vse srnjadi in tudi pri gostoti srnjakov. Če ne bo zadostnega preraščanja mlade srnjadi

OPRAVIČILO

V Lovcu št. 5/2013, je bil na strani 237 objavljen prispevek **Zgodbe volkov iz naših gozdov**, ki smo ga pripravili v projektni skupini **SloWolf**. Pri pripravi kart je pri *Sliki 1*, ki prikazuje teritorije tropov in lokacije volčjih vzorcev, zbranih v času, ko je potekal projekt, je nastala neljuba napaka. Zaradi različnih meril kart, uporabljenih za ozadje, se je na del slovenskega ozemlja zapisalo *Croatia*, kar je seveda narobe.

Avtorji prispevka se za napako iskreno opravičujemo.

v višje starostne razrede, potem se bo to sčasoma najprej poznalo v manjšem številu dve- in večletnih srnjakov. Na telesnih masah srnjadi, ki bi se spremenile zaradi manjše gostote srnjadi in v njeni povezavi z večjo prehransko ponudbo v okolju, se verjetno ne bo odrazilo zmanjšanje gostote srnjadi. Zaradi spremenjenih socialnih odnosov znotraj vrste, predvsem manjše tekmovalnosti med srnami, ter tudi manjše »obremenitve« srnjakov v času prska, bi bilo morda pričakovati celo povečanje telesnih mas. V zadnjih letih se telesne mase posamezne kategorije srnjadi, v primerjavi s prejšnjim obdobjem, niso bistveno spremenile. V tem trenutku so zato izgube edini kazalec, ki bi lahko nakazoval spremembe v gostoti in prirastku srnjadi. Pri tem je treba upoštevati, da se v posameznih letih prirastek razlikuje zaradi abiotičnih in biotičnih dejavnikov. Poleg tega se postavlja tudi vprašanje, koliko smo z višino načrtovanega in realiziranega odstrela sledili dinamiki gibanja številčnosti populacije srnjadi. V zadnjih treh letih je bilo v Novomeškem LUO na leto povprečno odstreljenih 200 živali več kot v prvem obdobju, od tega sto na račun srn. V tem obdobju je bil odstrel za 14 % večji kot v prejšnjem obdobju. V tem obdobju, torej obdobju po letu 2009, so se izgube mladičev srnjadi zmanjšale za 23 %, izgube enoletne srnjadi pa so ostale na enaki višini. V skupnem seštevku so se izgube mladostnega (juvenilnega) oz. predrazmnoževalnega razreda srnjadi zmanjšale v povprečju za 13 %. Tako se je odstrel mladičev in enoletne srnjadi v tem obdobju povečal za 9 %. Glede na zmanjšanje višine izgub mlade srnjadi ocenjujemo, da se je število mla-

dičev oziroma prirastek, če ga izrazimo v absolutnem številu mladičev, v drugem obdobju nekoliko zmanjšal. Deloma je to lahko posledica večjega odstrela srn, samo zmanjšanje števila izgub pa dodatno tudi zaradi večjega odstrela mladičev. Ker naj bi se po navedbah iz literature število mladičev, izraženo na posamezno srno, povečevalo z zmanjšanjem razmerja med žensko in moško srnjadjo v populaciji, je zmanjšanje števila mladičev zaradi povečanega odstrela srn verjetno majhno in zagotovo nesorazmerno s številom več odstreljenih srn. V primeru znatnejšega zmanjšanja števila oz. gostote mladičev (ali vse srnjadi) v loviščih bi verjetno tudi upravljavci lovišč odgovorili z nižjo stopnjo uresničevanja načrtovanega odvzema, kar jim, v okviru dovoljenih odstopanj, načrta dovoljujejo.

Naj predstavimo še primerjavo podatkov o odvzemu, odstrelu in izgubah srnjadi Novomeškega LUO s podatki za celotno Slovenijo. Primerjavo bomo opravili na podlagi podatkov za leto 2011. V primerjavi s preostalimi LUO v Sloveniji je v Novomeškem LUO delež izgub srnjadi v odvzemu med najmanjšimi. Na ravni Slovenije dosegajo izgube v odvzemu 23 %, v Novomeškem LUO pa le 18 %! Najmanjša je tudi razlika v razmerju med izgubami srn in srnjakov. Po loviščih so podatki kar neverjetni. V enem izmed lovišč v Sloveniji je bilo ob ugotovljeni izgubi enega srnjaka evidentiranih kar štirideset izgub srn. Gostota odvzema srnjadi v Novomeškem LUO dosega 89 % povprečne gostote odvzema srnjadi v Sloveniji ter izgube 70 % povprečnih izgub v Sloveniji. Leta 2011 je v 72 loviščih v Sloveniji višina odstrela srn predstavljala

manj kot 10 % celotnega odstrela. V enem izmed lovišč so npr. odstrelili samo eno srno in kar 29 srnjakov! Poleg tega je med 27 lovišč v Sloveniji (od skupno 421 lovišč), ki imajo največjo gostoto izgub srnjadi na enoto lovne površine, kar šest takšnih, v katerih je bilo leta 2011 razmerje med odstrelom srn in srnjakov večje od 1 : 10, hkrati pa je bilo v teh loviščih v celotnem odstrelu srn manj kot 6 %.

Štiriletna obvezna realizacija odstrela srn v višini od 90 % do 100 % odstrela s srnjakov v Novomeškem LUO torej potrjuje naša strokovna predvidevanja (hipoteze) in se kaže v zmanjšanju višine izgub srnjadi, predvsem izgub srn. Prav tako se je zmanjšala višina izgub v odvzemu. Čeprav se je v primerjavi s prejšnjimi leti za 43 % povečal odstrel srn, podatki kažejo, da se ni bistveno zmanjšalo število mladičev. Enakomernejše poseganje z odstrelom med srne in srnjake torej ni nikakršna katastrofa za srnjad, temveč dejanje boljšega in aktivnejšega upravljanja s srnjadjo, ki ima pozitivne posledice za srnjad, finančne prihodke upravljavcev lovišč (za večino predstavlja prihodek od mesa srnjadi še vedno glavni vir prihodkov LD iz naslova »od divjadi«) in tudi za preostalo družbo zaradi manj pogostih prometnih nesreč z udeležbo srnjadi.

Marjan Kumelj,
univ. dipl. inž. gozd.,

*vodja Odseka za gozdne živali in lovstvo
Zavoda za gozdove Slovenije
OE Novo mesto*

V naslednji številki:
doc. dr. Boštjan Pokorny:
Večji odstrel, manjše izgube srnjadi?

Živalske kože sežigamo, usnje uvažamo in izgubljammo milijone

Mi kože zavržemo, usnje pa uvažamo!

Slišati je neverjetno, a je res, da na grmadi vsako leto konča več kot pol milijona kož domačih in divjih živali, ki bi jih po načelu zdrave pameti morali predelati v usnje. Gospodarska škoda je ogromna, saj usnje zdaj uvažamo, kar zelo pešči zlasti čevljarstvo industrijo. Vendar vse kaže, da je to tretjerazredna tema, o kateri se nikjer ne govori. Seveda, saj tudi hlode izvažamo, les pa uvažamo, čeprav živimo sredi bogatih gozdov. Kot v Butalah ... Hkrati se zavzemamo za čim uspešnejšo samooskrbo.

Irci ne zavržejo niti ovčjih zob

Ko smo imeli še dokaj urejeno državo, je bilo obvezno oddajati vse živalske kože, tudi divjačinske, v nadaljnjo predelavo. S prihodom turbo kapitalističnega plenilskega sistema je bila uničena samooskrbno naravnana veriga izkoriščanja naravno danih surovin. Tej dejavnosti je

Foto: Š. Vesel

Vsako leto na grmadi ali kar v okolju konča več kot pol milijona kož domačih in divjih živali.

največ škode povzročil propad nekdanje usnjarske in tudi v tujini cenjene Industrije usnja na Vrhniki (IUV). Uničila jo je tajkunska zgodba v navezi s tedanjo Bajukovo politiko.

Ta je med drugim v tovarno pripeljala Angleža, ki ji je zadal smrtni udarec s spretnimi goljufijami, vrednimi najmanj deset milijonov evrov. Delavci so pristali na cesti, tovarna

trohni, nihče pa še do danes ni stopil pred sodišče ... Za IUV se je vse sesulo. Podatki, ki jih je predstavila Obrtno podjetniška zbornica: lani so slovenske klavnice poslale v uničenje 257 000 svinjskih kož, 118 000 govejih, 13 000 kunčjih, 1700 konjskih kož in, kar je posebno zanimivo, v sežigalnici je končalo tudi 9 000 ovčjih kož. Včasih smo vse koristno izrabili, dandanes pa jih je še komajda kje najti. »Vse zagrebem, ker jih nihče ne mara,« mi je povedal ovčjerejec s Turjaka. Ko sem bila nedavno na Irskem, sem obsedela v lokalu na stoli, obloženih z ovčjimi kožami, možakar na soslednjem pa je bil oblečen v plašč, podložen z ovčjim kožuhom. »Tako mi tudi snežni vihar ne pride do živga: ovce so del našega

življenja, brez njih bi nam trda predla. Mi porabimo vse, kar nam dajejo ovce, še zobje nam pridejo prav za izdelovanje gumbov in nakita,« mi je razložil Irec.

Bo vse usnje nadomestila plastika?

V zadnjem desetletju je v usnjarski panogi mnogo delavcev izgubilo delo, kar državo veliko stane, poceni pa tudi ni sežiganje kož v podjetju KO-TO, ki jih je nekdanji predelovalec, torej je ustvarjalo prihodek! Trpi tudi proračun, saj nima kdo plačevati davkov oziroma jih je v tej panogi ostala le peščica. »V sekciji predelovalcev kož imamo le 233 članov, ki zaposlujejo kakih tisoč delavcev. To so strojarji, čevljarji, krojači usnjenih oblačil, izdelovalci torbic in potovalk in nekaj deset krznarjev. Izračuni kažejo, da samo zaradi uničevanja kož iz kmetijstva znaša gospodarska škoda več kot 25 milijonov evrov na leto,« beležijo pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. Takšno nesmiselno uničevanje pa nekateri dobro izkoriščajo! Menda obstajajo skrivne poti neobdelanih naših kož v tujino. Z usnjem služijo tujci. Največ ga uvozimo iz daljne Argentine, ki je po

navadi slabše kakovosti, ker se živali pogosto poškodujejo na paši.

Pod črto se lahko vprašamo, ali s takšnim nesmiselnim početjem na široko odpiramo vrata plastičnemu blagu, ki je ekološko dokaj vprašljivo, saj zanj porabijo veliko nafte. Glavno vlogo pri tem igrajo Kitajci. Oni bi najbrž ploskali našemu kmetijskemu ministru, ki se mu je zareklo ali pa se je hotel prikupiti skrajnim zagovornikom strožjega Zakona o zaščiti živali z izjavo: »Zaradi mene bi lahko redili tudi živali iz plastike!« Le kaj bi na to rekli Rusi, ki jim brez toplega krzna ni živeti.

Je pametno, da zmečemo na grmado trinajst tisoč kožuhov?

Tudi pri lovcih nastaja milijonska gospodarska škoda, saj nihče več sistematično ne odkupuje kož divjadi. Tako jih večji del konča na grmadi; na stroške države. Statistiki ugotavljajo, da lovskim organizacijam zavržene kože na leto

odtegnejo približno tri milijone dohodka. S tem denarjem bi storili lahko marsikaj dobrega v korist življenja v gozdovih! Posamezni lovci si včasih vzamejo kakšen kožuh za svoje potrebe, za dekoracijo. »Da bi kaj prodal, se ne spleča. Samo strojarju bi toliko dal za delo, kot stane, denimo, narejena kapa ali rokavica iz Kitajske!« mi je povedal eden od mojih lovskih prijateljev. Žalostno je, da to res nikomur ni mar.

Zagovorniki pravic živali gredo predaleč - v škodo državi

Nedvomno v tej žalostinki igrajo svojo vlogo tudi vneti zagovorniki pravic živali oziroma nasprotniki usnja, mesa in krzna, najbolj skrajni so celo proti lovu! Zgori približno 13 000 dragocenih kožuhov v časih krize, ko bi morali poskrbeti za boljšo samooskrbo na vseh ravneh. Nedavno je državni zbor po burni razpravi sprejel spremembo Zakona o zaščiti živali: 45. člen predpisuje globo od

2400 do 8400 evrov tistemu, »ki redi ali lovi živali zgolj zaradi pridobivanja kožuhov, kož ali perja!« Predlagatelj so slavili zmago – ali res? Z vzklikom: »Hura! Nadgradili smo direktivo Sveta EU 98/53 o zaščiti rejnih živali!« Ta namreč ne vsebuje prepovedi reje in prodaje kožuhov. Zakaj pa tega, dragi poslanci, niste storili tudi ob sprejemanju EU direktive o privatizaciji vodnih virov in ste raje poklekili pred njo?! Resnici na ljubo je treba dodati, da novela zakona načeloma zadeva maloštevilne rejce. Hudo bo za farmo s 5000 činčilami, četudi pri usmrtni živali ne uporablja spornih elektrod; morali jo bodo zapreti. Brez dela bo ostalo blizu 400 delavcev, država bo brez davka, krznarji pa bodo hodili po kože k sosedom.

Madžari in Švedi se nam lahko posmehujejo

Kaže, da je naša država med najstrožjimi varuhi živali v EU. Nizozemska je na primer ukinila le farme za rejo lisic, medtem ko še naprej spodbuja rejo drugih živali za krzno. Nekaj sto farm za nerce jim na primer prinaša milijonske zaslužke. Madžarska ima 96 velikih farm samo za činčile in po podatkih Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije so lani zaslužili devet milijonov evrov. Pri tem upoštevajo vsa pravila EU za namestitev, prehrano in usmrtnost živali. Švica sicer ni v EU, a ima stroga pravila ravnanja z živalmi za krzno, o kaki prepovedi pa ni slišati. Pamet je tu že od nekdanj doma. Največji zaslužkarji z divjačinskimi kožami in krznom so Švedi. Veliko izvažajo, a domača »kobilazategadelj ni bosa!« Švedi in sploh Skandinavci imajo pravo industrijo izdelkov iz kož in kožuhov živali! Spominki so v obliki torbic, copat, čevljev, nogavic, rokavic, denarnic, obeskov, odevi, preprog domala na vsakem koraku. Pri nas pa še v trgovini v živalskem vrtu prevladuje kitajsko blago. Za znoreti!

Albina Podbevšek

Foto: L. Skvarča - Diana

Lovec lovcu – lovec

Kako reševati spore in vzdrževati dobre medsebojne odnose

Človek je družbeno in družabno bitje. Skozi evolucijo se je prebil lahko le, če je deloval povezano, usklajeno, razumno in strpno. S svojim razumom je prevladal na Zemlji in si podredil življenje na njej, čeprav skupaj z vsemi živimi bitji dosega zgolj dvajset odstotkov njene mase, ki jo sicer oblikujejo mikroorganizmi, bacili, bakterije in druga, našim očem nevidna bitja. Postal je nabiralec in lovec, ki je za svoj rod skrbel z lovom. Človek je razvil pravila družbenega obnašanja, ki pogojujejo naš obstoj in naše bivanje. Medčloveški odnosi so prepleteni in rojevajo tudi konflikte. Velikokrat govorimo o agresivnosti, pri čemer mislimo na negativno obliko obnašanja. Povezujemo jo s sovraštvom, z nečim, kar nam ni po godu. Brez pozitivne agresivnosti, mednje z gotovostjo sodi sesalni refleks, ljudje, sesalci in mnoga živa bitja ne bi preživel. Sesalni refleks najboljše poznajo in doživljajo vzreditelji lovskih psov, ki lahko opazujejo, kako se mladički »prerivajo in borijo« za sasek, da bi potешili lakoto in preživel. Agresivnost je tudi del lovstva in lova, čeprav se tega kot oborožena skupina ljudi premalo zavedamo.

Agresivnost¹ je širši psihološki pojem, ki opredeljuje sestavine posameznikove osebnosti. Izraža se v treh glavnih oblikah: v vedenjskih vzorcih, ki so izraženi kot psihična in telesna agresivnost, v čustveni obliki, ki se izraža v naši jezi, ter v obliki našega odnosa do neke stvari ali osebe, ki se kaže v obliki sovražnosti. V splošnem pogledu agresivnost, ki izvira iz latinske besede »ad gresio« (kar pomeni pristop), izraža prizadevanje posameznika, da bi drugemu povzročil škodo ali si ga podredil zaradi svojih lastnih interesov. Neizpolnitev človekovih potreb, tudi lovčevih, vodi v frustracijsko obnašanje/vedenje, ki lahko odločilno vpliva na osebno vedenje posameznika ali skupin ljudi. Znanstveniki so odkrili različne vrste agresivnosti, pri čemer izstopa zlasti plenilska agresivnost, ki vsebuje obču-

¹ Po razlagi iz Wikipedije

tek vzburjenja, ki je primerljiv z občutkom, ki ga ljudje doživljajo ob iskanju doživetij in vzburjenja². Plenilska agresivnost, ki je povezana predvsem z lovom, ni nujno vezana na iskanje hrane, ampak gre lahko le za iskanje vzburjenja in doživetij. Poznamo agresivnost zaradi strahu ali kot obrambo pred omejevanjem. Z njo se lahko srečamo kot z obliko prevlade (dominantnosti) in boja z namenom prevzemanja višjega osebnega razvrstitvenega položaja v hierarhično urejeni skupnosti. Teritorialna agresivnost srnjakom omogoča zaščito domačega teritorija, agresivnost samic zagotavlja varnost zaroda, da bi zaščitila mladiče. In v končni fazi je agresivnost vezana tudi na spolno tekmovalnost v obdobju paritve.

Zakaj takšen uvod? V lovski organizaciji prepletenost medčloveških odnosov ustvarja

² Zuckerman (2005)

na eni strani stanje zadovoljstva, po drugi pa frustracijsko konfliktnost. Zato je zelo pomembno, da se vzpostavi stanje uravnovešenosti, ki odločilno vpliva na pristnejše medsebojne odnose. V skladu z Zakonom o društvih (ZDru-1) mora imeti sleherna lovska družina (LD) disciplinsko komisijo, ki je pristojna za reševanje določenih dejanj svojih članov, ki naredijo disciplinski prekršek ali prestop. Že večkrat je bilo izpostavljeno, da je samoupravno načelo, po katerem se mora disciplinski postopek začeti in zaključiti v lovski družini, povod za nove delitve in krivice. Lovke in lovci, ki nimajo osebnega interesa, da bi se postavili na eno ali drugo stran, se po navadi zato ne želijo udeležiti občnega zbora kot pritožbenega organa, kjer navadno prevladajo tisti, ki imajo interes za izid postopka. Disciplinska komisija kot organ lovske družine je nujna zadeva, ker tako določajo pravila LD in zakon, ki ob neupoštevanju tega ne bi dobila zelene luči ob potrditvi pravil na upravni enoti. Na tem mestu zato znova ponavljam idejo **Vekoslava Kaplana** (LD Plešivica - Žužemberk), da člani disciplinske komisije in člani izvršilnega ali upravnega odbora lovske družine, ki so sodelovali v pripravah in izvedbi disciplinskega postopka, na občnem zboru ne bi smeli glasovati, ker bi njihov glas štel dvakrat. Za urejanje medsebojnih odnosov na podlagi represivnega ukrepanja pa je značilno, da se disciplinski postopki pogosto uporabljajo z namenom, da pozicija obračuna s svojo opozicijo, kar nikakor ni v skladu z demokratičnimi civilizacijskimi pridobitvami. Potrebne so alternativne metode, ki temeljijo na vzgojnem ukrepanju in kakovostnem vodenju LD (pa tudi območne zveze lovske družin/ZLD).

Za dobre odnose v lovske družini je potrebno uravnovešeno vodenje. Vsakdo je počaščen, če se zadeve urejajo človeško. To so oblike vodenja, ki so v skladu s predpisi; niso nehumane in tiranske. Ljudje imamo radi življenjski način

vodenja, ki ne temelji na lažni solidarnosti. Voljeni člani se ne bi smeli postaviti nad druge člane in jim ukazovati za dosego lastne/ih koristi. Vsak lovski funkcionar bi moral delovati po načelih vesti in poštenja. Lepo je, da v LD vodenje temelji na tradiciji spoštovanja z desetletji pridobljenih metod usmerjanja in sporazumevanja, vendar tovrstna tradicija ne sme temeljiti na okostelem vodenju, ki ubija svežino duha in zavira inovativnost posameznikov. Lov je prav zato razburljiv, ker je dinamičen in nepredvidljiv. Lovske sposobnosti posameznikov je treba spodbujati, ne pa jih zatirati z administrativnim načinom vodenja in usmerjanja,

vito industrijsko družbo, katere majhen del je tudi lovstvo. Kot pojavna oblika se mobing lahko pojavlja kot trpinčenje ali šikaniranje oseb med seboj ali pa skupine oseb do svojega vodstva oziroma vodstva do posameznikov. Strokovnjaki mobing povezujejo zlasti s pojavi na delovnem mestu, ki se odražajo kot sistematično psihološko nasilje, sovražno in neetično sporazumevanje, psihična zloraba, nenaklonjena drža, nasilje v splošnem pogledu, zatiranje ali poniževanje, ki ga izvaja eden ali več posameznikov na drugem posamezniku, ki traja daljši čas. Zato se mi postavlja vprašanje, ali so oblike negativnih medsebojnih odnosov, ki so

nihanji (fluktuacije), ki škodijo uspešnemu združevanju, zlasti pa se to odraža pri opravljanju načrtovanega odvzema divjadi (odstreli) iz narave, ki je neposredno povezano z zakonsko zahtevanim izvrševanjem načrtov LD kot upravljavk lovišč. Smo se kdaj vprašali, ali se med nami lahko tudi posameznik počuti nezaželenega, zlasti pa, zakaj prihaja v nesporazume (konflikte)? Ne vem, če je v lovske literature že kateri avtor sprožil vprašanje nezadovoljstva zaradi medsebojnega trpinčenja. Z gotovostjo tudi mi nismo neobčutljivi za negativne pojave in odzive, ki so plod sporov ali frustracij. V slovarju angleškega jezika je glagol »to mob« opredeljen

Foto: M. Migos

ker slovenske lovke in lovci nismo orodje za izvrševanje odvzemov divjadi iz narave. Naše delo namreč temelji na načelu prostovoljnosti oziroma neplačanega dela. Slednje je bogastvo lovske organizacije in njenih članov, ki prinaša dodano vrednost.

Sprašujem se, ali tudi v lovske družinah nastajajo pojavi mobinga³, ki je značilen za raz-
³ Švedski delovni psiholog prof. dr. **Heinz Leyman**, švedski delovni psiholog, je *mobing* opredelil kot »moteno komunikacijo na delovnem mestu, ki je izrazito obremenjena s konflikti med sodelavci ali med podrejenimi in nadrejenimi, pri tem pa je napadena oseba v podrejenem položaju.

značilne za družbo nasploh, prisotne tudi pri delu in vodenju LD? Pozitiven odgovor bi pomenil, da je treba tudi v lovske organizacije poskrbeti za takšno ureditev, ki bo odvrčala frustracijske nesporazume in prispevala k uveljavljanju načela, da se posamezniki združujemo v lovska društva (LD) z namenom pozitivne osebne zadovoljitve potrebe po množični identifikaciji. Zaradi neurejenih medsebojnih odnosov, še zlasti, če nastajajo nerešljivi spori znotraj organizacije, trpijo posamezniki in delo društva. Zaradi tovrstnih pojavov se lahko srečujemo z neudeležbo (absentizma) in

kot »*navaliti na koga ali kaj, razsajati, razgrajati* ...«. Ker je lovska organizacija pravzaprav oborožena skupina ljudi, bi bilo zato treba poskrbeti, da članice in člani zaradi tovrstnih pojavov ne bi utrpeli posledic kot žrtve, ki so lahko motnje spomina, živčni zlomi, depresije, nespečnost, želodčne težave, bolečine v križu ... Nadalje: smo se kdaj vprašali, ali so naši sotovariši zaradi sporov prizadeti tudi psihično ali morda izgubljajo samospoštovanje in zaupanje do drugih lovcev? Koliko nezadovoljnih članov, ki so bili prizadeti v objektivnem pogledu ali zgolj zaradi svojih subjektivnih po-

gledov, je potrebovalo strokovno pomoč? Zgolj izstop iz članstva v sili – zaradi nezadovoljstva, trenutnega ali trajnejšega – ni rešitev za organizacijo, ki nujno potrebuje podmladek!

V zdajšnjem času se ni mogoče izogniti odnosom nadrejenosti in podrejenosti. **Tudi lovska družina je hierarhična skupnost.** Upoštevati je treba enostarešinstvo, kar nekaterim lahko povzroča frustracije. Se vam dogaja, da nekateri neprestano dvomijo v vaše odločitve, vam (npr. pri delovnih akcijah) dodeljujejo neprimerna dela oziroma vam mastno zaračunavajo neopravljene delovne ure, vas silijo k delu ali celo odstrelu, ki zmanjšuje vašo samozavest, o vas širijo neresnice ali polresnice, podtikajo dejanja, ki jih niste napravili, ali vas obrekujejo in z viška gledajo na vas, se kdo od članov norčuje iz vas (lovske latinščino pustimo ob strani – op. avt.) ali vas zmerjajo in zbadajo s prispodobami, vas kako drugače nadlegujejo, se izživljajo nad vami? Vse to so le nekatera vprašanja, ki nakazujejo, da gre za določeno obliko trpinčenja ali nasilja v LD. Če dobro razmislim, pa se mobing pojavlja vsepovsod. Ne samo v gospodarskih družbah, zavodih in šolah, pojavlja se tako znotraj družine pa tudi v društvih in njihovi dejavnosti, le da se lahko imenuje drugače. Kot pojav se pojavi zaradi različnih razlogov, vzrok sta neznanje in nesposobnost pri reševanju težav pa tudi slabo vodenje, pri čemer je vanj večkrat vključen izrazito subjektivni motiv posameznika. Mobing se stopnjuje, ker se vzroki ne razčiščujejo sproti, nastane sovražno razpoloženje, ki mu sledita iskanje opravičljivih razlogov in dokazovanje moči. Po navadi »pravdarske strasti« spodbudijo napačne ocene stanja in psihološke diagnoze. In končno smo v praksi priče zadnji fazi, ko posamezniki protestno ali tiho izjavijo, da ne želijo več uživati članskih pravic in izstopijo iz (lovske) organizacije.

Če želimo ohraniti članstvo LZS na primernem nivoju,

se moramo resno lotiti tudi analize notranjih medsebojnih odnosov, ki jih je treba reševati na pošten in pravilen način, pri čemer je treba upoštevati svobodo mišljenja in govora, pravico do osebne pobude in načelo zakonitosti. Zato je treba poleg predpisov, ki urejajo lovstvo, poznati tudi nekaj večšin socialnega dela. *'Udeleženi v problemu, udeleženi v njegovi rešitvi'*, je moto utemeljitelja sodobnega socialnega dela, ki ga je utemeljil švicarski znanstvenik

Foto: J. Pop

dr. **Peter Lüssi.** Na podlagi navedenega načela je treba v krogu članov lovske družine, ki se sreča z določeno težavo, oblikovati skupino, ki se bo lotila reševanja težave na human (najbolj razumevajoč in človeški) način, na ravni LZS pa je to prva naloga članov Odbora etičnega kodeksa. Najprej je treba prepoznati vsebino težave, ki se je zažrla v pore lovske

družine, nato pa se je je treba lotiti z *mediacijo*.

Mediacija je postopek reševanja sporov med dvema ali več osebami, ki ga vodi mediator, ki je nepristranska oseba. On skrbi, da proces poteka izključno v smeri skupne, sporazumne rešitve. V praksi je v rabi kot nadomestna metoda sodnim postopkom, saj je hitrejša in učinkovitejša oblika rešitve spora, udeleženci pa so z izidom lahko bolj zadovoljni. Zakaj bi hodili na sodišče, kjer so sodni postopki bistveno

obojestransko zadovoljstvo. Disciplinska kazen povzroča nove zamere, sporazumna rešitev pa odpira poti razumevanja in poti do medsebojne strpnosti. Z uspešno mediacijo se posledično lahko izboljšajo tudi medosebni odnosi, pri čemer je zelo pomembno, da se vzpostavi dialog in se izboljša sodelovanje, saj odpadejo razlogi za stres in maščevalno ukrepanje. Prednosti mediacije so v hitrejših rešitvah, njeni učinkovitosti in uspešnosti z manjšimi stroški ter v sprejemljivosti rešitve, kar prispeva k obojestranskemu zadovoljstvu. Z nerazrešenimi težavami in vprašanji je težko živeti, zlasti v LD. Zato menim, da bi bila mediacija na mestu za reševanje številnih odprtih vprašanj. Pomembno je tudi, da z njo ni negativnih tveganj, težava je le organizacijske narave, ker bi morala LZS ali njene območne zveze najprej usposobiti mediatorje, ki bi bili sposobni usmerjati »sospornike« k pozitivnim rešitvam. Mediacija ima poleg prednosti tudi pozitivne stranske učinke, ki prispevajo k razvijanju učinkovitejših oblik preprečevanja in razreševanja težav in nesoglasij, izboljševanju odnosov in sodelovanja med (prej) sprtima stranema in zmanjševanju možnosti zaostrovanja sporov v prihodnje. Zlasti stare lovske zamere in spori mnogokrat naše lovce pahnejo v spore, ki jim ni videti konca. V bistvu pa gre za nepomembne zadeve, ki se kot oblika nesoglasja brez potrebe obujajo vedno znova.

Vprašajmo se, kje vse bi v lovske družine lahko uporabili mediacijo. To zlasti velja za postopke **sprejemanja novih članov, ki jih lovska organizacija nujno potrebuje.** Zavračanje sprejema v članstvo ljudem, ki si želijo postati lovec, je, milo rečeno, nespametno, saj se o lovcih tudi zato širi slab glas. Negativen prizvok dobi zavračanje sprejema v članstvo, ko se spor preseli na sodišče. Čeprav člani LD menijo, da je sprejemanje v članstvo njihova legitimna pravica, pozabljajo, da zavrnjenim članom kršijo njihovo osnovno pravico do

počasnejši, bolj formalizirani, predvsem pa bistveno dražji?! Mediacija je izjemno uporabna za spore v lovske vrstah, kjer po navadi nastanejo spori, ki sploh ne bi prišli na sodišče, bi pa ostali tudi slabo rešeni ali jih sploh ne bi rešili in bi jabolko spora povzročalo le nadaljnje nove zaplete. Menim, da smo tudi lovke in lovci nagnjeni k rešitvam, ki so v

združevanja (42. člen Ustave). **Spore zaradi zavrnitve sprejema v članstvo bi lahko lovska organizacija reševala z mediacijo**, kjer bi se spor brez stroškov rešil na miren način. Slednje velja za člane, ki še nimajo lovskega izpita in želijo, da bi kot lovski pripravniki spoznali lepote lovstva, pa tudi za tiste, ki že imajo lovski izpit, pa se skušajo iz njim lastnih motivov znova vključiti v delo LZS. Lovčeva »biološka ura« je tista, ki ne gre na roko zavrnjenemu lovcu. Čas teče, dnevi bežijo, lovske sezone se izmikajo ... In na to noto, kar je nesprejemljivo, igrajo tudi vodstva nekaterih LD, ki se ne zavedajo, da s takšnim zavračanjem sodržavljanom **kršijo načelo enakega obravnavanja in pravico do združevanja** kot ustavno pravico. Lovske družine bi mediacijo

lahko vnesle v svoja pravila tako, da bi sleherni spor ali nesporazum reševali dogovorno, z obliko mediacije, ki temelji na medsebojnem popuščanju. Le hujše prestopke bi reševali v disciplinskem postopku, ki je administrativen in terja zelo dobro poznavanje pravilnega postopka, saj je sleherna odločba lahko deležna sodne presoje. Če bi mi kdo želel ugovarjati, da gre pri mojem pisanju le za nelovsko filozofiranje, vam odgovarjam v stilu rimskega reka, ki pravi: »*Primum vivere, deinde philosophari*«. Razmišljam izključno v prid razvoja lovske misli zaradi sprememb, ki naj odločilno vplivajo na način lovskega razmišljanja. Slednje izvira tudi iz načela sonaravnega trajnostnega upravljanja. Slovenski lovci

⁴ Najprej je treba živeti, šele nato filozofirati.

smo lahko ponosni, da imamo **Etični kodeks slovenskih lovcev**, ki opozarja na etično obnašanje kot moralno vrednoto. Postavlja se vprašanje, ali je etično (in v skladu z Etičnim kodeksom slovenskih lovcev⁵), da neka LD zavrne v sprejem kandidata, ki izpolnjuje vse zakonske pogoje za včlanitev v LD? Odgovor prepuščam vesti vsakega posameznika posebej. Lovec se mora v družbenem okolju obnašati tako, kot želi, da se drugi obnašajo do njega. **Tudi Etični kodeks priporoča, naj lovci izboljšujejo ugled, čast in dostojanstvo lovstva!** Spodbuja, da smo odkritosrčni in dobronamerni. Le *lovska latinščina* lahko popestri družabna srečanja.

⁵ Etični kodeks slovenskih lovcev je bil sprejet 13. junija 1998 v Novem mestu.

V pričujočem teoretičnem prispevku sem skušal predstaviti zapletenost medsebojnih odnosov v organizaciji z močno tradicijo, ki pa ni neobčutljiva za pojavne oblike širše družbe. Izpostavil sem problematiko 'mobingiranja' in nakazal možnosti reševanja medsebojnih odnosov z boljšimi metodami vodenja in mediacijo kot metodo hitrejšega in učinkovitejšega reševanja sporov, ki ni strahovalne (represivne) narave. Zakaj v svetu minljivosti lovec ne bi bil lovec lovcu tovariš in sopotnik skozi prostor in čas!? Naj svoje razmišljanje končam z mislijo, da »*ničesar ne naredimo jezni*«, ker lovci svoja stališča uveljavljamo z argumenti in tako, da ne ogrožamo pravic drugače mislečih.

Bojan Avbar

Šolanje goniča za lov na divje prašiče

V našem glasilu Lovec je bilo objavljenih že veliko strokovnih člankov o šolanju psov, predvsem za pasme ptičarjev in krvosledcev. Pomanjkanje navodil pa je pri drugih skupinah psov, predvsem pri goničih. Na splošno je v naši reviji premalo strokovnih kinoloških člankov in morda preveč drugega branja. Če si kdo pogleda hrvaške ali srbske lovske revije, je tam drugače in bi nam bile lahko v lovsko-kinološkem pogledu zgled. Prepričan sem, da so tudi med nami vodniki, ki imamo s svojimi psi veliko prakse in bi z dobro voljo svoje izkušnje lahko prenesli na papir. Tako bi pripomogli, da bi marsikateri novi vodniki lažje izšolali svoje pse. Večina vodnikov goničev meni, da goniča sploh ni treba šolati, da vse potrebno že prinese na svet. Temu seveda ni tako. Vsak gonič oziroma vsak lovski pes bi moral biti izšolan vsaj tako, da ne bi motil vodnika in drugih udeležencev na lovu, predvsem pa, da bi bil ubogljiv in bi ga od gonje lahko odpoklicali v vsakem trenutku. Ustavil bi se tudi ob preživetem *Pravilniku o delu goničev*, ki je potreben poštene prenove, kajti poljski zajec je v pretežni večini lovišč žal preteklost. Marsikateri gonič sploh ne pozna jajca in ga zato ne goni ali pa ga, če ga že požene, prekratko, da bi zadostil določilom pravilnika. V zadnjem desetletju je v Sloveniji, še posebno v določenih predelih, nastal izjemen številčni in prostorski razmah divjih prašičev. Nekdaj so v teh predelih lovili v glavnem malo divjad, zdaj pa je ravno obratno: prevladuje velika divjad. Zato je, če gledamo celovito, zdaj naša glavna divjad divji prašič, zaradi česar moramo tej divjadi nameniti še posebno pozornost tudi v kinološkem pomenu. Pes, ki ni večš lova na to divjad, je v takih loviščih, kjer je prašičev na pretek,

Foto: W. Nagel

neuporaben! Pri naših sosedih Hrvatih morajo psi npr. opraviti izpit iz gonje na divjega prašiča, da vodniki s psi potem lahko lovijo prašiče (podoben preskus kot pri nas PNZ). Da pa bomo imeli dobrega psa, ga je treba v tej smeri tudi šolati in izšolati. Zato sem se odločil za opis enega od primerov šolanja lovskega psa na divjega prašiča. Navodila bom navedel predvsem iz lastnih izkušenj in izkušenj mojih kinoloških tovarišev.

Nekateri se velikokrat znajdejo v negotovosti, katerega psa bi si izbrali, da bo dober za lov na to divjad. So pa pasme, ki so se pri tem lovu izkazale za uspešnejše in jih zato že tudi več uporabljamo za tak lov. Vendar kakšnega posebnega in trdnega pravila ni, saj se lahko v vsaki pasmi najdejo odlični »prašičarji«. Pri izbiri pasme je dobro upoštevati terenske razmere v lovišču in predvsem vremenske razmere v času skupnih lovov. V ob-

močjih, kjer velikokrat zapade veliko snega, je treba imeti ob sebi visokonogega goniča in ne npr. jazbečarja. Priporočljivo je, da so mladičevi starši dobri prašičarji, kajti pri tem veliko pomeni tudi genetika. Ko kupimo mladiča, ki ima že prirojeno voljo in primerno ostrino za delo na divje prašiče, smo tudi kot vodniki korak bliže k našemu cilju.

Psa že v rani mladosti (to je od treh mesecev naprej) navajamo na dah te divjadi; za začetek npr. s svežimi parklji ali kožo divjega prašiča. Dobro je imeti tudi posušeno kožo, ki jo obesimo nekje malo nad tlemi, da se psiček z njo igra in jo vleče. Potem vzamemo kožo v roke in igra z vlečenjem naj se nadaljuje. Pomembno je, da pri vlečenju kože na koncu vedno pustimo, da zmaga mladič. Med igro psička glasno spodbujamo. Po vsaki igri ga je treba vedno pohvaliti in nagraditi s priboljškom hrane. Vendar je

potrebno, da pri teh igrah ne pretiravamo, da se psiček tega ne bo naveličal! Bolje je, da so igre kratkotrajne in vsakodnevne, kot pa dolgotrajne in poredkoma. Ob doraščanju ga je treba počasi navajati tudi na mrtve uplenjene prašiče in ga ob njih spodbujati, da nanje začne lajati. Pri tem ne smemo pozabiti in zanemariti t. i. sobnega šolanja, ki je nujnost in kjer vaje vadimo vzporedno s tem. Dobro vemo, da mora biti vsak lovski pes vodljiv. Goniče in druge pasme za lov na divje prašiče je priporočljivo navaditi na odzivanje na lovski rog ali na druga zvočna pomagala. Na to mladega psa navajamo vedno pri hranjenju. Nekajkrat zatrobimo in šele potem psičku položimo posodo s hrano. Ko psiček začne jesti, ponovimo zvočni signal. Psiček bo kmalu dojel in povezal, da zvočni signal pomeni hrano in bo na tak zvočni znak z veseljem prišel k nam. Tudi pozneje, ko bomo z njim že lovili, ne smemo skopariti z nagrado in priboljški. Uspeh takega šolanja bo, da ko bo pes odrasel, bo prenehal z gonjo katere koli divjadi, ko bo zaslišal tak (naš) zvok roga ali piščali.

Ko so psi stari vsaj pol leta, se šele začne šolanje na terenu. Pes se mora najprej navaditi pravilne orientacije na terenu in si pridobiti zaupanje v vodnika. Vedno je treba psa počakati na mestu, kjer sta se razšla, sicer nas bo vsaka napaka lahko veliko stala. Pes namreč lahko zelo hitro izgubi zaupanje in ne bo več zanesljiv; le težko ga je potem spet pravilno usmeriti na pravo pot. Priporočljivo je psa voditi na terene, kjer so navadno sveži sledovi divjih prašičev. Od začetka bo šel mlad pes po takih sledeh, vendar ne tako daleč, da bo našel in vzdignil divjad. Vsekakor pa se je treba čim bolj izogibati možnosti, da bi v lovišču mlad pes prekmalu prišel v stik z zdravimi divjimi prašiči.

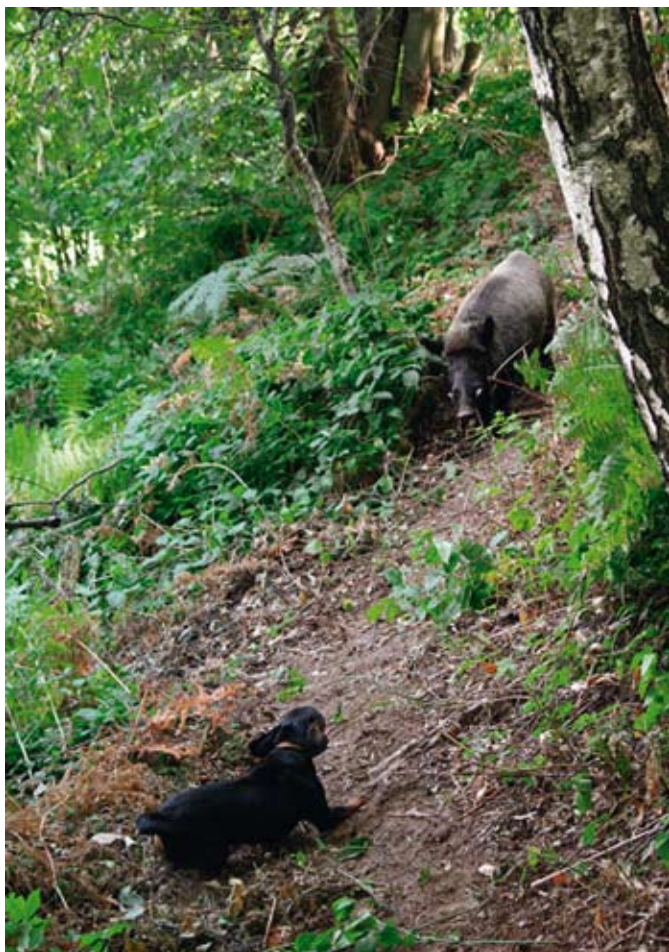

Foto: D. Poljanšek

Pes oblajava in ustavlja divjega prašiča.

Vodnikom mladih psov se na območjih, kjer so prašiči številčni, velikokrat porajajo misli: Kaj pa če bo pes naletel na merjasca ali na vodečo svinjno; psa mi lahko poškodujeta? Res se to lahko zgodi, zato je za nadaljevanje specialnega šolanja nujno potrebna obora. To je ograjen prostor, v katerem je eden ali več divjih prašičev. Dobro je, da je obora čim bolj porasla (ima veliko kritja), predvsem pa, da je tudi dovolj velika. Težava je, da so pri nas obore za namene šolanja psov uradno prepovedane; zato našim vodnikom mladih goničev ostane edina možnost, da se odpeljejo v sosednjo Hrvaško, kjer so take obore dovoljene in jih imajo precej. Sam sem izkoristil tako možnost in sem si vedno želel, da v oboro pred psa pustijo odraslega, čim težjega merjasca. Zakaj? Predvsem zato, ker takšen merjasec ni tako nevaren psu kot kakšen, ki tehta od 60 do 100 kg, ki je okretnejši. Močan merjasec je počasnejši, se zaveda svoje moči in se mu tudi ne ljubi tekati za psom. Druga lastnost je, da takšen merjasec oddaja drugačen vonj, ki psu pomeni njegovo moč in se ga zato psi nasploh bolj bojijo. Za začetek spustimo psa ob ograji ograde, toliko, da občuti vonj prašiča in da pokaže zanimanje zanj. Mladega psa ni priporočljivo samega spuščati v oboro samega, ker še ne vemo, koliko ostrine je v njem. Hitro se lahko zgodi, da ga prašič poškoduje in verjetnost je, da bi posledično pes izgubil zaupanje vase in se nadalje izogibal stiku s prašiči. Zelo redki so primeri, da takšni psi zato postanejo še bolj zagnani in ostri. Zato je priporočljivo, da skupaj z njim v oboro spustimo izkušenega starejšega psa, ki ni preveč oster na prašiča. Tako se bo naš pes ob njem učil, kako je treba prašiča oblajevati na mestu, se umikati pri napadu in kako ga spremljati pri premikih. Nekateri vodniki potem zamenjajo psa z ostrejšim, vendar jaz tega ne bi počenjal, ker dobro vemo, da preostri psi skoraj vsi prežgodaj končajo svojo lovsko kariero. V obori je najlažje psa

naučiti, da hitro poišče divjad, jo dvigne in vztrajno oblajava in tudi goni. Ko vidimo, da je pes dojel, kaj od njega pričakujemo in je ugotovil, da divji prašič ni morda zajec, ki ga lahko zgrabi kadar koli, se njegovo učenje lahko nadaljuje v lovišču. Psa s povodca ne spustimo nikoli prej, dokler ne pridemo na svež sled prašiča. Najboljša in najučinkovitejša šola za psa pa je, ko gonjenega prašiča odstrelimo pred njim. Takrat mu je treba pustiti, da se nad uplenjenim prašičem tudi nekoliko »znese«. Vendar moramo biti pazljivi, da zraven ne pridejo še drugi psi, ki jih je treba v takem primeru takoj odstraniti, da ne nastane pretep med njimi.

Ena od težav pri šolanju je tudi, kako preprečiti, da psa ne bi zanimal sled druge divjadi, npr. srnjadi. Zato je treba mladega psa na povodcu sprva pripeljati na sled prašiča in mu dati priložnost ter usmeritev, naj ga ta sled zanima (in nas obenem), druge pa ne. Če že pes drugo divjad požene, ga je dobro prestreči in mu preprečiti nadaljnjo gonjo. Koristno je, da ga malo pocukamo in glasno oštejemo.

Praviloma takšne pse šolamo tudi za delo po krvnem sledu. Šolati jih začnemo že v rani mladosti, vendar je bilo o tem že veliko napisanega, zato o tem ne na tem mestu ne bi pisal.

Kljub vsemu vloženemu trudu se moramo zavedati, da bo po takem šolanju iz naših rok prišlo le malo res odličnih »prašičarjev«. Večina psov bo srednje dobrih, nekaj odstotkov pa kljub vloženemu trudu ne bo pokazalo nobenih rezultatov. Veliko lovcev se sprašuje, kdaj od svojega mladega psa lahko začnejo pričakovati rezultate. Resnica je, da za to ni pravila. Eni dozori prej, eni pozneje. Vendar moramo vedeti, da mora pes pri enem letu že pokazati dobre rezultate. Če jih ne, je bolje, da šolanje prekinemo. Lahko se zgodi, da bo kakšen pes začel delati z leti. Vendar ali ni človeško življenje prekratko, da bi ob toliki številčnosti prašičev toliko časa čakali na to?

Dejan Poljanšek

O balkanskem risu in lovne turizmu

14. sestanek Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo v Skopju – Makedonija

Pozno poleti leta 2011 sva se z generalnim direktorjem CIC **Tamasem Marghescujem** na povabilo prof. dr. **Ljupča Melovskega**, predsednika *Makedonskega Ekološkega društva*, udeležila sestanka, na katerem so nam predstavili svoje delo pri proučevanju risa (*Lynx lynx*) na ozemlju Makedonije. Povabili so tudi **Michaela Malahofa**, direktorja tamkajšnjega Javnega podjetja *Jasen*, ki je v državni lasti. Pogovor je potekal v smeri želje gostiteljev, da bi predstavili svoje delo in znanje o divjadi v Makedoniji. Predlagala sva jim, naj se obe organizaciji včlanita v CIC.

Naslednji dan naju je Malahof povabil na sestanek z makedonskim ministrom za kmetijstvo **Ljupčem Dimovskim**, ki je obljubil, da bo zadevo in predlog o včlanitvi predstavil vladi Republike Makedonije. Bil je uspešen, saj je makedonska vlada v dveh mesecih izglasovala, da predlaga prek svojega predstavnika (JP Jasen), naj se država Makedonija vpiše v članstvo Mednarodnega sveta za lovstvo in varstvo divjadi – CIC. Na naslednji Generalni skupščini CIC je bila Makedonija tudi uradno sprejeta kot članica.

V naslednjem letu (2012) sta oba zainteresirana makedonska predstavnika začela s pripravami za organizacijo sestanka CIC v Skopju na temo **Ris v Makedoniji** (pripravi Makedonsko ekološko društvo) in **Lovni turizem** (JP Jasen). Sam sem se udeležil prvega sestanka in jim tudi pomagal pri organizaciji in protokolu. Videl sem, da sta se oba predsedujoča zelo trudila, da bi bilo vse opravljeno tako, kot je navada za raven zahtev CIC. Posredovali smo jim vse podatke o članicah Koordinacijskega foruma CIC za S/V Evropo, imena, e-naslove in vse, kar so še potrebovali. Med nami sta se spletla tudi poglobljeno prijateljstvo in zaupanje.

V Makedoniji je podvrsta balkanskega risa kritično ogrožena, so ponovno opozorili na sestanku Forumu CIC v Skopju.

V času pred načrtovanim sestankom, v oktobru, je izbruhnil velik požar na območju Jasena, ki je zajel kar 75.000 ha. Gorelo je več dni. Zaradi urejanja po gašenju in dodatnih ukrepov v območju Jasena, ki ga je uničil požar, so morali žal odpovedati organizacijo sestanka, kar smo vsi sprejeli z razumevanjem. Sestanek smo sporazumno predstavili na naslednje leto.

Po 13. sestanku Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo na Češkem sem zaprosil M. Malahofa, če so že pripravljeni, da bi bil načrtovani sestanek pri njih marca 2013. Kmalu mi je odgovoril, da so

pripravljeni organizirati štirinajsti sestanek z že določenima temama in nosilci predstavitev. Dogovorili smo tudi za termin, in sicer od **28. februarja do 3. marca 2013**.

Vse je bilo dogovorjeno in začele so se ponovne priprave. Direktor Jasena se je izkazal za dobrega organizatorja, ki ima tudi dobre sodelavce. Še posebno se je izkazal mladi gozdarski inženir **Oliver Stamboliski**, ki je v povezavi z gospo **Matejo Kuzma**, našo tajnico, opravil res odlično delo. Hvala obema! Brez zadržkov lahko zapišem, da so se vsi v JP Jasenu in v MED dobro zavedali, da promovirajo sebe, svoje strokovno znanje, svo-

jo organizacijo, makedonsko lovstvo in seveda tudi državo Makedonijo. Minister za kmetijstvo **Ljupče Dimovski** jih je za odlično opravljeno delo pohvalil in povedal, da so ponosni nanje.

28. februarja popoldne smo se zbrali v Skopju. Iz Slovenije sva se sestanka udeležila **Toni Vrščaj**, vodja slovenske nacionalne delegacije CIC, predsednik CIC KF za srednjo in vzhodno Evropo, kot predsedujoči tega sestanka, in prof. dr. **Ivan Kos** z Biotehniške fakultete v Ljubljani. Z nama je iz Ljubljane poletel tudi častni predsednik CIC **Dieter Schramm**. Žal pa se sestanka zaradi bolezni ni mogel udeležiti direktor LZS **Srečko Žerjav**, ki je tudi podpredsednik slovenske nacionalne delegacije CIC ter podpredsednik Združenja evropskih lovskih zvez – FACE. Viroza je bila žal močnejša, čeprav je pripravil predavanje na temo lovnega turizma.

Dr. I. Kos je za svoje zanimivo predavanje na visoki strokovni znanstveni ravni za predavanje o risu požel velik aplavz in postavljeno mu je bilo tudi veliko vprašanj. Tudi raven preostalih predavateljev je bil visoka, saj so sestanku dali visoko strokovno vrednost tudi udeleženci, ki

S 14. sestanek Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo v Skopju

so predavatelji na tujih univerzah, in predstavniki drugih pomembnih združenj: prof. dr. **Urs Breitenmoser** (predsednik IUCN skupine specialistov za mačke), prof. dr. **Andras**

Demeter (svetovalec komisije EU za okolje), prof. dr. **Ljudmila Emeljanova** (profesorica na državni univerzi Lomonosov – Moskva), prof. dr. **Ljupče Melovski** (pred-

sednik MED), prof. dr. **Mišo Hristovski** (Veterinarska fakulteta Skopje), **John Linnel**, NINA ter še vrsta drugih znanih strokovnjakov. Med povabljenimi visokimi gosti zasedanja so bili: minister za kmetijstvo Makedonije **Ljupče Dimovski**, mag. **Stevo Temelkovski** (namestnik ministra za okolje in prostor), ambasador Republike Slovaške dr. **Robert Kirnag**, predsednik CIC **Bernard Lozé**, generalni direktor CIC **Tamas Marghescu**, generalni direktor FACE **Angus Middleton**, častni predsednik CIC **Dieter Schramm**, podpredsednik CIC in podpredsednik Koordinacijskega foruma CIC za S/V Evropo dr. **Imrich Šuba**. Sodelujoče s svojimi predstavniki so bile torej nacionalne delegacije CIC **Slovenije, Hrvaške BIH, Herceg-Bosne, Republike Srbske, Srbije, Makedonije, Češke, Slovaške, Madžarske, Albanije, Bolgarije, Romunije in Rusije**. Vse delegacije so imele zagotovljene svoje predavatelje na obeh tematskih sklopih. Kratke predstavitev (predavanja) je povezoval dr. **Dime Melovski**, sin predsednika MED, ki je tudi član tega društva. Njegovo vodenje in povezovanje sta bila res odlična.

Sestanek je začel z otvoritveno slovesnostjo. Uvodni govor je imel direktor JP Michael Malahoff, za njim je zbrane nagovoril minister Ljupče Dimovski, kot tretji pa sem vse zbrane pozdravil jaz in se gostiteljem zahvalil za organizacijo štirinajstega sestanka Koordinacijskega foruma CIC. Besedo sem predal še predsedniku CIC Bernardu Lozéju, ki je poudaril namen in obstoj CIC in pomen Forum, njegove naloge in tudi pomen sloganov, ki imajo za CIC še poseben pomen: »Divjad ne pozna meja!« in »Podajmo roko sosedu.« V skladu z obema vedno potekajo vsi sestanki; doslej jih je bilo štirinajst.

Predsednika CIC sem obdaril s kovinskim varjenim kipcem risa, izdelkom našega umetnika g. **Melanška**, unikatom, prav tako tudi Michaela

Malahoffa, direktorja JP Jasena. Oba sta bila navdušena nad umetninama. Tudi drugi prisotni člani VIP so prejeli posebna priznanja Koordinacijskega foruma CIC, na katerih je bil v ozadju prav tako upodobljen ris. Eden od prejemnikov je bil tudi **Veljko Varičak**, evropska legenda in častni predsednik Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo, čeprav ni bil prisoten. Zanj je priznanje prevzel prof. dr. Ivan Kos, izročil pa mu ga je naknadno na njegovem domu. Verjamem, da je bil priznanja vesel, kajti Forum CIC je bila resnično njegova izvirna in nadvse koristna ideja.

Predavanja vseh strokovnjakov in znanstvenikov so bila zelo zanimiva in poučna, prevajali so jih v makedonščino ali angleščino, tako da so bila večini prisotnih razumljiva in dostopna. Naši makedonski prijatelji so se še posebno potrudili in izdali tudi brošuro s predavanji večine predavateljev; prav tako dvojezično.

Na koncu štirinajstega sestanka Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo je komisija za pripravo **resolucije** v sestavi dr. Imrich Šuba, podpredsednik, Urs Breitenmoser, Michael Malahoff, Ljupče Melovski, Dieter Schramm, dr. Ivan Kos za javnost in široko uporabo pripravila besedilo resolucije.

Ker je prevladalo mnenje, da mora biti za opravljanje meritev in ocenjevanje lovske trofej po metodi CIC odgovoren nekdo iz srednje ali vzhodne Evrope, smo predlagali dr. Imricha Šubo za vodjo priprave popravkov CIC-meritev trofej v srednji in vzhodni Evropi. Predlog zanj je bil sprejet soglasno. Imenovani za to funkcijo bo predlagan s strani Koordinacijskega foruma CIC za S/V Evropo na generalni skupščini v Budimpešti letos aprila.

Toni Vrščaj,
inž. lovstva in var. narave,
predsednik slovenske
nacionalne delegacije CIC in
predsednik Koordinacijskega
forumu CIC za srednjo in
vzhodno Evropo

SPOROČILO IZ SKOPJA

Ohranitev balkanskih risov in trajnostni lov

Udeleženci štirinajstega zasedanja Koordinacijskega foruma CIC za srednjo in vzhodno Evropo iz semnajstih držav so pregledali stanje in proučili ohranjenost balkanskega risa in trajnostni lov. Evropska komisija, Program združenih narodov za razvoj in predstavniki več diplomatskih zborov so dragoceni opazovalci.

I. Balkanski ris (*Lynx lynx balcanicus*) je kritično ogrožen. Udeleženci so opredelili vrsto ukrepov, ki so potrebni za nujno izboljšanje stanja ohranjenosti najbolj ogrožene podvrste evrazijskega risa na svetu.

1. Kot najpomembnejši ukrep je, da je treba preostanke populacije balkanskega risa številčno okrepiti. Če ta cilj ne bo dosežen, bodo tudi vsi drugi potrebni ukrepi neuspešni.

2. Sodelujoče delegacije CIC, naravovarstvene organizacije in strokovnjaki so se strinjali, da je Zeleno zavezništvo (Green Alliance) nujno za izvajanje usklajenih ukrepov za ohranjanje balkanskega risa. Člani tega zavezništva želijo sodelovati pri spremljanju stanja balkanskega risa, njegovega plena ter primernih habitatov.

3. Zavezništvo se zaveda pomembnosti ustreznega kazenskega pregona kršilcev za zagotavljanje ohranitve prostoživečih živali in bo pomagalo pri prizadevanju agencije, da bi bili organi pregona učinkovitejši.

4. Zadnja zatočišča populacije balkanskega risa in potencialna območja za prihodnjo širitev je treba obravnavati na najvišjih političnih ravneh, da bi preprečili izgubo ekološke celovitosti populacije te podvrste evrazijskega risa.

5. Razvoj človeških virov (krepitev zmogljivosti/usposabljanje na ravni raziskovalcev, lovcev in služb za upravljanje prostoživečih živali) je potreben za omenjeno spremljanje in opravljanje domenjenih in potrebnih nalog.

6. Zavezništvo bo gradilo na pridobljenih izkušnjah svojih članov in določilo najboljše prakse iz drugih ustreznih področij. O rezultatih ohranjanja balkanskega risa bodo seznanjene vsi zainteresirani. To bo spodbudilo prizadevanja za ohranjanje risa na splošno.

7. Vsi ukrepi bodo usklajeni skupaj s programom za sporazumevanje in stike z javnostjo. V povezavi s tem so udeleženci izrazili hvaležnost, da se je makedonska nogometna zveza odločila uporabiti balkanskega risa za svoj simbol.

Zeleno zavezništvo (Green Alliance) je ustanovilo usmerjevalno skupino za izvajanje prvih konkretnih ukrepov.

II. Na posvetovanju so poudarili, kako pomembno vlogo, ki jo je treba prenesti v lovske programe ohranitve divjadi, lahko odigrajo lokalni lovci, če so interesi lovcev in tujskega lovskega turizma uravnoteženi.

Udeleženci bi rad izrazili svojo hvaležnost in zahvalo JP Jasen in Makedonskemu ekološkemu društvu za gostovanje in organizacijo ter priznanje, ker so premostili ovire za vzpostavitev partnerstva med lovstvom in nelovnimi naravovarstveniki.

Skopje, 2. marec 2013

Na kratko iz tujega tiska ...

Švica: V kantonu Zürich so pristojne oblasti, podobno kot so prej storili že v nekaterih drugih kantonih, dovolile uporabo nočnih strelnih daljnogledov za lov na divje prašiče. Omenjena odločitev je bila sicer sprejeta s skromno večino glasov, saj je bilo za tako odločitev 84 svetnikov, proti jih je bilo 71, vzdržalo pa se jih je 14. Vzrok za tako odločitev je velika škoda v kmetijstvu, odločitev pa naj bi pripomogla k »manj stresnemu« lov za lovce in tudi divjad. Nasprotniki uporabe nočnih strelnih daljnogledov so opozarjali predvsem, da so bili ti pripomočki razviti prvenstveno za vojaške potrebe in so zato tudi zakonsko prepovedani (uporaba je dovoljena zgolj v izjemnih primerih!). Prav tako naj bi lovci že doslej dobro izpolnjevali svoje obveznosti pri zmanjševanju škode od divjih prašičev, saj so v letu 2012/13 v kantonu Zürich uplenili rekordno število divjih prašičev, in sicer 1.468 živali.

(Wild und Hund Internet)

Švica: Prav tako v kantonu Zürich so se zaradi vedno večje številčnosti bobrov in posledično tudi konfliktov z ljudmi odločili za pripravo novega koncepta upravljanja s to vrsto. Namen koncepta je zagotoviti normalen obstoj vrste in splošno prisotnost na območju kantona, poleg tega pa čim bolj zmanjšati oziroma omejiti konflikte med bobri in ljudmi oziroma njihovimi izrazitimi dejavnostmi, ki vplivajo na spremembe v okolju. Predvidena sta redno občasno spremljanje (monitoring) vrste in izvedba nekaterih preventivnih ukrepov, kot je ponovna vzpostavitev naravnega stanja (renaturalizacija) vodotokov. Tudi lovska organizacija načrtuje odprte posebne strokovne točke. Tam bodo na voljo informacije za lastnike zemljišč, kjer bodo bobri povzročali škodo, načrtovano pa je tudi aktivno delo in izobraževanje z drugo javnostjo. Predvideno je tudi, da bodo bobre v primeru nevzdržne škode in neučinkovitosti zaščitnih ukrepov s soglasjem pristojnih oblasti umaknili s prizadetih območij. V kantonu Zürich se v zadnjem obdobju populacija bobrov razmeroma hitro veča in je zdajšnje številčno stanje teh največjih glodavcev v Evropi ocenjeno na okrog 250 živali.

Foto: Z. Zajšek

Zadnje raziskave pri levih so pokazale, da je vedenje levjih samcev lahko tudi drugačno od splošnega mnenja, da so levinje glavne pri lovu plena.

Zaradi številčnosti so posebno prizadete nekatere kmetijske in gozdarske dejavnosti. Škoda se pojavlja zaradi objedanja kmetijskih kultur ter skorje dreves in tudi zaradi zastajanja vodotokov in izpodkopavanja poti, cest in protipoplavnih nasipov.

(Jagen Weltweit Internet)

Belorusija: Nenavadna nesreča s smrtnim izidom zaradi bobra je nastala v bližini jezera Shestakov, kjer je skupina prijateljev lovila ribe. Ko je iz jezera priplaval bober, ga je eden od ribičev želel fotografirati, zato se mu je približal. Bober je nesrečnega fotografa napadel in mu z ugrizom pregriznil eno od velikih arterij v nogi. Prijatelji, ki so dogodek videli, so nesrečnemu fotografu sicer takoj priskočili na pomoč, vendar močne krvavitve niso uspeli zaustaviti in fotograf je izkrmavel.

(Jagen Weltweit Internet)

Švica: Zvezno sodišče v Laussani je 40-letnega krivolovca obsodilo na zaporno kazen enega leta in pol ter denarno kazen v višini 110.000 CHF. Omenjeni krivolovec je med letoma 2002 in 2006 s sostorilci na nezakonit način uplenil 87 glav srnjadi, 8 gamsov, 26 poljskih zajcev, 9 divjih prašičev in eno sovo. Sodišče

je njegovo pritožbo, zaradi domnevnega zastaranja primera, zavrnilo.

(Jagen Weltweit Internet)

Švedska: Krivolov so odkrili tudi na Laponskem, ki je med drugim znana tudi po intenzivni reji severnih jelenov in leži na Finskem in Švedskem. Nekateri rejci severnih jelenov naj bi vaščanom in tudi drugim prebivalcem plačevali nagrade za vsak uplenjeni osebek plenilskih vrst (rosomah, planinski orel ...), ki so sicer nevarne severnim jelenom in jih plenijo. Upleniteljem so nagrade izplačali v obliki »naturalij«, in sicer z mladiči severnih jelenov. Koliko osebkov plenilskih vrst je bilo tako ilegalno uplenjenih, ni znano, naj bi pa lastništvo zamenjalo več sto telet severnih jelenov.

(Jagen Weltweit Internet)

Afrika: Novejše raziskave levov kažejo, da je vedenje levjih samcev v različnih afriških pokrajinah zelo različno. Na splošno raziskovalci ugotavljajo, da so samci pri levih veliko aktivnejši, kot so do domnevali doslej. Temu bi morali biti prilagojeni tudi ukrepi za varovanje vrste. Medtem ko na območja Serengetija levine vodijo trope teh mačk in tudi skrbijo za lov in prehrano, sta na

območju Krügerjevega narodnega parka v Južni Afriki lov in skrb za prehrano tropov v domeni samcev. Kar tretjina samcev iz narodnega parka Etosha v Namibiji skrbi za naraščaj tudi zunaj svojih tropov. Neka druga genetska raziskava je pokazala, da je od 164 zbranih vzorcev kar 90 živali takih, ki so bili potomci osebkov iz enajstih različnih tropov. Ista raziskovalka trdi, naj bi bila kar tretjina mladičev iz takih »mešanih« zvez, torej iz različnih tropov. Raziskovalci zdaj tudi ugotavljajo, naj bi na afriški celini živeli dve populaciji levov, in sicer južno- in vzhodno-afriška ter zahodno- in osrednje-afriška populacija. Doslej je veljalo, da pripadajo vsi levi, ki živijo v Afriki, eni sami populaciji.

(Jagen Weltweit Internet)

Nemčija: Januarja letos je med sprehodom v bližini kraja Zwingenberg v zvezni deželi Hessen divja svinja napadla mlajši par. Svinja je 21-letno žensko porizla in poškodovala po nogah in hrbtu nato pa zbežala v gozd. Med begom pred napadalno svinjo je nesrečna ženska padla po brežini in se še dodatno poškodovala.

(Deutsche Jagd Zeitung, 3/2013)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Bila sva najboljša lovsko prijateljca. Izhajala sva iz znanih lovskih rodbin iz krajev ob Cerkniškem jezeru. Že najini dedje so bili strastni lovci in lovsko kri je prevevala številne generacije. Med obema vojnama je bilo in pisali so se časi, ko je bilo lovstvo pravno drugače urejeno, kot je danes. Najina očeta sta bila zakupnika dveh velikih lovišč. Bila sta dobra tovariša, a sta tudi rada tekmovala, kdo bo uplenil lepšega srnjaka, močnejšega jelena ali celo medveda. Vendar šlo je za tisto zdravo lovsko bahavost, ki se ji tudi najbolj etično zavedni lovci ne morejo povsem upreti. Želja po lepi trofeji je bila pač vedno velika.

JANE WEBER

Svetloba v septembru

Matej je bil nežne narave, dobrih deset let starejši od mene in na prvi pogled bi rekel, da sploh ni lovec; bolj kot na lovca je z obnašanjem in videzom spominjal na kakšnega izobraženega in razgledanega vaškega župnika, vendar je v sebi skrival številne neuslišane lovske želje. Največja je bila, tako kot pri vseh lovcih okrog jezera, upleniti starega jelena v roku. Če si se hotel pridružiti družini pravih lovecev in z njimi na zadnjem pogonu popiti kozarec vina in reči še kakšno lovsko, si moral imeti v lovski sobi čim več jelenjih rogovij, sicer ti niso dali besede. Uplenitev jelena je bila ob Cerkniškem jezeru kot nekakšen pogoj za obredni sprejem mladega lovca v družbo izkušenih jagrov. Matej pa kljub letom, preživetim v gozdu, še vedno ni uplenil jelena. Na pogonih, ki so jih organizirali zakupniki, je bil kot mladenič praviloma v vlogi gonjača; še tistih nekajkrat, ko je bil na stojišču, pa ni prišel do strela. Videl je veliko jelenov, a njegova stara, umetelno gravirana nemška »biksarica«, ki jo je podedoval po starem očetu, ni nikoli spregovorila. Globoko je spoštoval naravo in nekajkrat, ko sem kot pobič stal ob njem na stojišču, sem opazil, da ima veliko tremo, nekakšen strah pred pričakovanim strelom na jelena;

kot bi se bal naravi iztrgati tako mogočno žival, pa čeprav je imel neznanško željo po takšnem lovskem blagru. O tem sva se velikokrat pogovarjala in po svoje sem ga razumel in spoštoval njegovo strahospoštovanje.

Imel sem kakšnih deset let, ko me je oče začel jemati s seboj na velike jesenske pogone v gozdove nad Cerkniškim jezerom. Z Matejem sva kot gonjača hodila vstric, saj sem se bal, da se bom v širnem gozdu izgubil. Vpila sva: »Utata, utata, hop, hop!« in spodbujala lovske pse. Mateja sem imel, kljub njegovemu kratkemu stažu, za dobrega lovca. Prebral je veliko nemške lovske in kinološke literature in od njega sem se veliko naučil. Poznal je načine šolanja lovskega psa, kakršne smo v naši kraljevini uvedli leta pozneje. Veliki lovci pa njegovega znanja niso ne dobro poznali ne spoštovali; če bi vedeli za njegovo bolečino zaradi nikoli uplenjenega jelena, bi ga celo zasmehovali.

Hodila sva na različne love, ki jih je bil ob jezeru veliko. Matejeva biksarica je bila kot narejena za lov na lisico, srnjad, jelenjad in tudi za lov na pernatost divjad, ki je tedaj ni manjkalo. Z lepo ohranjeno dvocevko, ki je imela za seboj že dolgo zgodovino, je Matejev ded pod Snežnikom uplenil medveda, vendar je moral trofejo (kožuh) dati

veljakom, ki so si naravo nesramno lastili. V družini je ostala v spomin na dogodek le zbledela fotografija, s katere pa je bilo mogoče razbrati, da je puška res ista. Nikoli ne bom pozabil najinih zimskih lovov na lisice. Lovila sva tudi srnjaka. Stari očaki so mi govorili: »Osmega avgusta, ko bo sonce v zenitu, pojdi v Dolino in zapiskaj srnjaku. Pridrvel ti bo k nogam!« In res je bilo velikokrat tako.

Poznal sem starejšega lovca Valentina. Bil je revnega stanu, a so ga zakupniki začuda spoštovali zaradi njegovih lovskih veščin in ga redno vabili na lov. Na zadnjih pogonih so prav njegove zgodbe, posebno ko je popil kozarček ali dva, najbolj odmevale iz gostilne. Lokalni pomembneži so ga poslušali, saj so se od njega veliko naučili, četudi v njegovih zgodbah ni manjkalo lovske latinščine in pretanjenih šal na njihov račun, ki pa jih pomembneži niso niti dojeli. Valentin mi je izdelal lepo piščalko. Izrežljana je bila po vzoru dragih nemških piščalk za klic srnjaka in očitno je imela naravnano pravilno višino tona, saj so se srnjaki v prsku v pravem času radi odzivali na njen pisk. Poznal sem srnji klic, imel sem posluh in kot najstnik sem Mateju priklical več srnjakov. Cenil je moje »klicne« spretnosti in mi pred odhodom

v mesto, kamor se je dokončno preselil, podaril eno izmed svojih trofej – srnjačje rogovje; v spomin na najina lovska druženja. V tistih časih so lovci nasploh večkrat ostali brez kakšne trofeje. V hišo so lahko prišli premožnejši lovski 'tovariši' in njihov pogled je hitro skrenil na steno hodnika ali lovske sobe. Poznal sem lovce, ki so ostali brez vseh rogovij. No, Matejevega darila sem bil, čeprav takšna obdarovanja med lovci niso bila ravno preveč v navadi, neizmerno vesel in srnjačje rogovje, ki bi si gotovo zaslužilo vsaj bronasto medaljo, v moji lovski sobi še dandanes visi na posebnem mestu. Vsako leto ga snamem s stene in previdno očistim. Spomini na tiste prelepe trenutke v srnjem prsku v našem lovišču so premočni, da bi Matejeva trofeja propadla pred mojimi očmi.

Valentin je številnim lovcem naredil tudi rog za klicanje jelena. Nekateri so uporabljali stekleno bučo petrolejske brljivke, med Valentinove najbolj iskane lovske pripomočke pa je sodilo rukalo, posebej izdelano iz roga istrskega vola. Tudi moj oče ga je imel in večkrat sem si ga sposodil za septembrski lov z Matejem. Valentin mi je pokazal glavne klice in rad sem oponašal ruk ter pri tem v mladih letih verjetno naredil več škode kot koristi, saj klicanje jelena terja globok in močan glas, ne pa pubertetniškega kruljenja, ki bolj kot na rukanje spominja na mukanje mladega goveda. Sicer pa naši lovci jelenov pravzaprav niso ravno veliko klicali. Večina je imela rogovje za okras in poudarjanje visokega statusa v družbi lovcev. Na videz nepomembni lovci, velikokrat lovski pomagači ali celo divji lovci, pa so bili pravi mojstri rukanja, ki so živeli v lovišču in so dobro poznali naravo ob jezeru. Tudi Matej ni znal rukati, zato me je, ko sem bil že dovolj dober tudi pri tej vrsti lova, rad vzel s seboj.

Tistega septembra sem se iz mesta vrnil v petek zvečer. Z vozom in konjsko vprego me je ob polni luni in v objemu notranjskega jesenskega hladu na železniški postaji pričakal sosed, tudi sam lovec, ki je rad hodil v lovišče mojega očeta. Kmalu sva bila ob jezeru, kjer je bilo že slišati rukanje jelenov. V drugi polovici septembra je bil ruk na vrhuncu in furmanu Francu kar ni zmanjkalo zgodbic o lovu na rukajočega jelena. Nekaterim nisem verjel, o drugih mi je govoril oče, spet tretje pa so bile iz časov mojega otroštva, ko sem velikokrat hlačal za izkušenimi lovci. Franc je bil pravi pripovedovalec. Poleti je po nedeljski maši sedel pod vaško lipo, kadil pipo in otrokom pripovedoval lovske

štorije. Le Bog ve, koliko je bilo izmišljotin! Tista pripoved o opici, ki menda živi v krošnji lipe, je že sodila mednje. A otroci smo Francu verjeli.

Matej je otroštvo preživel lučaj stran od mojega doma, v veliki kmečki hiši. Septembra se je v želji po lovu v roku rad vračal k domačemu ognjišču. Bili so časi, ko ljudje še niso zaklepali svojih domov. Tisto soboto sem se že ob štirih zjutraj, čakalo naju je namreč dve uri hoje, pretihotapil do njegove sobe in ga komaj zbudil. Šele ko je doumel, da ga vabim na lov v septembrsko jutro, je vstal in po kavi sva peš krenila proti Dolini in še dlje proti revirju, ki je bil znan kot eno najboljših jelenjih rukališč daleč naokrog. Že večkrat sva bila tam; na tistem lepem Urbanovem lazju je padel marsikateri jelen.

Na vsak lov sva vzela psa. Matejev oče je bil ugleden možak. Dolga leta je županoval in bil med najbolj spoštovanimi lovci vsenaokrog. Imel je rodovniškega ptičarja, primerne za lov ob jezeru, za race, in naučenega lepega obnašanja na lovu. Ni naju motil niti na zalazu niti pri čakanju divjadi. Don je pri lovu na srnjaka velikokrat lepo nakazal, izza katerega grma se bo srnjak čez nekaj trenutkov pokazal kot ponosni vitez. Vešč je bil tudi drugih nalog dobrega lovskega psa, a smrti svojega gospodarja ni mogel preboleti. Ubogal je tudi druge lovce, a pri najtežjih nalogah je pogrešal Matejevega očeta in njegove odločne ukaze. Bila sta res odlična par. Dona sva z Matejem vedno vzela tudi na lov na rukajočega jelena. Brez psa za naju preprosto ni bilo lova!

Tako je bilo tudi tistega lepega septembrskega jutra. V jutranjem mraku, ko se je svetlikala s slano ožgana trava, sva zlagoma stopala proti rukališču, od koder se je že slišalo jelenovo veličastno oglašanje. Srečala sva skupino polharjev, ki so se nekoliko zaspani vračali z uspešnega celonočnega polhanja. Bila je dobra poljšja letina in tedaj si je kmečki živelj svoj jedilnik bogatil še s polhi. Tudi sama sva rada polhala, a začetek lova na polhe je velikokrat sovpadal z najmočnejšim rukanjem jelenov in želja po lovu na kralja notranjskih gozdov je bila prevelika.

Zamišljena sva zašla s shojenih stečin in lovskih stez ter se skozi goščavo napotila v Dolino in proti Urbanovemu lazju. Pod sicer nežnimi koraki so vseeno pokale vejice, pomrznjeno listje je šumelo in Matej me je večkrat srepo pogledal, naj za njim stopam vendar previdneje, da ne bova pregnala divjadi. Trudil sem se stopati po njegovih stopinjah in se tako čim tišje premikati po gozdu. Kljub negotovi hoji, polni vzhi-

čenega pričakovanja, ko lovec čaka, da se čim bolj približa jelenu, nama je korak kmalu zastal. Sredi gošče, kamor so že prodrli prvi jutranji žarki, sva na majhni jasi zagledala starega jelena, primerne za odstrel. Bil nama je blizu, v pozdrav nama je veličastno in nekólikanj hripavo zarukal. Matej je brez pomisleka dvignil staro biksarico in pomeril. Videl sem, kako ga je prevzela neukrotljiva lovska strast – mrzlica. Cev se je stresala. Strmel sem v jelena in nemirno cev. Don je negibno opazoval, vedoč, da mora biti zdaj tiho, jelen pa je stal kot okamenel in se ni zmenil za naju. Mogoče naju ni dobil v nos ali pa je bil tako zasvojen z vsakoletno septembrsko ljubeznijo, da, kot spomladi divji petelin, ni začutil nevarnosti. Stal je in nama kazal bok. Cev je drhtela. Želja po trofeji je bila prevelika. Matej je bil znan kot natančen strelec, pri jelenu pa so njegove lovske izkušnje zatajile. Po nekaj kot neskončnost dolgih trenutkih je odjeknil strel, jelen pa je obstal in še enkrat zarukal. Matej je zgrešil, jelen pa je mirno in zlagoma stekel v dolino. Mogočno rogovje, ovenčano s travo, blatom, lubjem in morda krvjo tekmecev, je komaj nosil ... Matej je hitro ponovno napolnil puško in še enkrat streljal nanj, a je strel odjeknil zgolj v pozdrav septembrski jutranji svetlobi in starcu s krono.

Še leta pozneje sem se rad vračal v žleb nad Urbanovim lazom, a tam jelena nisem več videl. Matej se je redko vračal v rojstno vas in le tu in tam sva še odšla skupaj na lov. Tisto septembrsko jutro se ni več ponovilo. Sčasoma sem tudi sam postal uradnik v mestu in lova je bilo vse manj, čeprav sem si v času jelenjega ruka vedno privoščil dan ali dva lova v lepih snežniških gozdovih. Kolikor mi dopuščajo leta in zdravje, tja zahajam še dandanes.

Nekaj let po nepozabnem lovu sem izvedel, da je Matej po kratki, a hudi bolezni umrl. Pokopali so ga v mestu, kot je želela njegova mlada družina. Nisem si odpustil, da ga nisem pospremil na poti v večnost. Zaslužil si je lep lovski pogreb v rojstni vasi, kjer so bili pokopani drugi lovci – očanci. Bil mi je najboljši lovski tovariš in nikoli več nisem srečal takšnega. Ostala mi je le še čarobna svetloba v septembru. Ponavlja se iz leta v leto in morda se bo nekoč iz žleba nad Urbanovim lazom zaslišal odmev mojega strela na starega jelena. Pravijo, da upanje umre zadnje, svetloba v septembru pa zasije vsako leto znova in znova. Upam, da posije tudi Mateju v večnih loviščih nad snežnim pogorjem.

PRESEDNIKOVA BESEDA

»Najprej je bila Diana, šele nato je prišel moški ...«

Približno tako je zvenel uvodni pozdrav lovske tovarišice iz sosednje Hrvaške na sejmju lova in ribolova v Gornji Radgoni. Tam je bilo med vsemi prireditvami tudi prvo Mednarodno srečanje lovk, ki sva jih sprejela skupaj z direktorjem Pomurskega sejma **Janezem Erjavcem**. Od tujih lovk sta bili med njimi samo kolegici iz sosednje Hrvaške, preostalih kljub predhodnim najavam žal ni bilo. V nekaterih državah so že bila srečanja na takšni ravni in, kar je prav, se bodo v različnih razsežnostih tudi nadaljevala. Za vse naše tovarišice je bilo organizirano tudi tekmovanje na simulacijskem strelišču hale A, kjer si je bilo mogoče pridobiti (pristreljati) tudi lepe nagrade (odstrel srnjaka, divjega prašiča in jelena). Na sprejemu je direktor Pomurskega sejma, ki iz leta v leto vedno bolj obvladuje tudi lovsko tematiko, takoj opazil razliko med našimi lovkami in gostjami, ki nista bili v lovskem kroju. Povedali sta, da na Hrvaškem uradno lovke nimajo lovskega kroja. Naše dame v zelenih krilih so jima kar po njihovo razložile, kako so rešile to zadevo pri krojih za ženske: »... samo kopčanje je drugačno.«

In kje smo pri nas z lovkami? Mimogrede, ZDLov-1 (2004) v svojem 5. členu, kjer navaja temeljne pojme, uporabljene v zakonu, opredeljuje pojem »lovka«. In jo definira: **»Lovka je priprava ali naprava, ki divjad, ki zaide vanjo, zadrži živo in nepoškodovano.«** Nekateri slavisti so me ob priložnosti zato opozorili, naj za ženske predstavnice uporabljamo raje izraz »lovkinja«, kar pa po naknadnem preverjanju na Jezikoslovnem oddelku SAZU ni prav. Za lovno napravo in žensko, ki lovi, je pravi izraz *lovka*. V tem trenutku imamo pri nas (Slovenija) po podatkih iz Lisjaka 396 lovk, kar je povečanje glede na prejšnje obdobje. Torej se število predstavnic ženskega spola večja. Natančneje: imamo **340 rednih članic; 52 lovskih pripravnic, 4 častne članice.**

V LD in tudi v vseh organih na vseh treh organizacijskih ravneh opravljajo različne funkcije; tudi zelo odgovorne. V tem času so na naslednjih funkcijah: **1** je predsednica LD (starešina), **22** jih je tajnic LD, **1** je gospodarica LD, **38** članic UO svoje LD, **11** jih je članic raznih organov ali komisij pri območnih LZ/ZLD, **3** so v organih ali komisijah OZUL-ov, **4** v organih ali v komisijah LZS, **1** je predsednica pevskega zbora skupine in **1** je rogistka.

Če bi bil v vlogi bralca tega prispevka, bi se nehotе zagotovo vprašal po letih naših tovarišic. Tega seveda nisem povedal v

Foto: J. Simec

mojem pozdravnem govoru v Gornji Radgoni, kjer sem jim tudi obljubil, da tudi v prihodnje ne bom razkril tega podatka. Obljubil pa sem jim, da bom navedel zgolj spodnjo starostno mejo, ki je **18 let**, in zgornjo starost naše tovarišice, ki je dopolnila **91 let**. Tu lahko takoj zaželim le »še na mnoga leta!« naši doslej najstarejši lovkici.

Po navedenih podatkih bi lahko rekli, da si jih želimo še več v različnih organih lovske organizacije in organih usposobljenih članic LZS. Ob tem pa ne smemo zanemariti njihove aktivnosti v naravi, naših loviščih. Po podatkih iz Lisjaka lahko ugotovimo, da so doslej naše »dame« med preostalim delom v loviščih uplenile: 33 divjih prašičev, 21 gamsov, 9 jazbecov, 46 lisic, 2 muflona, 22 jelenov, 14 nutrij, 274 glav srnjadi, da ne naštevam še nekaj male divjadi. Po navedeni statistiki lahko sklepamo, da tudi v pravem lovskem pomenu niso od muh ... Ko sem ob pozdravnem govoru vse te podatke stresal lovkam, sem dobil občutek, da je zanje to povsem normalna stvar. Ker so bili na sprejemu tudi nekateri lovci, so me po uradnem delu za katero od številke še nekajkrat vprašali, če so jo slišali prav. Lovski blagor vsem našim lovkam!

Kljub vsemu pa ostaja glavno vprašanje: »Ali smo jim dali dovolj možnosti, da se izkažejo?« Očitno ne. Pred kakšnimi dvema letoma sem prek glasila Lovec sicer pozval lovke, da jih vabim k bolj organiziranemu delovanju, vendar večjega odziva nisem dobil. Na srečanju je bila priložnost, da smo tudi o tem dorekli nekaj malenkosti več, ki jih bomo skušali uresničiti. Že letos bomo ustanovili iniciativni odbor lovk, s katerimi se bomo pogovarjali o možnostih in izzivih v prihodnosti. Če imate tudi vi v svoji LD med seboj lovko ali jih je celo več, se zamislite in si odgovorite na vprašanje, če ste ji/m dali dovolj možnosti, da bi pokazale kaj znajo in zmorejo? Če ne, to storite, tovariši lovci, čim prej!

Pa dober pogled in lovski zdravo!

Mag. Srečko Felix Kropce

Zbrane lovke sta na sprejemu v Gornji Radgoni nagovorila predsednik LZS in direktor Pomurskega sejma. Takrat je nastala tudi spominska fotografija.

IZRAZOSLOVJE

Pravilen izraz je lovka in ne lovkinja?

Za ženski spol samostalnika *lovca* je uveljavljena oblika *lovka*, kar navaja tudi Slovar SKJ. Med lovci in lovkami pa se pojavlja mnenje, da izraz *lovka*, ki pomeni tudi napravo za odlov

živih živali ali telesni izrastek glavonožcev, zato ni najprimernejši. Zato nekateri menijo, naj bi bila ženska, ki lovi, pravilno imenovana *lovkinja* ali *lovica*.

Za strokovno mnenje smo zaprosili Jezikoslovni oddelk za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU oziroma njihovo jezikoslovno svetovalnico, od koder smo prejeli naslednji odgovor:

Beseda *lovka* v pomenu »ženska, ki lovi« je res enakopisnica

besedi *lovka*, ki je podobna tudi v pomenu »gibljiv organ nekaterih nižje razvitih živali za lovljenje hrane, tipanje«, vendar ne gre za isto besedo, saj se med seboj razlikujeta v tonemskem naglasu; prva ima nizkega (akut), druga visokega (cirkumfleks). Ta razlika je resda neznatna in je vsi ne slišijo prav dobro, pa vendar obstaja. Slovenščina doslej ni ustvarila in uveljavila sicer mogočih dodatnih tvorjenk, kot bi bila *lovica* ali *lovkinja*, saj je

vsaj iz sobesedila razviden mišljeni pomen. Podobnih primerov je v našem jeziku še nekaj, npr. *drsalica*, *navijalka*, *varovalka*, v množini *kopalke*, če zanemarimo veliko začetnico, tudi *Danka/danka*, ki prav tako niso moteči. **Odgovor prof. dr. Marka Snoja** (maj 2013) si lahko preberete tudi na spletnem mestu <http://isjfr.zrc-sazu.si/sl/svetovalnica/zenska-oblika-samostalnika-lovec/#v>

Uredništvo Lovca – B. L.

O lovskočuvajski službi z lovskim inšpektorjem in Policijo v Prekmurju

Četrto tradicionalno srečanje med PU Murska Sobota in ZLD Prekmurje je potekalo 15. marca 2013 v prostorih gostišča Pri kapelici v Andrejcih. Srečanja so se poleg najvišjih predstavnikov Policije in lovskega inšpektorja **Bojana Kotnika** udeležili še starešine LD (članic) ZLD Prekmurje in njihovi lovski čuvaji.

Po uvodnem pozdravnem nagovoru dr. **Arpada Koveša**, predsednika ZLD Prekmurje, ki je poudaril pomembnost tovrstnih srečanj, je prisotne pozdravil tudi direktor PU Murska Sobota, mag. **Damir Ivančič**, ki se je najprej zahvalil za strokovno in profesionalno sodelovanje v minulem letu. Na kratko je podal varnostno oceno za območje PU Murska Sobota in tudi predstavil nekatere ukrepe, ki so povezani z varstvom okolja. Posebej je poudaril pomen izmenjave informacij, kar

se odraža tudi na takih delovnih srečanjih, ki so nujno potrebna, še posebno na lokalni ravni. Na kratko je predstavil problematiko zaradi nedorečenosti zakonodaje na področju lovskega čuvaja, problematiko klateških psov oziroma v lovišču spuščanih psov brez nadzora ter vožnjo s štirikolesniki in drugimi motornimi vozili v naravnem okolju.

Slavko Škerlak, vodja SUP PU Murska Sobota, je predstavil statistiko povoženih živali v Pomurju ter zbrane seznanil, da ima Policija odslej dostop tudi do registra/evidence psov. **Branko Vukan** iz SKP PU Murska Sobota je opisal strategijo dela policije v lokalnih skupnostih ter s tem možnost še boljšega sodelovanja z lovskimi organizacijami, kjer sta zelo pomembni medsebojna povezava in izmenjava informacij na vseh področjih od lova, varstva okolja, obvestila o prepovedani vožnji v naravnem okolju, ki naj poteka prek VPO in prek pristojnih policijskih postaj. Inšpektor **Boris Rakuša** je poleg predstavitve statističnih podatkov o dogodkih za leti 2012 in 2013 za območje Pomurja ponovno na kratko

Foto: A. Koveš

Med predstavitvijo uradnih podatkov lovskega inšpektorja Bojana Kotnika

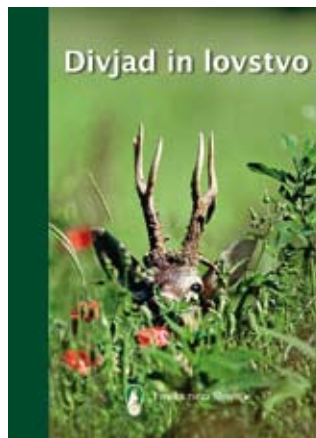
VAŠA PISMA IN ODMEVI

Iskrena zahvala za skrbno, estetsko in pregledno pripravljen lovski priročnik!

Pred nami je prenovljen in dopolnjen lovski priročnik, ki smo ga dolgo pričakovali. Kot piše eden izmed avtorjev, je priročnik z naslovom *Divjad in lovstvo* prerasel v pravo enciklopedijo, saj je res bogata in za nas lovce neizmerno potrebna in bogato opremljena lovška knjiga. Poleg lovca je priročnik namenjen tudi širši javnosti, da lovce spozna kot varuhe narave in predvsem divjadi. Ni odveč, če omenim, da smo v zadnjem času lovci na zelo slabem glasu, ker javnost ni v celoti seznanjena z našo pravo dejavnostjo, z našimi pravicami in dolžnostmi. Lovčevu poslanstvu sta predvsem varstvo in gojitev, šele nato je lov divjadi, česar se moramo vsi zavedati.

Lovski priročnik daje ustavno in zakonsko podlago za naš obstoj in za uspešno delo tudi v prihodnje. V stoletih in več delovanja lovске organizacije na Slovenskem smo si lovci tako ugleden in izčrpen pripomoček, ki lovca ponese od

besed k dejanjem, tudi zaslužili. Ko prebiram list za listom, imam občutek, da imam pred sabo napet slikovni roman, ki me navdihuje z veseljem in iz katerega spoznavam tudi tisto, česar doslej v teoriji in praksi še nisem vedel, videl ali izvajal. Pri branju priročnika sem se še posebno usmeril predvsem na vsebinske dele: *Lovsko orožje*, *Varno ravnanje s strelnim orožjem*, *Orožni predpisi za varno ravnanje z orožjem* ter *Poznavanje divjačine in postopka ravnanja z njo*, čeprav je bogato predstavljeno in pomembno vsako poglavje. Kar nekaj zgodb smo prebrali o ravnanju z orožjem v reviji Lovec. Tudi v zadnjih treh letošnjih številkah revije Lovec smo prebrali povzetke vesti iz drugih dnevnih časopisov o nesrečah z orožjem na lovih. Sprašujem se, ali je res vse to potrebno ali gre za nepoznavanje predpisov ali za celo za izkazovanje nekakšnega prestiža. Prav bi bilo, da si lovci prav ta poglavja ponovno in brez izjeme dodobra in večkrat preberemo, si ogledamo nazorne opozorilne fotografije, skice nedovoljenih streliv itn. Prepričan sem, da bi vodstva lovskih družin, predvsem pa lovci člani sami morali nameniti več pozornosti pravilnemu in varnejšemu ravnanju z orožjem. Poznavanje mesa uplenjene divjadi (divjačine) in kako pravil-

no ravnati z njo ter poznavanje postopka zorenja je ponekod še vedno slabo znano. Prav bi bilo, da vsako uplenjeno divjad za pozdrav lovini položimo praviloma vedno na zelenico, ki se odpira proti lovišču in ne nekam na beton ali asfalt, kot prikazuje fotografija na strani 385. Po mojem mnenju je taka možnost bila tudi tam. Po odstrelu in pozdravu jo je treba v najkrajšem mogočem času prepeljati v zbiralnico, še posebno, kadar je zunanja temperatura višja. Lovska bahavost naj pri tem izostane; širša javnost dandanes temu ni več naklonjena!

V predgovorih so uredniki in avtorji omenjali, da je knjiga namenjena lovcom, predavateljem,

pripravnikom in vsem uporabnikom življenjskega prostora divjadi, s čimer se v popolnosti strinjam. K besedam dr. **Marjana Toša**, ki je zapisal, da je knjiga naše največje orožje (mislil je na znanje), bi dodal le še, da je naše največje orožje tudi **poznavanje svojih pravic, a prav tako dolžnosti**.

Vsem avtorjem lovskega priročnika in urednikom velja iskrena zahvala za zares skrbno, estetsko in pregledno pripravljen lovski priročnik. Za takšen pripomoček je bilo potrebno veliko časa, strpnosti, teoretičnega in praktičnega znanja z različnih področij, lovске prakse, zamudnega iskanja primernih fotografij, risanja izvornih in nazornih skic ter nešteto opravljenih ur dela; kar bo v celoti poplačano le ob naših pravilnih dejanjih, ravnanjih in ob pridobljenem znanju. Žal pri tem zadoščenju (za njegov prispevek in trud) ne bo poleg tudi našega prehitro preminulega predsednika LZ Maribor **Branka Kurnika**. Prepričan pa sem, da mu bomo lovci LZ Maribor to znali posmrtno poplačati s svojimi pozitivnimi dejanji in zgledom.

Vsem avtorjem lovskega priročnika še enkrat iskrene čestitke in zahvala.

Franč Košir
LD Rače

Udeleženci srečanja

predstavil pomembnejše določbe Zakona o orožju in Pravilnika za izvajanje Zakona o orožju s poudarkom na nošenju in prenašanju orožja. Spregovoril je tudi o neljubih dogodkih, povezanih z lovom, ki so se zgodili v minulemu letu in o katerih so poročali tudi mediji.

Lovski inšpektor **Bojan Kotnik** je v svojem prispevku spregovoril o splošni problematiki pri odkrivanju kaznivih dejanj (KD) nezakonitega lova, pri čemer sodelujejo Policija, lovska inšpekcija in lovski čuvaji. Pri tem je poudaril, da v praksi lovski čuvaji težko opravijo vse ukrepe (pooblastila lovske inšpekcije in policije ocenjujemo za zelo dobro. Ko nastane sum KD nezakonitega lova, mora lovski čuvaj najprej v svoji LD preveriti, ali ne gre morda za dovoljeni odstrel in ne za nezakoniti lov tako, da preveri evidenco oddanih strel, ki bi jih morala voditi vsaka LD, podatke v zbiralnici uplenjene divjadi, podatek o iskanju morebitne obstreljene divjadi ter evidenco vpisov obiskov članov na visokih lovskih prežah. O tem mora obvestiti Policijo, takoj pa mora tudi zavarovati vse materialne dokaze.

Lovski inšpektor je spregovoril še o kurjenju v naravi, izpuščenih psih ter problematiki obor. Povedal je, da se v oborah pogosto znajdejo tudi živali (srnjad, divji prašiči), ki so bile kot mladiči ujeti v prosti naravi in so si jih kršitelji neupravičeno prilastili. Po obvestilu lovskega čuvaja bo lovski inšpektor pri rejcih živali

Lovska družina Škocjan na Dolenjskem, sektor 2, je na dan praznika upora proti okupatorju (27. 4. 2013) organizirala delovno akcijo v zaselku Na Resi v bližini prašičereje Slamič.

Joško Blatnik, vodja sektorja 2, je napravil fotografijo, na kateri stojijo Bojan Jerman, Jože Frkolj in lovski čuvaj Zdravko Robek; ob njih je tudi springer španjel Bori. Zaključna dela na preži je naredil Lojze Radovan. Lokacija nove preže je zelo primerna, saj tam radi izstopajo divji prašiči, srnjad in jelenjad. Pogosto tem mestu vidimo tudi lisico, jazbeca in nekaj zajcev. Predvidevamo, da bo na preži najpogostejši lovski gost gozdarski inženir in lovski tehnik Matjaž Cizelj. – Zdravko Robek, LD Škocjan

Foto: J. Blatnik

Foto: S. Nemec

Udeleženci predavanja o divjem prašiču, ki ga je za prekmurske lovce pripravil Aleksander Beer (tretji z desne v prvi vrsti).

oziroma lastnikih obor preveril njihov izvor.

V nadaljevanju, po kratkih predstavitvah komandirjev policijskih postaj, je bila zanimiva razprava o vseh omenjenih temah. Ob tej priložnosti so člani lovske organizacije predstavili še svoje poglede na predstavljeno problematiko.

Na koncu srečanja smo se vsi strinjali in dogovorili, da bomo še naprej tesno sodelovali, se obveščali o krivolovu in drugih kaznivih dejanjih ter prekrških na področju lovstva in varstva naravnega okolja in živali. Srečanje smo sklenili z manjšo pogostitvijo in prostim druženjem vseh prisotnih, kjer smo izmenjali še veliko koristnih informacij in mnenj.

Dr. Arpad Kóvcs,
predsednik ZLD Prekmurje

Izobraževanje lovcev

V ZLD Prekmurje neprestano skrbimo za dodatno izobraževanje območnih lovcev. Vsako leto si izberemo vsaj po eno temo s področja lovstva in pripravimo predavanje v lovske družine. Letos potekajo predavanja o divjem prašiču. Dobro se zavedamo, da je ta tema najbolj aktualna in zanimiva prav v Prekmurju, predvsem za lovce ob madžarski meji. Samo podatek, da so lovci lani uplenili 1.140 divjih prašičev, pove veliko. Če pa govorimo o škodi od divjih prašičev, so številke žal prav tako zelo velike.

V lovske domu **LD Grad Kuzma** smo organizirali predavanje za lovce poleg imenovane LD tudi za lovce iz **LD Cankova, LD Radovci** in **LD Rogašovci**.

Predavanja se je udeležilo štirideset lovcev. Predaval je **Aleksander Beer**, dober poznavalec divjega prašiča. Predavanje je popestril z diapozitivi.

Ker sem se predavanja udeležil tudi sam, se mu v imenu prisotnih lovcev in v svojem imenu na tem mestu zahvaljujem za zares izjemno zanimivo predavanje. Posebna zahvala velja tudi lovcem iz LD Grad Kuzma, ki so nam za ta namen odstopili prostor v lepem lovskem domu. Na koncu so nas pogostili z dobro goričko kapljico.

Upam, da bomo v prihodnje še organizirali podobna predavanja, saj verjetno ni odveč, če obnovimo in dopolnjujemo svoje znanje.

Štefan Nemec

Je slovensko lovstvo primerljivo z evropskim?

Na Višji strokovni šoli v Postojni smo v sredini marca letos gostili predavatelja **Srečka Žerjave**, univ. dipl. oec., ki je tudi direktor strokovnih služb Lovske zveze Slovenije ter član Komisije za mednarodne odnose in podpredsednik Združenja evropskih lovskih zvez – FACE. Z veseljem se je odzval vabilu našega višješolskega programa *Gozdarstvo in lovstvo* in pripravil predavanje na temo **Organizacija lovstva v Evropi in Sloveniji**.

V nadaljevanju tega prispevka vam želimo predstaviti povzetek njegovega predavanja, ki je bilo za nas, še posebno pa za študente in druge udeležence s področja lovstva, zelo strokovno in pomembno za čas, v katerem živimo.

Temeljni cilj Lovske zveze Slovenije (LZS) je, da v skladu z njeno vizijo in delovanjem poskuša izboljšati življenjski prostor za mnoge živalske in rastlinske vrste, posebno še za divjad.

V prihodnje si slovenska lovška organizacija želi predvsem dvoje: **postati enakovredna partnerica na področju lovskega načrtovanja** ter postati bolj upoštevana in tudi **bolj spoštovana** v očeh širše slovenske javnosti. Po njegovi oceni je slovenski lovec v tem trenutku premalo upoštevan pri pripravi kratkoročnih in dolgoročnih lovskoupravljaljskih načrtov; želi si namreč postati enakovreden drugim panogam, ki sodijo v okvir pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo in okolje.

LZS sodeluje z domačimi organizacijami in evropskimi lovskimi zvezami pri številnih projektih; naj naštejemo samo dva: Ponov-

na oživitvev evrazijskega risa ter Spremljanje stanja (monitoring) rjavega medveda. LZS je članica mednarodnih združenj CIC in FACE, skupaj z njimi aktivno sodeluje tudi na področju priprave predlogov in pobud, ki jih naslavlja na Evropski parlament in komisijo v Bruslju.

V državah EU je več načinov upravljanja z divjadjo; razlike so velike, predvsem na področju lastništva divjadi in v lovski tradiciji, ki opredeljujeta večino preostalih pogojev upravljanja. Velike razlike so tudi glede velikosti posameznega lovišča; v nekaterih delih Nemčije npr. znaša površina zgolj 75 ha, v Avstriji 115 ha, pri nas pa je zahtevana površina 2000 ha. Tudi izobraževanje za nosilce pravic lova je najzahtevnejše v državah srednje Evrope. Z najbolj natančnim sistemom načrtovanja in nadzorom odstrela se lahko ponasamo prav v Sloveniji, pa tudi v

sosednji Avstriji, na Hrvaškem in Norveškem. Nasprotno je najbolj pomanjkljiv v Angliji, na Škotskem in v Walsu, kjer niti ne načrtujejo niti ne nadzorujejo odstrela divjadi posameznih vrst.

Lovska zveza Slovenije ima zelo dober sistem izobraževanja, tudi za mlade, ki si želijo v prihodnje postati lovci. LZS ima tudi v svetovnem merilu delujoč edinstven informacijski program za načrtovanje in spremljanje upravljanja z divjadjo. Lahko bi našli še več dejavnosti, v katerih slovensko lovstvo/lovec presega ali je vsaj enakovredno evropskemu in tudi širše.

Da je pri nas lovstvo zgolj ubijanje divjadi zaradi trofeje ali užitka, nikakor ni res. Slovenski lovci se dobro zavedajo, da je divjad last države in predvsem narodno bogastvo. Upravljanje z njo je določeno v Zakonu o divjadi in lovstvu (Ur. l. RS, št.

16/2004), denarne sankcije v primeru premajhnega ali prevelikega odstrela divjadi pa so zelo velike in nesorazmerne z drugimi panogami na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje RS.

Vprašanje, ali je slovensko lovstvo primerljivo z evropskim, lahko razberemo iz našega prispevka in predavanja Srečka Žerjave. Lahko mu samo pritrdimo.

Na tem mestu se višja strokovna šola še enkrat zahvaljuje predavatelju za zelo zanimivo in poučno predavanje, Lovski zvezi Slovenije pa želimo, naj ohrani takšno vlogo v slovenskem prostoru tudi v prihodnje in jo po možnosti nadgradi z želenimi cilji v prihodnosti.

Mag. Slavko Božič,
vodja programskih področij
VSŠP

Foto: S. Božič

Direktor strokovnih služb Lovske zveze Slovenije Srečko Žerjav je za študente Višje strokovne šole v Postojni pripravil predavanje Organizacija lovstva v Evropi in Sloveniji.

Mariborski lovski naraščaj v Borovljah

Da je letošnja generacija lovskega naraščaja **Lovske zveze Maribor** uspešno opravila vse potrebne izpite, je vložila veliko zavzetosti in truda ter pokazala veliko zanimanja za vse, kar je povezano z lovom in varstvom okolja. Preden so mlade lovke in lovci 6. aprila popoldne s podpisom Zaprisege Etičnega kodeksa slovenskih lovov in lovcev in ob prejemu potrebnih dokumentov dokončno stopili v vrste lovске bratovščine v R Sloveniji, so si sami pripravili primerno darilo. Dopoldne so si namreč

Foto: F. Wakounig

Novi lovci LZ Maribor (generacija 2013) na ekskurziji v Borovljah

ogledali Puškarsko-lovski muzej v Borovljah na avstrijskem Koroškem. Tam jih je sprejel **Franc Wakounig**, domačin in član predsedstva **Kluba prijateljev lova – Celovec (KPL)**, stanovskega in strokovnega zastopstva slovenskih lovcev in lovcev v Avstriji, in jih popeljal skozi bogato in zanimivo razstavo o lovu ter predstavil zgodovino puškarskega v Borovljah. Lovskemu naraščanju je v imenu KPL zaželel obilo zadovoljstva in lovske etike ter opozoril na dolgo tradicijo sodelovanja med Mariborsko lovsko zvezo in klubom slovenskih lovcev na avstrijskem Koroškem. Novopečene lovke in lovce sta spremljala **Ivan Žizek**, predsednik Komisije za izobraževanje, ter **Dušan Jukič**, ki na obeh straneh meje, in to ne le med lovci, uživa velik ugled.

Franc Wakounig

Pregled lanskega odvzema divjadi v OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO

Zadnjo zimsko nedeljo, 7. 4. 2013, je OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO pripravil pregled

posameznikov pa tudi na dobro delo lovskih mentorjev.

Pred ogledom je bil, kot vsako leto, tudi sestanek starešin LD, na katerem so natančno pregledali in analizirali napake pri odstrelu. Podrobno so se seznanili z načrtom odvzema in desetletnim upravljavskim in lovskim načrtom.

Pregled odvzema so slavnostno

predsedniku Komisije za divjad pri ZLD Ptuj-Ormož.

Nato smo se seznanili s strokovno analizo po posameznih vrstah divjadi, od velike do male, pa tudi pregledom odvzema zveri. Podana so bila priporočila in opozorila glede odstopanja pri posameznih LD in predvidene smernice za naprej. Ob tem je bilo slišati tudi kakšno grajo z namenom spodbude,

na novembrske poplave ter apeliral, naj bomo pri odstrelu pozorni tudi na stanje divjadi v lovišču. Načrt za naslednje leto dopušča odstopanja, in sicer ne samo prek načrtovanega odvzema, temveč tudi pod določeno mejo odvzema. Zato ni treba, da ob vseh napornih dneh za divjad strogo zahtevamo določeno število odvzema.

Pred koncem je besedo prevzel

Pregled odvzema divjadi v OZUL Ptujsko-Ormoškega LUO je zaradi množične udeležbe članov LD dajal vtis malega lovskega dne.

Predstavniki upravljavk Ptujsko-Ormoškega LUO so pokazali izjemno zanimanje za pregled odstrela parkljaste divjadi na svojem območju.

odvzema divjadi iz lovišč v letu 2012, ob tem pa tudi pregled trofej parkljaste divjadi našega OZUL-a, ki se ju je udeležilo več kot 250 lovcev in lovcev iz tridesetih LD upravljavk tega LUO. Število udeležencev je vsekakor zavidljivo, večja pa se iz leta v leto. Pregleda odvzema/odstrela in ogleda razstavljenih trofejev se je udeležilo tudi veliko lovskih pripravnikov, kar kaže na primerno ozaveščenost in zanimanje

odprli rogisti ZLD Ptuj-Ormož, ki pa so poleg prečudovitih melodij rogov presenetili prisotne tudi z izjemno ubrano odpeto pesmijo. Eden izmed udeležencev je celo dejal, da je bilo že samo zaradi nastopa vredno priti na pregled.

Andrej Vaupotič, predsednik OZUL-a Ptujsko-Ormoškega LUO, je začel pregled s strokovno analizo in pozdravil vse zbrane ter se zahvalil našim rogistom in predal besedo **Petru Kovačecu**,

da bi bilo v prihodnje manj napak. Obravnavali so tudi dela in naloge za izboljšanje življenjskih razmer za divjadi. Ob analizi odvzema so bili vsi udeleženci seznanjeni z novostmi, ki jih za lovce prinaša nov gozdnogospodarski načrt, pa tudi s prvimi usklajevanji o predvidenem odvzemu divjadi v prihodnjem letu. Na koncu analize pregleda je Kovačec opozoril na dejstvo, da je bila zima dolga in ostra, da je bilo malo sončnih dni ter vse spomnil

spet Vaupotič, ki je pohvalil dober odziv predstavnikov upravljavk lovišč na različne razpise LZS, predvsem še na tiste, ki vključujejo tudi malo divjad.

S svojim obiskom nas je počastil predsednik LZS, mag. **Srečko F. Kropc**, ki je sicer tudi predstavnik lovišča iz našega LUO. Z veseljem nas je na kratko pozdravil, ob tem pa z nasmehom komentiral naše aktivno delo, način predstavitve in pregleda odvzema ter nas

Lanska povprečna kakovost srnjačjih rogovij je bila tudi v tem LUO nadpovprečna.

pohvalil za uspešnost. Kot težavo LZS je omenil hitro menjavanje vlad, s tem pa težave za doseganje nekaterih ciljev. Ob tem je opozoril tudi na spremembe Uredbe o lovnih vrstah, zaradi katerih so nastajali konflikti v javnih sredstvih.

Pozdravil nas je tudi mag. **Emilijan Trafela**, predsednik ZLD Ptuj - Ormož. Tudi on je zadovoljen z delom, ki ga so prikazali LUO in lovske družine.

Ob vsem naštetem so udeleženci komentirali predstavitve. Eden izmed nas je predlagal, da bi udeleženci v prometu svoja prevozna sredstva zavarovali za primer povoza divjadi. Zahtevki za odškodnine prihajajo na lovske družine, ki pa so tako v dvojni izgubi. Že tako izgubijo divjad, nato pa naj bi bili odgovorni še za škodo, ki so jo nemalokrat povzročili nepredvidni vozniki, ki niso upoštevali prometne signalizacije. Prav tako smo bili opozorjeni na še eno zakonsko spremembo – pravzaprav na spremembo Zakona o zaščiti živali, ki je začel veljati 2. 4. 2013, ki spreminja pooblastila za lovske čuvaje. **Jemlje jim namreč določena pooblastila, medtem pa jih nekaj na novo odreja medobčinskimi redarjem.** Prav tako zakon – z zagroženo kaznijo – v nadalje prepoveduje krajšanje repkov lovskim pasmam psov. Peter Kovačec je predlagal, naj bi LZS dala pobudo, da bi v nov *Pravilnik o uporabi lovskih psov v lovišču* dodali člen, po katerem bi lovskim psom lahko krajšali repe že zaradi narave dela lovskih psov in velike možnosti težko popravljivih poškodb repov.

Na koncu omenjene prireditve so bili vsi prisotni lovci povabljeni na ogled 8. Mednarodnega sejma LOV v Gornjo Radgono in na 5. Lovske dneve, organizirane v sklopu tega sejma. Med lovsko malico smo si v družabnem pogovoru izmenjali še marsikatero lovsko prigodo.

Katka Kovačec
LD Velika Nedelja

Na upravljanje z divjadjo dobro pripravljani

LD Velunja - Šoštanj je v letu 2012 s svojim načrtom upravljanja uspešno izpolnila naloge iz koncesijske pogodbe. Z zborom na redni skupščini LD Velunja smo zaključek leta in poslovanja tudi uspešno ocenili ter potrdili poročila o delu v minulemu letu. Toda

zavedamo se, da je hujša in daljša zima pustila občutne posledice pri divjadi, zato smo se glede na razmere z različnimi ukrepi lotili biomelioracijskih in biotehničnih del. Poleg čiščenja robov gozda in travnikov ter čiščenja kaluž in gozdnih poti, odprave škode od divjadi – divjih prašičev smo

obnovili visoke in nizke preže ter opravili še druge aktivnosti iz letnega načrta.

Tako je dolgo načrtovana visoka preža na Slivskem ugledala luč neba, saj smo jo po izdelavi in pripravi družno postavili. Preža je iz naravi prijaznih materialov, namenjena opazovanju in za lov

divjadi. Pri postavitvi preže je imel glavno besedo revirni vodja **Bojan Miklavžin**. Pri delu ni manjkalo motornih žag, traktorjev, kopačev, sekir in še bi lahko naštevati, seveda pa tudi ne delavnega zanosa in dobre volje lovcev. V bližnji prihodnosti bomo prežo zaščitili s premazom, potem pa bo končno pripravljena.

Skrb za divjad in upravljanje z njo je ena glavnih nalog članov LD Velunja - Šoštanj, kar smo vsaj doslej uspešno opravljali in to smo odločeni početi tudi v prihodnje.

Zdenko Hriberšek

Dvig in nameščanje prej narejene visoke preže na betonske podstavke

Pričvrstitev lesenih nosilcev preže na betonske podstavke

Nova, lično izdelana visoka preža LD Velunja - Šoštanj na Slivskem že trdno stoji na določenem mestu.

Štirideseti tradicionalni lov na lisice v Dobravi

Čeprev je od 15. 3. do 1. 7. lisica varna pred puškami in je v junijski številki Lovca, ko še vedno vlada lovopust za to vrsto, o lovu nekoliko nerodno govoriti, naj kljub vsemu opišem že štirideseti tradicionalni lov na lisice na našem območju, ki smo ga organizirali člani LD Brežice, Dobova, Globoko in Kapele 3. februarja v Dobravi.

Leta 1970 so vse imenovane lovske družine upravljal z divjadjo v t. i. Lovskogojitvenem bazenu Dobrava. Takrat je nastala tudi pobuda za naselitev jelenov damjakov v tem bazenu, kar je takrat podprla tudi območna Lovska zveza Posavje. Nato so novembra 1970 damjake pripeljali z Brionov v pripravljeno prilagojevalno oboro, postavljeno v gozdu Dobrava. 4. 9. 1971 so jih izpustili v naravo. Prav ob izpustitvi damjakov je nastala pobuda, da bi organizirali skupne love vseh štirih lovskih družin sočasno na lisice in morda celo na divje prašiče, hkrati pa bi ugotavljali tudi številčnost damjakov v vseh loviščih. Popolnoma organiziran takšen lov je bil prvič januarja 1973, nato pa so se lovi tradicionalno ponavljali v januarju ali prvo soboto februarja.

Ker gre za zavidljivo obletnico skupnega upravljanja z divjadjo na določenem širšem območju štirih lovišč oz. lovskih družin, je bil ustanovljen tudi iniciativni odbor za izvedbo tega lova, v katerega so imenovali **Boštjana Štarkla**, starešino LD Brežice, **Darka Petelinca**, starešino LD Dobova, **Franca Kranjca**, starešino LD Globoko, **Branka Geča**, starešino LD Kapele, **Ivana Šepca** kot lovovodjo, **Anton Šuler** in **Branko Tucovič** sva bila udeleženca vseh lovov.

Na zadnjem jubilejnim lovu smo se lovci zbrali ob 9. uri. Nato je sledil zbor, zatem pa pozdravne besede lovovodje Ivana Šepca. Po pozdravu je lovovodja zbranim predstavil navodila za varen lov. Ko so lovci izžrebali številke, so s pomočniki vodje lova odšli na stojišča. Ob 11. uri so se prvi lovci že začeli vračati s stojišč na zborna mesta. Kmalu smo ugotovili, da je bil lov uspešen, saj so bile pred zbor lovcev za pozdrav lovini položene tri uplenjene lisice. Sledil je kulturni program z nastopom LPZ Globoko pod vodstvom zborovodje **Mihe Halerja** in Dobovskih rogistov pod vodstvom **Robert Deržiča**. Slavnostni govornik je bil **Miha Molan**, predsednik LZ Posavja, ki je v svojem govoru poudaril, da so sicer lovskogojitveni bazeni preživela praksa in tradicija v slovenskem lovstvu, vendar izkušnje iz Posavja kažejo, da so takšne oblike združevanja z namenom dobrih praks in poštenega upravljanja divjadi še vedno prisotne, saj imamo poleg LGB Dobrava v prvotni vlogi še vedno LGB Gorjanci - Žumberak, ki prav tako uspešno deluje.

Nato je sledila podelitev priznanj. Za redno udeležbo na štiridesetih tovrstnih lovih je bilo podeljenih štirinajst priznanj, za udeležbo na več kot tridesetih lovih pa petintrideset. Na koncu krajše slovesnosti je prisotne nagovoril tudi mag. **Vlado Bradač**, podpredsednik LZS, ki se je lova udeležil v družbi prav tako pod-

Vsi udeleženci štiridesetega tradicionalnega lova so dobili priložnostni zbornik in značko, lovci, ki so se udeležili od 30 do 40 lovov, pa tudi posebna priznanja.

Foto: B. Tucovič

Očitno zadovoljen lovovodja Ivan Šepc pred pozdravom lovini po uspešno končanem tradicionalnem lovu v Dobravi

predsednika LZS **Ivana Malešiča**. Bradač je poleg aktualnih zadev v lovstvu, o katerih je spregovoril, zbranim lovčem čestital za dolgoletno organizacijo lovov, še

LD MOKRONOG IZROČILA ZASLUŽNIM ČLANOM ODLIKOVANJA LZS

Na lovskem posvetu 19. aprila 2013 je vodstvo LD Mokronog izročilo odlikovanja LZS zaslužnim članom. Znak LZS za lovske zasluge so prejeli **Igor Špelič**, **Zvonko Žgajnar** in **Janez Bregant**; zlati znak za lovske zasluge je dobil **Marko Žgajnar**, red za lovske zasluge II. stopnje (srebrni) **Ludvik Janežič**, red za lovske zasluge I. stopnje (zlati) **Franc Hribar**. Odlikovanja LZS je upravičencem izročil starešina LD **Peter Deu**. Na fotografiji med odlikovanci manjka **Janez Bergant**. – Besedilo in foto: **L. Lovše**

Foto: I. Rožman

Anton Holc (predsednik ZLD Prlekije), Tomaž Šišernik (LD Mala Nedelja), Ernest Fišinger (LD Ljutomer), Valter Horn (LD Križevci pri Ljutomeru), Franc Ščap (predsednik Pomurskega LUO)

posebno pa je pohvalil družabno in povezovalno vrednost takšnih srečanj.

Ob koncu jubilejnega, štiridesetega lova so vsi zbrani prejeli brošuro *40. tradicionalni lov*, v kateri je poleg dokumentov, ki kažejo na namen in temelje tradicionalnih lovov, objavljenih več fotografij, ki bralca še nazorneje popeljejo skozi štiri desetletja naših tovrstnih lovov. Vsak udeleženec je prejel tudi jubilejno značko.

Kapelski lovci so za udeležence pripravili odličen lovski golaž, ki nas je ob koncu prijetno okrepčal. Po lovu smo se v pogovoru zadržali še kar nekaj časa, kar je v zadnjih časih postala že prava redkost.

Branko Tucovič

ZLD Prlekije odlikovala zaslužne člane

V četrtek, 28. 3. 2013, so delegati **Zveze lovskih druženj Prlekije** zasedali na svojem rednem občenem zboru v prostorih Lovske družine Apače v Črncih. Redni občni zbor je vsakoletni dogodek, letošnji pa je imel še posebno prijetno vsebino, saj so na zboru zaslužnim članom podelili odlikovanja te območne lovske zveze, ki jih podeljuje svojim najzaslužnejšim članom v zahvalo za njihovo dolgoletno marljivo delo. Komisija za odlikovanja in priznanja pod vodstvom **Antona Šafariča** je med obravnavanimi kandidati izbrala štiri, ki so še posebno zaslužni. Odlikovanje ZLD Prlekija sta jim izročila predsednik ZLD Prlekije **Anton Holc** in predsednik Pomurskega LUO **Franc Ščap**. Odlikovanje

so prejeli: **Ernest Fišinger** (LD Ljutomer), **Franc Kovačič** (LD Negova), **Tomaž Šišernik** (LD Mala Nedelja) in **Valter Horn** (LD Križevci pri Ljutomeru). Vsi zaslužni prejemniki so člani v lovskih vrstah že več kot trideset let in so še posebno veliko prispevali k dobremu in uspešnemu delu območne ZLD Prlekije. Nagradjencem so izrekli iskrene čestitke in jim zaželeli še veliko užitkov v lovskih vrstah.

Iztok Rožman

Pokaži svojo lovsko izkaznico!

Nadaljujemo z objavljanjem podjetij, ki so z LZS sklenila pogodbo, na podlagi katere bodo vsakemu članu LZS, ob predložitvi veljavne lovske izkaznice, omogočili nakup lovskih potrebščin in opreme (oz. uslug) z določenim popustom. Na tej strani bomo objavljali vsa nova **podjetja s sklenjeno pogodbo**, s spiska pa opuščali nekatera podjetja, ki so to storila že pred časom. Popoln spisek vseh podjetij je vsakomur dostopen na spletnih straneh LZS: <http://www.lovska-zveza.si>.

Popust naj ne bi bil manjši od 5 %, v Lovcu pa bomo objavljali spisek 25–30 zadnjih podjetij, ki so **pogodbo o sodelovanju** z 10 % ali višjim popustom za naše člane podpisala v zadnjem času. Prodajna mesta teh podjetij bodo označena z nalepko, ki jo vidite na fotografiji.

Ker želimo v akcijo pritegniti čim več podjetij, prosimo vse naše člane, da na elektronski naslov lzs@lovska-zveza.si sporočite imena novih podjetij, ki bi jih zanimala sklenitev take pogodbe.

Želimo si, da nam naša lovska izkaznica na tak način omogoči neposreden prihranek pri nakupih!

LZS

Stanje: 17. 5. 2013

POGODBE ZA POPUSTE

Podjetje	blago in storitve	% popusta
GOSTILNA AJDA, David Žunko, s. p., Ptujška c. 14, Gornja Radgona	Malice, kosila, jedi po naročilu, popust za skupine, nočitve in pijače	10
EUROSAN, d. o. o., Nove Fužine 49, LJUBLJANA	Popust za gotovino na vse blago – popusti se ne seštevajo	10
GORNIK, Mojca Mohorič, s. p., Gorenja vas - Retence 36, Škofja Loka	Aktivno perilo, hlače, jakne, puloverji, jope, flisi, srajce in dodatki GORNIK	10
DOGMANIA, d. o. o., Bojanji Vrh 22, 1295 Ivančna Gorica	Oprema	15
	Kozmetika in insekticidi	12
	Hrana in poslastice	10
DB vrata, okna, zimski vrtovi, Damjan Brajnik, s. p., Nasipna ul. 2a, Benedikt	Notranja vrata	10
	PVC, ALU, LES – okna, vrata, zimski vrtovi, senčila	5
Frizerski salon Tina, Kraševac Martina, s. p., Tomišelj 1, 1292 Ig	Striženje las	5
LUR, Poslovno svetovanje, d. o. o., Peričeva 21, Ljubljana	Računovodske storitve, poslovno-svetovalne storitve	20
	Implementacija in podpora pri uporabi programa Pantheon	20
BIFE KREVS, Tomaž Krevs, s. p., Podgorska cesta 103, 2380 Slovenj Gradec	Pijača	10
JUPITRA, poslovni inženiring, d. o. o., Motnica 7a, 1236 Trzin	Izdelki za filtriranje vode v spletni trgovini www.moja-voda.si	10
	Rezervni deli za izdelke (filtrni vložki)	8
KONFIN, d. o. o., Ljubljanska 76, 1230 Domžale	Geodetske storitve	15
DJ STANE - STANE ČRVIČ, s. p., Bratuževa ulica 14, 5290 Šempeter	Vsa hrana in oprema za pse, razen znamk ORIJEN ACANA IN K9JULIIS, za plačilo v gotovini	10
USLUGA NOVO MESTO, d. o. o., Tržaška 10, 8000 Novo mesto	Kemično čiščenje, pranje in šiviljska popravila vseh lovskih oblačil in pripomočkov	10
TRGOVINA AVANTURA, Tomaž Inocente, s. p., Notranjska 4, 6230 Postojna	Optika (dvogledi, strelni daljnogledi, optične pike, spektivi) razen znamke Meopta	10
VZAJEMNA ZDRAVSTVENA ZAVAROVALNICA, d. v. z., Vošnjakova 2, Ljubljana	Celoletno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini Vzajemna Multitrip	10
VTE, d. o. o., Gradnikove brigade 4, 1000 Ljubljana	Izdelki blagovne znamke Voodoo Tactical	10
	Olight svetilke z dodatki	5
CREATIV, d. o. o., Mikloša Kuzmiča 7, Murska Sobota	Nogavice	10
	obutev Crocks in stekleničke bobble	5
	Posoda za divjad in samokolnice	12
KOVINOPLASTIKA, Štefan Pavlinjek, inž., s. p., Teminova ul. 4, Murska Sobota		
POT USPEHA, izobraževanje Željko Hohnjec, s. p., Občice 25, Dolenjske Toplice	Odvajanje od kajenja in alkohola in drugih odvisnosti	15
GRAD-ART, d. o. o., Podmilščakova 11, 1000 Ljubljana	Projektiranje novogradenj, rekonstrukcij in sanacij objektov	15
	Svetovanje, nadzor in inženiring v gradnji	10
GEOSSET, d. o. o., Poslovna cona A 22, 4208 Šenčur	GARMIN ASTRO 320-DC 40 IN GARMIN DC-40 - ASTRO 220, 320	10
KARBO - Renata Kerec, s. p., Partizanska cesta 35, 2230 Lenart	Krovska in kleparska dela - prekrivanje streh in izdelava fasad s paneli	10
	Vsa gradbena in tesarska dela ter dobava in montaža stavbnega pohištva	10
VETERINARSKA POSTAJA BRESTANICA, d. o. o., Šolska cesta 15, 8280 Brestanica	Storitve v ambulanti	10
	Pregled in tetoviranje rodovniških legel ob cepljenju, mikročipiranju in registraciji	10
	Hrana za pse	5
PAMI, d. o. o., Nova Gorica, Vipavska cesta 50, Nova Gorica	Prodajni program PLANIKA TREKKING	10
DeCARNIS, d. o. o., Vipavska cesta 12, Nova Gorica	Pasja hrana adult, light, puppy in stone cricks plus	10
WEBO, d. o. o., Dragomelj 84, Domžale	HAIX lovski in gozdarski čevlji, HOLIK rokavice	10
	LED LENSER svetilke	5
ŠOLA VOŽNJE POGORELEC, Josip Pogorelec, s. p., Lendavske gorice 429/a LENDAVA	Vozniški izpit kategorije A in B	20
	Varno delo s traktorjem kat. F in trening varne vožnje	15
MIZARSTVO PRELOG, s. p., Sela pri Polskavi 51, 2331 Pragersko	Gradnja objektov na ključ in izdelava lesenih nadstreškov za avtomobile	10
	Adaptacije	8
	Izdelava KNAUF sistemov	5
MOJ VET, klinika za male živali, d. o. o., Celovška cesta 258, 1000 Ljubljana	Popust na maloprodajne cene storitev po veljavnem ceniku	15
BORIS TERČIČ, s. p., Mehanika in keramika, Zagomila 1, 5210 Deskle	Servis in popravila traktorjev	15
	Storitve s kmetijsko in gozdno mehanizacijo	10
	Olja in rezervni deli za traktorje	5
AHA MURA, Proizvodnja oblačil, d. o. o., Pleše 2, 9000 Murska Sobota	Lovski moški sako in lovske moške hlače	40
SILVAPRODUKT, d. o. o., Dolenjska cesta 42, 1000 Ljubljana	Silvanolin	15
KOMPAS HOTELI BLEDE, d. d., Cankarjeva 2, Bled	Nočitev z zajtrkom /redna dnevna cena	10

V Osnovni šoli Dobravlje

Osnovna šola Dobravlje že več let zapored uspešno sodeluje z Zvezo lovskih druženj Gorica. Tudi letos sta učence 7. razreda obiskala predstavnika omenjene zveze, ki delujeta v Komisiji za vzgojo in izobraževanje te območne ZLD, ter med mladino prinesla malho vtisov iz narave skozi oči ljubitelja narave – lovca.

Angel Vidmar in Primož Bone, člana LD Hubelj - Ajdovščina, sta učencem predstavila vse vrste naše lovne divjadi in tudi prosto-

Učenki si natančno ogledujeta značilnosti na prepariranih živalih.

Foto: B. Bone

Angel Vidmar in Primož Bone med učenci sedmega razreda OŠ Dobravlje

živeče zavarovane živali. O posamezni živalski vrsti so učenci od njiju izvedeli še marsikaj novega o njihovem življenjskem prostoru, načinu življenja, prehrani, razmnoževanju, odnosu človeka do te živali in obratno. Učenci so si od blizu ogledali, kako so živali prilagojene na svoje okolje, lahko so otipali njihovo dlako, perje, kremplje, roglje, rogove ...

V drugem delu so se seznanili in do neke mere obnovili znanje o osnovah ekologije, ki ga sicer pridobivajo v sedmem razredu pri urah naravoslovja. Ekologija ni le veda, ki se ukvarja s problematiko onesnaževanja okolja in obremenjevanjem okolja z najrazličnejšimi proizvodi človeške civilizacije, ki kvarno spreminjajo naravo. Je veda, ki se ukvarja z vsakršnimi vplivi okolja na posamezne organizme, vplivi organizmov na okolje in tudi z vplivi med posameznimi organizmi in populacijami organizmov znotraj vrste in med vrstami.

Učenci so si lahko ustvarili nov vpogled v posledice negativnih

človekovih posegov v okolje in na bolj ali manj uspešne poskuse popravke takih napak.

Za konec sta gosta predstavila še organiziranost lovske organizacije na Slovenskem, lovsko zgodovino, šege in navade lovcev, Kodeks slovenskih lovcev in celo nekaj osnov lovske kinologije. Da je bil nekoč lov vsakdanji način človekovega življenja in je bil nujen za preživetje, je marsikomu znano, na žalost pa dandanes marsikdo ne razume pomena lovstva v zdajšnjem času. Predvsem to, da je treba z divjadjo upravljati na sonaraven način in da se obenem omogoča sobivanje divjadi vseh domorodnih vrst in človeka, je premnogim v naši družbi neznan. Mnogi žal po krivici do lovstva gojijo negativen, povsem odklonilen odnos. Toda vsako spoznanje več v smeri dejanske resnice pomeni predsodek manj, zato so izobraževalni dnevi, kot je bil omenjeni, med mladimi več kot potrebni in očitno tudi dobrodošli.

Bogdan Bone, prof.

Športni dan OŠ Radeče v dodelovanju z lovci

Osnovna šola Marjana Nemca Radeče se je odločila povabiti k organiziranemu športnemu dnevu tudi lovce LD Radeče.

Sebastijan Lipeč, starešina

Učencem je o lovcih in delu v LD Radeče pripovedoval Janez Krivec.

Foto: S. Lipeč

Ogledali so si tudi lovske preže in zlezli na eno od njih.

Praznovanje življenjskega jubileja, 80-letnice, je bilo za našega spoštovanega in dobrega lovskega tovariša **Jožeta Logarja** enkratni dogodek, še posebno zato, ker

smo ga praznovali v skupni družbi.

Pepi, kot ga kličemo prijatelji, se je rodil 3. 1. 1933 v Kotljah. Že zelo zgodaj v svoji mladosti se je srečal z lovom, ki je bil v družini pravzaprav način življenja. Stiki z naravo in gozdom so ga spodbudili tudi za poznejši poklic, saj je uspešno končal šolanje na Srednji gozdarski šoli v Ljubljani.

V lovske vrste se je uradno vpisal leta 1953 v LD Bistra in tam ostal do leta 1955, ko je postal član LD Prežihovo. V LD je opravljal različne funkcije: od tajnika v 60. letih do starešine v letih od 1960 do 1964, od 1967 do 1974, od 1991 do 1994, predsednika NO in predsednika DK. Med drugim je bil tudi podpredsednik LZ Maribor v letih od 1976 do 1980, predsednik LGB od 1972 do 1980.

Po končanem šolanju se je zaposlil na takratnem GG in postal njen direktor. V tistem času je podjetje doživelo svoj največji uspešen razvoj in se poslovno povezovalo z mnogimi podjetji v pokrajini in širše. Njemu velja zasluga, da se gozdarji našega območja neprekinjeno srečujejo in dogovarjajo, kako pravilno posegati v prostor. Pomagal je graditi, lovskim družinam je pomagal urediti status zemljišč, na katerih imamo postavljene svoje lovske kočice in domove.

Jožetovo delo ni ostalo neopaženo. Za njegove dosežke v stroki in politični dejavnosti na nivoju občine in kraja, za njegov prispevek razvoju družbe je prejel pomembna priznanja.

Po upokojitvi ni postal neaktiven, temveč je bil izvoljen za podžupana in še bolj vihravo nadaljeval s svojim slogom življenja in pripomogel, da so ga ljudje še bolj spoštovali.

Veliko je prispeval tudi k uspešnemu delu LD Prežihovo. Poleg vodenja te družine je poskrbel za pospešeno gradnjo lovskega doma, ureditev lastništva zemljišča, spominskih objektov. To je le nekaj uspešnih rezultatov pri njegovem udejstvovanju. Ne smemo pozabiti poudariti, da je bil marsikdaj pobudnik lovskega šala, povezanih z lovom, v gostilni Pri Toniju ter na lovske izlete po nekdanji Jugoslaviji. Njegovo načelo, da je za prijatelje treba potrpeti, velja še dandanes; Jože to še vedno rad stori.

Lovska organizacija je Pepiju za njegovo delovno požrtvovalnost in tovarištvo zelo hvaležna in se mu je oddolžila z odlikovanji: z znakom LZS za lovske zasluge, redi III. II. in I. stopnje, LZ Koroške pa ga je odlikovala s priznanjem III. stopnje.

Jože/Pepi je človek z izkušnjami, ugledom in avtoriteto, je razgledan in realen, zato nam je za zgled kot mentor, tovariš in prijatelj!

Spoštovani Pepi, ob tvojem jubileju ti lovske prijatelji in tovariši iskreno čestitamo in ti želimo predvsem dobrega zdravja. Bodi še naprej takšen, kot si, saj te takega poznamo in te imamo radi. Naš oktet naj ti s pesmijo daje navdih, kot je v skrajšanih verzih napisal naš prijatelj Jože Libnik:

*Gamsi v melišču so dolgo že črni,
pesem jesevi jih vabi na ples,
gamsovke s kozli kot rože med trni,
zimskih viharjev čakajo na bes.*

*Jaz pa ujet v mesta sivino,
čakal sem pesem, da me pogreje,
da vzburi v duši zvokov milino,
da mi v dolino veter zaveje.*

*K meni v dolino ni pesem prišla,
sam sem šel k njej med strme peči,
med gamse, macesne, tam je bila,
v pesmi tam pustil sem mesta skrbi.*

Še na mnoga zdrava leta, dragi Jože! Pa dober pogled ti želimo tvoji lovski tovariši.

LD Prežihovo - Kotlje – M. K.

Naš spoštovani lovski tovariš **Ivan Praznik**, član LD Orlica, je 3. 12. 2012 praznoval svojo 70-letnico življenja.

Ivan se je rodil leta 1942 na Kajzerjevi domačiji v Spodnji Orlici kot prvi od enajstih otrok. Osnovnošolske klopi je gnil v Ribnici na Pohorju, kjer je končal štiri razrede, nato še štiri razrede nižje gimnazije. Srednjo šolo je obiskoval v Mariboru in leta 1961 tudi uspešno maturiral. Takoj nato se je zaposlil na Kmetijski zadruzi Vuzenica. Kruta usoda mu je vzela očeta in moral je samostojno zagospodariti na kmetiji ter hkrati pomagati izsolati tudi mlajše brate in sestre, da so si pridobili poklice in se osamosvojili. Leta 1963 je moral na dveletno služenje vojaškega roka v Črno goro, na kar se vedno rad spominja. Po vrnitvi na rodno Pohorje si je kmalu ustvaril družino in vzorno uredil kmetijo, kjer na svoji zemlji s primerno vzdržno proizvodnjo še vedno omogoča družini preživetje.

V lovske vrste je vstopil leta 1965. Kot kmetijski tehnik po izobrazbi je kmalu spoznal, kako tesno so povezani divjad, gozd in kmetijsko-obdelovalne površine ter s tem posledično tudi lovci, gozdarji in kmetje. Napredna kmetija, kakršna je Ivanova, je hkrati zelo izpostavljena zaradi škode od divjadi, ki pa jo prav zaradi poznavanja stroke in sonaravnega gospodarjenja sam popravlja in hkrati razume, da ni zgolj lovska organizacija krivec za nastalo škodo. Je umirjen, preudaren in iskren lovski tovariš, ki s svojim značilnim strpnim dialogom zna umiriti strasti, hkrati pa je tudi velik zagovornik spoštovanja načel Etičnega kodeksa slovenskih lovcev.

Zaradi dolgoletnega aktivnega in konstruktivnega delovanja v matični LD Orlica je Ivanov prispevek na področju varstva in gojitve divjadi ter tudi na strokovnem in organizacijskem področju zelo velik. Šadovi njegovega dela so vidni v prenekaterih opravljenih delih v našem lovišču in ob lovskem domu. Član UO LD Orlica je neprekinjeno že od leta 2001, opravljal pa je funkcije člana v komisiji za odlikovanja, tri mandate je bil namestnik starešine in bil tudi član disciplinske komisije.

LZS je Ivana za njegovo nesebično in požrtvovalno delo v lovski organizaciji odlikovala z znakom za lovske zasluge in redoma III. in II. stopnje.

Dragi Ivan, ob tvojem jubileju ti člani LD Orlica še enkrat iskreno voščimo in ti želimo obilo zdravja in osebne sreče. Veselimo se jesei, ko se bomo po vzorno vodenem lovu, ki ga vedno opraviš, spet sešli na tvoji gostoljubni Kajzerjevi domačiji in ko bomo obudili prenekatero spomine na skupne lovske dogodivščine.

LD Orlica – P. S.

Anton Habjan, častni in edini še živeči ustanovni član LD Selca, je v začetku letošnjega junija praznoval visoki življenjski jubilej, 90-letnico.

Rodil se je 7.

junija 1927 v Kališah v Selški dolini. Po končani osnovni šoli se je pri očetu izučil čevljarske obrti. Kot mladenič ga je zajela vojna vihra in vključil se je v odporniško gibanje. V začetku januarja 1943 se je pridružil Jelovski četni, nato pa štabu Gorenjskega odreda, kjer je opravljal nalogo kurirja vse do konca vojne. Za zasluge v vojnem času je prejel več odlikovanj. Po osvoboditvi se je najprej zaposlil v Čevljarni Ratitovec in se, glede na takratne razmere, še dodatno izobraževal. Od leta 1955 pa vse do upokojitve je delal v Kmetijski zadruzi Selca, Gozdno-kmetijski zadruzi za Selško dolino in Kmetijski zadruzi Škofja Loka. Poročil se je leta 1949 in se iz Kališ preselil v Selca na domačijo k »Tonetu«. Z ženo Stanko sta si ustvarila družino in posodobila ter sodobno uredila kmetijo. Lovski tradiciji sledijo tudi oba sinova in vnuk.

Če je človeku dano biti rojen pod Jelovico in živeti z naravo, opazovati divjad v njenem prvobitnem okolju, jo pač mora vzljubiti. Zato ni čudno, da je bil Tone najmlajši med tistimi podjetnimi možmi, ki leta 1946 niso čakali križem rok, ampak so tudi v Selški dolini organizirali lovstvo po novih načelih. Na ustanovitvenem sestanku LD Selca, 21. julija 1946,

je bil tudi Tone kot zastopnik Kališ. Vedno je bil med najbolj aktivnimi lovci LD Selca. Pri lovu je bil lovsko pravičen in se je izkazal kot dober vodnik psov gonilcev. Lovci so mu zaupali, zato je v matični LD vestno upravljal pomembne funkcije. Bil je član UO ob ustanovitvi in v letih od 1965 in 1966 ter od 1986 do 1989. Delo gospodarja je opravljal leta 1969 in 1970, član NO je bil od leta 1956 do 1959 in od leta 1963 do 1964, leta 1955, leta 1967 in 1968 pa je bil predsednik NO. Štiri leta je bil tudi član disciplinske komisije.

Habjan je za svoje delo ob 40- in 60-letnici LD prejel priznanje, plaketo ZLD Gorenjske, LZS pa ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. LKD Gorenjske mu je podelilo znak vodnik in pisno priznanje, KZS pa ga je odlikovala s srebrnim in zlatim znakom za lovske zasluge. Lovci smo mu kot starosti LD še enkrat podelili priznanje LD leta 2010.

Tone ne zahaja več v lovišče, teža let je prevelika, dogajanje v lovišču pa še vedno spremlja z velikim zanimanjem. Pravi, da se je lovstvo v zadnjem času bistveno spremenilo, pri tem misli predvsem na dosledno izvrševanje načrta odstrela in drugih birokratskih obveznosti. Rad se spominja prenekaterih norčij, ki so jih nekdanj zagodli kateremu izmed lovskega tovarišev in lovov s psi gonilci, ki jih je imel vedno najraje.

Dragi Tone, ob tvojem jubileju ti iskreno čestitamo in ti želimo predvsem veliko zdravlja in še veliko lepih trenutkov med lovskimi tovariši.

LD Selca – A. R.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO* SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Anton Habjan, LD Selca
Anton Hruševar, LD Raka
Alojz Jurca, LD Javornik, Postojna
Dušan Kozem, LD Fajti hrib, Renče
Jernej Štefancič, LD Čemšenik

85-letnico

Pavel Kogoj, LD Ljubinj
Jožef Mramor, LD Vodice
Stanislav Podgoršek, LD Vodice
Ivan Rodman, LD Nanos
Ivan Stancič, LD Slavniki, Materija

80-letnico

Emil Germadnik, LD Bistra
Franc Gomilšek, LD Resnica, Podgorci
Adolf Juteršek, LD Gozdnič, Griže
Karel Drago Kovač, LD Tabor Sežana
Milan Mavsar, LD Gradišče
Alojz Miklič, LD Draga, Trava
Ivan Močnik, LD Radenci
Anton Petkovšek, LD Planina
Alojzij Ravnikar, LD Komenda
Anton Sercer, LD Osilnica
Peter Tušek, LD Porezen
Stanislav Volk, LD Raša, Štorje
Franc Zatljer, LD Pristava
Franc Žličar, LD Ljutomer

75-letnico

Igor Bitenc, LD Škofljica
Franc Boštjančič, LD Kozlek
Viktor Boris Brozina, LD Zemon
Alojzij Filipič, LD Gorenja vas
Ivan Gašperin, LD Cerklje ob Krki
Mihael Grčar, LD Bučka
Ivan Grubelnik, LD Janžev Vrh
Jurij Klobučar, LD Ig
Matija Kočevar, LD Gornje Jezero
Vladko Košuta, LD Apače

Anton Kuhar, LD Dovje
Jožef Lovšin, LD Kočevje
Ciril Mir, LD Negova
Franc Mrvar, LD Trebelno
Jože Plut, LD Turjak
Ludvik Praznik, LD Velika Loka
Vladimir Purg, LD Dravinja, Majšperk
Peter Šinko, LD Rogasovci
Janez Tomec, LD Lož, Stari trg
Alojz Zajc, LD Grosuplje
Aleksander Ziccardi, LD Trnovo
Peter Žibrat, LD Ljutomer

70-letnico

Vilbald Angel, LD Dravinja, Majšperk
Franko Bergnach, LD Jelenk
Stanislav Bizjak, LD Studenec, Veliki Trn
Ivan Čefarin, LD Grgar
Alojzij Derganc, LD Smuk, Semič
Stefan Ipavec, LD Trnovski gozd
Matjaž Peter Kalan, LD Jesenice
Anton Kavnik, LD Podgorje
Franc Knez, LD Slovenj Gradec
Rudolf Kotnik, LD Dravograd
Danilo Kozlovič, LD Marezige
Stanislav Kunstek, LD Mirna
Alojz Ledinšek, LD Križevci pri Ljutomeru
Franc Lipnik, LD Rogatec
Ivan Marič, LD Grad, Kuzma
Ciril Marinič, LD Dobrovo
Alojz Oder, LD Muta
Tone Podjed, LD Kamnik
Edi Polanc, LD Sevnica
Alojz Sagadin, LD Boris Kidrič
Janez Štruna, LD Mala Gora
Pavel Šprohar, LD Gradišče, Košana
Alojz Štefanič, LD Mala Nedelja
Ivan Tomažič, LD Slavniki, Materija
Alojz Unetič, LD Veliki Podlog
Peter Zafošnik, LD Črešnjevce
Viljem Žunkovič, LD Apače

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz LISJAK-a.

Člani ZLD Gorica smo si ogledali sejem LOV v Gornji Radgoni

Po štirih letih je **ZLD Gorica** spet organizirala skupinski obisk lovskega sejma v **Gornji Radgoni**. Čeprav sta bili odločitev in organiziranost časovno utesnjeni, je bila udeležba naših članov dobra, saj si je prireditelj ogledalo 78 članov naše ZLD. Poudariti moram, da so se sejma udeležili tudi člani **LPZ Zlatorog - Vipava**, ki so aktivno sodelovali v kulturnem programu.

Na avtobusu in avtocestnih počivališčih je bilo zelo živahno po zaslugi harmonikarja, pevskega zbora in animatorjev v lastnih vrstah, ki so nam še dodatno polepšali potovanje v prelepem sončnem vremenu.

Srečanje z našimi gostitelji, člani **ZLD Prlekije**, na sejmišču v Gornji Radgoni je bilo tovariško, v sproščenem klepetu in ob postreženem bograču, ki je bil res okusen in nam je zelo teknil.

Po ogledu sejmskih prostorov smo se udeležili kulturnega programa in nestrpno pričakovali nastop našega pevskega zbora.

Po naši oceni je bil nastop zelo uspešen in uprava društva ima jasno vizijo: brez skupnih naporov, ustrezne finančne in kadrovske pomoči lovskih družin naše območne zveze napovedi ne bodo več tako optimistične. Tudi nastopajoči rogisti in rukači so nas nadvse očarali in navdušili s svojo interpretacijo.

V zgodnjih dopoldanskih urah smo bili gosti **LD Križevci pri Ljutomeru** in si ogledali njihovo vzorno urejeno fazanarijo. Tam

smo imeli tudi večerjo ob domačem pršutu in primorskem vinu. Izmenjava lovskih izkušenj pri upravljanju z malo divjadjo in povezane težave z veliko divjadjo so bile rdeča nit pogovorov med primorskimi lovci in gostitelji.

Poslovali smo se ob skupnem fotografiranju in primorski himni *Vstala Primorska*, ki smo jo zapeli ob spremljavi na harmoniko, glasovih pevskega zbora in vseh prisotnih; tako doneče, da so nam pritrdili tudi fazani v obori s

svojim značilnim spomladanskim oglašanjem.

Naš predsednik **ZLD Gorica Igor Zdravec** se je gostiteljem zahvalil za gostoljubje, še posebno starešini **LD Križevci pri Ljutomeru Valterju Hornu**, in izrekel dobrodoščilo ob snidenju čez dve leti, ko bo spet sejem LOV v Gornji Radgoni.

Vrnitev na našo Primorsko je bila bolj umirjena ob podoživljanju vtisov in razmišljanju.

Boris Birska

Foto: B. Birska

Primorski udeleženci skupinskega ogleda aprilskega sejma Lov v Gornji Radgoni so bili tudi gosti LD Križevci pri Ljutomeru.

Prvo mednarodno srečanje lovk

V okviru letošnjega 8. Mednarodnega sejma lovstva, ribištva in oddiha v naravi v Gornji Radgoni je bilo tudi prvo mednarodno srečanje lovk iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Pomurski sejem, ki je organiziral srečanje, ga je poimenoval **Dan lovka**. Čeprav slovensko lovstvo premore kar okrog 400 lovk in se nekatere, po zaslugi **Anite Breščak**, neutrudne organizatorke ženskega lova v Sloveniji, že srečujejo na vsakoletnem lovu na divje prašiče v LD Anhovo, se jih je tega srečanja udeležilo bore malo. Ker v Gornjo Radgono ni bilo nobene avstrijske lovke, ki, kot smo obveščeni, sicer že nekaj let uspešno delujejo v tamkajšnjih ženskih lovskih organizacijah, se je srečanja, ki ga je podprla tudi LZ Slovenije, udeležilo le petindvajset lovk. Iz Hrvaške sta prišli **Anita Bračun**, predsednica hrvaške ženske lovske organizacije **Dama**, **Dama** in članica **Rahela Šantić**. Na čelu naših je bila pobudnica srečanja **Lidija Senič**, članica LD Vrhnika. Smo pa tisti dan na sejmu srečali še več lovk, ki so sicer vedele za organizirano srečanje, a so si sejem raje prišle ogledat skupaj s svojimi lovskimi tovariši iz LD.

Zbrane lovke sta nagovorila mag. Srečko F. Kropce, predsednik LZS, in direktor Pomurskega sejma Janez Erjavc, direktor Pomurskega sejma. **Andrej Slogovič**, projektni vodja Pomurskega sejma, sicer tudi član LD Negova, ki je bdel nad srečanjem, nam je povedal, da je pobudo za prvo srečanje lovk dala Seničeva, za kar so ji slovenske lovke in Pomurski sejem hvaležni. »Pričakovali smo, da se bo srečanja udeležilo vsaj sto lovk. Upam, da se bo drugega, ki bo čez dve leti, v okviru 9. sejma Lov, udeležilo že več lovk iz sosednjih lovskih držav.« je še rekel ustrezljivo, a nekoliko razočarani Slogovič.

Anita Bračun, ki menda pozna tudi naše glasilo Lovec, je dejala: »Pri naši ženski lovski organizaciji sem zadolžena za povezavo lovk in tudi za organizacijo lovov za lovke. Da smo hrvaške lovke sploh tako dobro organizirane, imata nemalo zaslug tudi naš predsednik in tajnik LZ Hrvaške, saj zelo podpirata naše poslanstvo. Hrvaške lovke, ki se udeležujemo tudi evropskih konferenc za lovke, organiziramo tudi mednarodne damske love za čla-

Foto: F. Rotar

Slovenske in hrvaške lovke so se dobro počutile tudi na našem razstavnem prostoru, kjer jih je sprejel predsednik LZS mag. Srečko F. Kropce. Od leve: Alojzija Hrastovec iz LD Vransko, Andrej Slogovič iz LD Negova, Anita Bračun iz Hrvaške, Olga Cerovšek iz LD Sentjur, Nevenka Krajnc iz LD Dramlje in Zlata Rojko iz LD Negova.

nice iz Avstrije, Češke, Nemčije, Slovenije, Italije in Madžarske. A kar je najpomembnejše, prav me, ki imamo na tem področju že nekaj poznanstev in izkušenj, lahko še polj poglobimo in razširimo sodelovanje tudi s slovenskimi lovskimi - tako na mednarodnih konferencah kakor tudi na skupnih t. i. damskih lovih,« je povedala prikupna hrvaška lovska funkcionarka iz Zagreba.

Olga Cerovšek, članica LD Sentjur, pa je dejala: »Da sem bila udeleženka prvega mednarodnega srečanja lovk v Sloveniji, čeprav se nas je zbralo malo, mi veliko pomeni. Ta dogodek bo gotovo našel svoje mesto tudi v zgodovini slovenskega lovstva. Srečanje je vseeno uspelo v vseh pogledih. Srečala sem se s starimi prijateljicami in spoznala nekaj novih, tudi iz Hrvaške. Veliko skupnega imamo evropske lovke. Da si bomo lahko med seboj tudi izmenjavale izkušnje, smo si izmenjale telefonske številke in elektronske naslove. A že jeseni se bomo spet srečale na skupnem lovu v LD Anhovo in tudi na Hrvaškem. Srečanja in povezanost slovenskih lovk bodo uspešna le, če bomo predvsem same poskrbele za to,« je poudarila zgovorna lovka Olga.

Prvo uradno mednarodno srečanje slovenskih in hrvaških lovk je bilo kar pestro in zanimivo. Najprej so si z velikim zanimanjem ogledale pester sejem in razne prireditve. Kot ženske jih je zanimalo tudi tekmovanje v kuhanju lovskega golaža, ribje čorbe in gobove juhe. Katera jed je bila po njihovi oceni najokusnejša, nam niso zaupale! Obiskale so tudi vinski hram na sejmšču in

razstavi prostor LZS ter se pomerile v tekmovanju v streljanju na divje prašiče na simulacijskem strelišču v hali A. Največ strelske sreče je imela Bračunova in bo za nagrado v LD Negova lahko odstrelila 2+ snjaka z do 80 CIC-točk močnim rogovjem.

Franc Rotar

Foto: M. Toš

Mala uhárica (Asio otus) s Prežihove ulice v Mariboru

Sova iz Prežihove ulice ...

Darko Lorenčič, znani lenarški naravovarstvenik, sicer pa tudi odlični in zavzeti planinec in planinski funkcionar, nas je obvestil, da so v Prežihovi ulici že lep čas bogatejši za zanimivo sostanovalko – sovo. Od kod je prišla, ni povsem znano. A domnevajo, da iz bližnje Črete, ki je nekoč slovela kot eden najbogatejših lenarških lovskih revirjev.

Znana je bila po številčno dobro zastopani mali divjadi, poljskih zajcih, jerebicah in fazanih. V Čreti je v prvi polovici prejšnjega stoletja znani lenarški odvetnik, Maistrov podpornik, liberalni politik in sokolski delavec dr. **Milan Gorišek** s takratnim lovskim čuvajem **Feliksom Ciuho** izpušal jerebice iz umetne vzreje. Dandanes je Čreta povsem osiromašena in na mnoga nespametna početja glede krčenja naravnih remiz, živih mej in redkih drevesnih sestojev je velikokrat opozoril prav Lorenčič. Na novo sostanovalko so prebivalci Prežihove ulice v Lenartu (med njimi sta tudi dva člana zelene bratovščine) zelo ponosni in jih čisto nič ne moti. Kako dolgo bo še ostala, pa je drugo vprašanje. Kot zanimivost naj še zapišemo, da so tudi v minuli zimi prišle vse do Prežihove ulice in strme poti iskat hrano redke jerebice in nekaj lepih naravnih fazanov ... Tako rekoč na vhodu v mesto, kjer tudi srečanja s postovkami, skobci in sivimi vranami ter srakami niso redka. S svojo prisotnostjo v bližini človeških naselij ali že v njih samih so opozorile na ostrino zime in svoje tegobe z naravno hrano.

M. T.

Še o volkovih v Nemčiji

Nedavno je Lovec objavil daljši prispevek o razvoju volčje populacije v obmejnem območju s Poljsko. Nedvomno velja kot zanimivost, da so volka z omenjenega območja našli poginulega novembra lani v danskem narodnem parku Thy na Severnem Jutlandu, približno 720 km zračne razdalje od Lausitza. Genetske raziskave vzorcev volka, ki je

poginil, kot je bilo ugotovljeno zaradi tumorja na vratu, so na Danskem in v Nemčiji potrdile, da ta samec izhaja iz znanega tropa, v katerem je bil poležen leta 2009. Na svoji neopazni poti prek celotne Nemčije je moral prečkati več avtocest in vodnih kanalov ter prekop Severnovzhodno morje. V omenjenem parku so volka fotografirali še oktobra lani, mesec pozneje pa je povsem izčrpan poginil.

Zanimivo je tudi, da so v opazovani volčji populaciji v območju Lausitz v enem od tropov ugotovili garjavost pri dveh mladih povsem zdravih staršev. Bolezen se ne konča vedno s smrtjo živali. Po pojasnilih veterinarskih služb za garjavostjo obolijo predvsem živali z zmanjšano imunsko odpornostjo, najšibkejšje pa tudi podležejo. Pogosto garje ugotavljajo tudi med mladimi volkovi v Yellowstoneškem narodnem parku v Severni Ameriki. Za glavnega prenašalca garij velja lisica.

Po: *Unsere Jagd* 4/2013
– B. Krže

Trophy XLT 1,5-6 x 42

Strelne daljnoglede **Bushnell Trophy XLT** uvrščamo v sredino ponudbe podjetja Bushnell in so tržno najuspešnejši deli proizvodnje.

Omogočajo izjemno čisto in ostro sliko. Njihova posebnost je visoko kontrastna prevleka leč Amber bright. Značilnost te prevleke je, da poudari jelenje rdečo barvo, s čimer jo loči od preostalih rjavih barvnih tonov, ki jih je v gozdu veliko. Daljnogledi Trophy so namensko razviti za lov na srnjad in jelenjad. Patentirana

prevleka Amber bright zmanjšuje varovalne učinke jelenove naravne obarvanosti in tako jelenjad naredi vidnejšo. Učinki prevleke so najbolj vidni pri gozdnem lovu. Zelo dobro boste opazili povečani barvni kontrast tudi na običajni lovski tarči srnjaka. To je posebno vidno, če strelni daljnogled Trophy primerjamo s katerim drugim, ki nima te prevleke. Z večslojno prevleko leč, ki je namenjena izboljšanju svetlobne prepustnosti, so daljnogledi Trophy odlični tudi za lov v mraku. Njihova svetlobna prepustnost je 91 %.

Posebno za zahtevne evropske lovce je prilagojen daljnogled **1,5-6 x 42 s križem 4A z osvetlitvijo**. Daljnogled ima osnovno cev premera 30 mm, kar je značilnost evropskih daljnogledov s spremenljivo povečavo. Gumb za vklop osvetlitve ima enajst stopenj in je po novem na telesu daljnogleda, nasproti bobniča za nastavitev smeri. Ob vklopu se v sredini namerilnega križa prižge rdeča pika. Njeno svetlobno moč lahko strelec poljubno prilagaja svetlobnim razmeram. Pri majhnih povečavah je daljnogled kombinacija strelnega daljnogleda in namerilne naprave, ki ji pravimo *rdeča pika* – »red point«.

Predstavljeni strelni daljnogled je spoj vseh lastnosti, ki si jih lovec lahko želi na svoji puški. Majhna, 1,5-kratna začetna povečava omogoča zelo veliko vidno polje za hitre strele. Z vklopljeno rdečo piko je povečava idealna pri lovu na divje prašiče. En sam daljnogled omogoča lov na pogonu in tudi lov na čakanje v razmerah zmanjšane vidljivosti.

Strelni daljnogledi prenovljene serije **Trophy XLT** prinašajo nekaj pomembnih izboljšav. Izboljšana večslojna prevleka leč omogoča še jasnejšo sliko v kritičnih trenutkih večernega mraka,

preden se popolnoma stemni. V postopku končnega preizkusa so podvrženi zelo zahtevnemu preizkušanju odpornosti proti udarcem v posebni napravi, ki ponazarja stotine trzajev lovske puške močnega kalibra.

Strelni daljnogledi **Trophy XLT** so 100 % vodotesni, odporni proti udarcem in zameglitvi. Polnjeni so

z dušikom, nastavitveni bobniči pa imajo korektorne stopnje velikosti 7 mm na 100 m in omogočajo zelo natančne nastavitve namerilnega križa. Ob vseh lastnostih, ki jih nudijo uporabniku, se ponašajo tudi z izjemno ugodno maloprodajno ceno 429 evrov.

*Predstavitvena reportaža
Rodeoteam, d. o. o.*

Arhivske zanimivosti iz zgodovine slovenskega lovstva

Boj za orožne liste, lovsko orožje in naboje

Piše: **Vojko Rutar**

(Nadaljevanje)

Razmere v Slovenskem Primorju (2)

Podobno je bilo tudi v coni B. Tudi tam je kronično primanjkovalo vseh vrst lovskega orožja. Začasni orožni listi so bili, kot v Sloveniji, izdani le zanesljivim osebam, ki so se med vojno izkazale na pravi strani, pa tudi t. i. predvojnimi poštenimi lovci. Vendar so že med prvo lovno sezono ugotavljali, da bo treba večino starega lovskega orožja pregledati in tudi preveriti upravičenost posameznikov do orožnih listov. V ta namen je služila predvsem *Odredba o posesti in nošenju orožja*¹, ki je bila objavljena v Uradnem listu PPNOO za Slovensko Primorje 30. decembra 1945.

Odredba je določala, da smejo civilne osebe nabaviti, imeti v posesti in nositi orožje samo na podlagi predhodno izdanega dovoljenja *Odseka za notranje zadeve* pri poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje. Dovoljenja za posest in nošenje orožja so po odredbi izdajali v obliki časasnih orožnih listov, ki so opravičevali tudi nabavo lovskega orožja in ustrezne količine nabojev. Prošnje za izdajo časasnega orožnega lista je bilo treba vložiti na odsek za notranje zadeve pri pristojnem Okrajnem narodnoosvobodilnem odboru (ONOO), v katerem so imeli prosilci prijavljeno stalno bivališče. Zčasne orožne liste so praviloma izdajali samo osebam, ki so bile polnopravni člani lovskih združenj, lovskim, poljskim

in gozdnim čuvajem ter uslužbencem državnih gozdnih uprav. Glede na omenjeno je odredba v prehodnih in zaključnih določilih vsem imetnikom časasnih orožnih listov nalagala, da so morali od objave uredbe v Uradnem listu v roku petnajst dni oddati stare zaslone orožne liste skupaj z orožjem odsekom za notranje zadeve pristojnih okrajnih NOO. Za ureditev orožnih listov uslužbencev državnih gozdnih uprav so poskrbele uprave same.

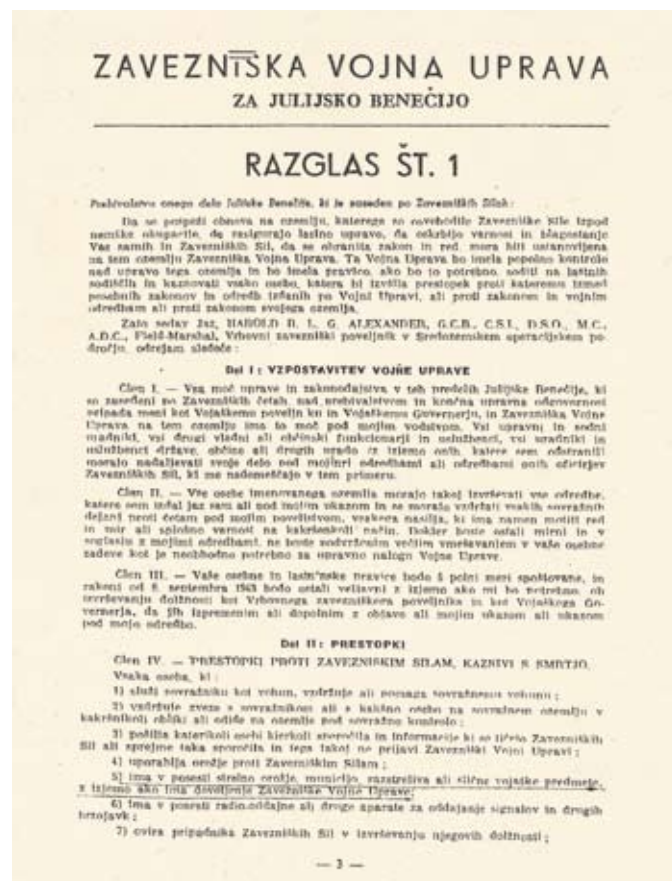
Okrajni NOO so za odvzeto orožje lastnikom izdajali potrdila, zaslone orožne liste pa so s sezname vred pošiljali *Odseku za notranje zadeve* pri Poverjeništvu PNOO za Slovensko Primorje v Ajdovščino. Po preverjanjih in pregledu orožja po okrajih so tistim, ki so dobili nov začasni orožni list, njihovo orožje tudi vrnilo, če ga že zaradi dotrajanosti niso izločili iz uporabe ali odredili njegovega popravila. Mnogim so prošnje za orožni list zavrnili. Taki so smeli do konca leta 1946 svoje orožje prodati drugi osebi, ki se je morala izkazati z veljavnim nabavnim dovoljenjem. Vendar pa je bilo takrat dobrega lovskega orožja zelo malo. Leta 1946 je bil za vipavski okraj organiziran pregled lovskega orožja v Ajdovščini. Le malokdo je lahko obdržal svojo lovsko puško. Vse drugo ni ustrezalo zahtevam komisije². Po drugi strani, čeprav je lovskih pušk primanjkovalo, je bilo dobrih zares malo, pa so lovske puške, ne glede na vrednost, tudi drugo civilno orožje, katerega vrednost je za kos presegala 10.000 lir, šli za luksuzne predmete³.

² Zbornik 35 let ZLD Gorica. **Marjan Leban**. Lovska družina Lijak. Izdala ZLD Gorica 1982, str. 66.

³ Odredba o spremembi uredbe o davkih za Istro, Reko in Slovensko Primorje. Seznam luksuznih predmetov. Uradni list PPNOO za Slovensko Primorje, št. 10-75/46.

Model: 731642 E, povečava: 1,5–6 x 42, križ: 4A/illum, teža: 545 g, dolžina: 312 cm, vidno polje: 20 m (1,5-krat)/5 m (6-krat), izhodna zenica: 28 mm (1,5-krat)/7 mm (6-krat)

Razglas št. 1 Zavezniške vojaške uprave za Julijsko Benečijo. Fond PANG Nova Gorica. Uradni list Zavezniške vojaške uprave, št. 1, z dne 15. septembra 1945.

V con A je bilo z *Razglasom št. 1* v 5. točki II. poglavja zagroženo⁴, da bo oseba, ki ima v posesti strelno orožje, naboje, strelivo ali podobne predmete, obravnavana kot hud prestopnik proti zavezniškim silam in bo lahko kaznovana celo s smrtjo. Izjema so bile osebe, ki so od *Zavezniške vojaške uprave* (ZVU) dobile dovoljenje za posest in nošenje orožja. V prvi vrsti so to bili oblastveni in varnostni organi, pa tudi lovci, ki so izvajali love. Oblastni organi ZVU, *Questura* v Gorici, natančneje *Forze polizia Venezia-Giulia di Gorizia* (CID - *Divisione Criminale Investigativa*), so lovčcem za lovsko orožje izdajali posebne osebne izkaznice skupaj z licenco (dovoljenjem) za nošnjo in uporabo lovskega orožja za lov. Večina licenc je bila izdanih za eno nočevke in dvocevne šibrenice, in sicer na podlagi kraljevega odloka, št. 1016, z dne 5. junij 1939, opisanih v *Testo unico*⁵. Skupaj z licenco za nošnjo orožja

⁴ Razglas št. 1. Uradni list Zavezniške vojaške uprave (ZVU) za Julijsko Benečijo, št. 1, z dne 15. septembra 1945. Fond PANG.

⁵ *Testo unico* – Enotno besedilo uredbe glede zaščite divjadi in izvajanja lova z dne 5. junija 1939.

za lov je osebna izkaznica veljala pet lovnih sezon, licenca za nošnjo orožja za lov pa eno leto od dneva izdaje ali od 30. junija tekočega leta do 1. julija naslednje leto. Ti organi so bili v con A edini pristojni oblastveni organi za izdajo orožnih listov in licenc za nošnjo in uporabo lovskega orožja. Nastavljala in kontrolirala jih je ZVU sama. Italijanski lovci, pa tudi Slovenci, ki so lovili na ozemlju pod nadzorom ZVU, so morali biti včlanjeni v italijansko lovsko združenje. To ni veljalo edinole za člane *Okrajnega lovskega društva Komen*, ki so zaradi izrednih okoliščin⁶ na območju, ki ga je nadzirala ZVU, lovili po

⁶ Okrog 2000 pripadnikov jugoslovanske vojske je bilo po posebnem sporazumu od 20. junija 1945 kot del zavezniških vojaških sil nameščenih v con A Slovenskega Primorja, in sicer na delu Goriškega Krasa od Opatjega sela do Komna. Torej na majhnem, toda dovolj velikem območju, da so na njem lahko ustanovili *Okrajno lovsko društvo Komen*, ki je združevalo osem lovskih družin. To je zanimiv in edinstven primer slovenske lovske zgodovine, saj so tamkajšnji lovci lovili po zakonih ene države (po tistih, ki so veljali v con B), orožne liste pa jim je izdajala druga (ZVU).

Dovoljenje za lovsko orožje (knjižica s fotografijo z veljavnostjo pet let) in dovoljenje za nošenje orožja za lov (veljavnost eno leto) iz leta 1947 Kamila Šfiligoja iz Barbane v Brdih. Dokumenta sta v zasebni lasti.

lovske zakonih, ki so veljali za cono B. Članom *Okrajnega lovskega društva Komen* so orožne liste izdajali oblastveni organi ZVU (*Questura*).

Na ozemlju, ki je bilo po mirovni pogodbi z Italijo pripojeno Sloveniji, pravzaprav na vsem območju tega ozemlja nekdanje cone A, je 15. septembra 1947 slovenska oblast težave, povezane z vsemi vrstami orožja, začela reševati takoj. *Odsek za notranjo upravo* pri *Okrajnem izvršnem ljudskem odboru (OILO)* za *Goriško* je vsem *Krajnim ljudskim odborom (KLO)* takoj poslal dopis z nalogo, naj zberejo in uredijo sezname vsega vojaškega in civilnega orožja, ki so ga ljudje hranili ali skrivali doma. Na

nekdanjem območju cone A so bile ustanovljene postaje policije (NM), ki so po razglasu o obvezni oddaji zbirale vojaško in civilno orožje ter ga pošiljale na sedeže okrajev. Tako so poleg vojaškega orožja⁷ po odredbi o posesti in nošenju orožja iz leta 1945 lovčcem pobrali tudi vse lovsko orožje in orožne liste, zanje pa izdali potrdila.

(Se nadaljuje)

⁷ Na ozemlju nekdanje cone A Slovenskega Primorja so do pripojitve tega ozemlja Sloveniji obstajale večje ali manjše oborožene polvojaške oblike ljudske oblasti, ki so jih sestavljali domačini. Oborožene so bile z lahkimi in težkimi pehotnim vojaškim orožjem ter drugim vojaškim materialom, ki so ga po razglasu leta 1945 morale oddati novi oblasti.

6. 3. 2013).

Vlado se je rodil 6. 10. 1940. leta v Bosiljevem pri Dugi Resi. Tistega leta so se starši preselili v Brežice, kjer se je oče ukvarjal z gostinstvom in mesarstvom. Leta 1941 je nemška vojska družino izselila v Nemčijo, premoženje pa so jim zaplenili. Po koncu vojne, ko so se vrnili domov, se je oče zaposlil pri Vino - Brežice, Vlado pa je tam obiskoval osnovno šolo in nižjo gimnazijo, ki jo je končal leta 1955. Po gimnaziji je šolanje nadaljeval v JLA v Bileči in Sarajevu. Po končanem šolanju je do leta 1961 služboval kot nižji častnik na Reki, Trsatu in v Delnicah. Tistega leta je izstopil iz JLA in se zaposlil na Vojnem odseku Občine Šentjur, pozneje pa na Vojnem odseku Občine Slov. Konjice. Vojaško kariero je opravljal do leta 1966 in dosegel čin zastavnika I. razreda.

V našem kraju je Vlado spoznal svojo življenjsko partnerico in si ustvaril vzoren dom in družino.

Zaradi družinske dejavnosti in tradicije, sodavičarstva, se je z očetovo pomočjo odločil, da bo to obrt nadaljeval v Slov. Konjicah. Končal je potrebno izobraževanje in šolo in se s to dejavnostjo ukvarjal do upokojitve leta 1996. Po tem letu družinsko tradicijo nadaljuje njegov sin Vlado.

Vlado se je v lovsko organizacijo vključil leta 1967, leta 1969 pa je opravil lovski izpit pred Izpitno komisijo SK ZLD - Celje. Kot mlad lovec je pokazal največ zanimanja za delo na področju lovskega strelstva, saj mu je bilo le-to blizu, ker se je z orožjem in balistiko dobrodušno seznanil že v vojaških šolah. Dodatno se je izobraževal na področju lovskega strelstva in leta 2001 opravil izpit za strelskega sodnika. V LD Slovenske Konjice je leta 1978 prevzel funkcijo strelskega referenta LD. Pod njegovim vodstvom so bile oblikovane številne strelske ekipe, ki so dosegale odlične rezultate, tudi na državnih tekmovanjih. Leta 1998 je postal predsednik komisije za lovsko strelstvo pri SK ZLD - Celje. To funkcijo je opravljal vse do leta 2006. Član komisije LZS za področje lovskega strelstva na LZS je bil od leta 2001 do 2005. Od leta 2002 do 2006 je bil član UO SK ZLD - Celje. V matični LD Slovenske Konjice je bil dve leti tudi predsednik DK in predsednik domskega sveta lovske koče Kockovo. Prav je, da omenimo njegovo pomoč in darovanje pri gradnji naše nove lovske koče na Štepihu. LD je bila deležna njegove pomoči tudi ob drugih priložnostih in dogodkih.

Ko se je Slovenija pripravljala na osamosvojitve, je Vlado aktivno sodeloval pri pripravi na osamosvajanje Slovenije ter organiziral hrambo orožja na terenu. Za te aktivnosti ga je odlikovala Zveza veteranov vojne za Slovenijo. Oddelek za ljudsko obrambo Slov. Konjice.

Zadnja leta se je Vlado spopadal z boleznijo, ki mu je precej omejevala obhode po loviščih. Še vedno pa je redno spremljal strelska tekmovanja, in sicer lovska pa tudi tradicionalne strelske prireditve v počastitev boja proti okupatorju.

Za zasluge pri delovanju na področju lovstva ga je SKZ LD Celje odlikovala s priznanjem, LZS pa z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje.

Spoštovani lovski prijatelj, tvoji lovski tovariši se ti še enkrat zahvaljujemo za vse, kar si dobrega storil na področju lovstva. Ohranili te bomo v lepem in hvaležnem spominu!

LD Slovenske Konjice – Š. M.

dreja Urankarja, ki je umrl 18. 3. 2013.

Andrej se je rodil 12. 11. 1933. leta. Leta 1962 je opravil lovski izpit v Celju, star 29 let, ter postal polnopravni član LD Braslovče. Kot izkušen kovač je svoje cilje življenja postavil z ženo Marijo in štirimi otroki na Gomilskem, kjer je zgradil kovaško delavnico in postal samostojni obrtnik. Poleg dela in aktivnosti v društvih v kraju sta ga osvojila mikavnost narave in druženje v zeleni bratovščini. V družbi je večkrat omenil in se spomnil garaškega dela v letih po svetovni vojni za boljši kruh, za boljši jutri od zore do mraka. Rad je delal z ljudmi, se z njimi veselil, kdaj katero zapel, tudi z njimi trpel, rad pa se je umaknil v svoj svet – svet gozda, planjav, Dobrovelj – svet divjadi. Tam je našel svoj mir za počitek, razmišljanje, nabiranje nove energije ... Kot lovec je bil umirjen, preudaren, sočustvoval je z naravo, zanimalo ga je orožje, z velikim veseljem je kot strellec sodeloval na strelskih tekmovanjih. Kot lovec je z njim posegal v skrajnih primerih, ko je menil, da je odstrel pravičen in v skladu z etičnimi načeli naravovarstvenika. V družbo »zelenih« je zelo rad zahajal, se udeležil marsikatero gojitvene delovne akcije, kot so obdelovanje krmnih njiv za divjad, krmljenje, gradnja lovske prež, stez, drugih objektov v LD Braslovče. Pa še eno njegovo veliko delo: dva sinova, Dušana in Saša, je vzgojil v lovca, ki nadaljujeta njegovo poslanstvo, za njima pa stopajo še trije vnuki, prav tako že lovci.

Brez funkcij tudi ni šlo; Drejc je opravljal dolžnosti strelskega referenta (od leta 1978 do 1982), gospodar je bil od leta 1982 do 1984 in od leta 1986 do 1988, bil je predsednik NO

LD od leta 1984 do 1986, starešina pa od leta 1992 do 1994. Za prizadevno delo ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge, redoma III. in II. stopnje.

Bolezen se je pojavila nenadoma, na višku moči lovca, ko bi moral uživati zasluženi pokoj in imeti čas samo zase, družino, naravo in tovariše ... Začutil je nemoč. Začel mu je pešati vid; jasna slika so postali le obris, kot liki divjadi v jutranji megli, zato je večkrat iskral opravičila zaradi neudeleževanja na delovnih akcijah, sestankih, ki pa so bila nepotrebna zaradi njegovega minulega prispevka! Čeravno je sovražniku napovedal oster boj, se je zahrbtno bližala smrt.

Odšel si nenadoma, brez slovesa ... Z bolečino v srcu se ti zahvaljujemo za tvoje 52-letno požrtvovalno nesebično delo v zeleni bratovščini, za izjemno predanost naravi, lovskim tovarišem, druženju z nami, zahvaljujemo se ti za vzgojo mladih lovcov.

Dragi Drejc, zahvaljujemo se ti, da smo lahko hodili po tvoji poti življenja, da smo bili del tvoje zgodbe. Počivaj v miru!

LD Braslovče – J. Š.

V začetku letošnjega marca smo se lovski tovariši na kapelskem pokopališču poslovili od dolgoletnega člana LD Radenci **Martina Škrleca**, ki je umrl 2. 3. 2013.

Martin se je rodil 7. 6. 1945 v Radencih v številni družini. Vse svoje življenje je ostal zvest rojstnemu kraju. V življenju mu ni bilo z rožicami poslano, še posebno v tistih povojnih časih. Ko je dovolj odrasel, se je zaposlil v Radencih v polnilnici mineralne vode, kjer je delal nepretrgoma do upokojitve. Ustvaril si je toplo družinsko gnezdo, zgradil novo hišo ter sebi, ženi in hčerki ter sinu omogočil, da so živeli srečno družinsko življenje. V zadnjih letih so ga nadvse osrečevali štirje vnuki, ki jih je imel neizmerno rad. Bil je živahen človek, poln življenjske energije. Zato ga je tudi kmalu pritegnila lovska družčina. V LD Radenci se je vključil aprila 1968 kot lovski pripravnik. Pripravnisko dobo je uspešno končal leta 1969, nato je opravil lovski izpit in postal polnopravni član LD. Kot kmečki sin in dober delavec je poprijel za vsako delo. Kot naravovarstvenik in ljubitelj živali je skrbel, da so bile lovskotehnične naprave urejene, krmišča pa vedno založena. V neugod-

nih vremenskih razmerah je vedno pokazal skrb za divjad. Zato je bil pogosto piker in neizprosno do nekaterih, ki niso imeli potrebnega sočutja za divjad. Lovska družina je Martina napotila na tečaj za usposobljeno osebo (preglednika uplenjene divjadi). V letih 2006 in 2011 je opravil tudi obnovitvene tečaje. Zato je kar nekaj časa opravljal naloge preglednika divjačine. Zaradi vseh njegovih pozitivnih lastnosti so mu bile v lovski družini zaupane marsikatero funkcije. Od leta 1980 bil je strelski referent LD, član disciplinske komisije, NO LD, član inventurne komisije, član komisije LD za opravljanje praktičnega dela lovskega izpita lovskega pripravnika, delegat na občnih zborih območne ZLD, vodja revirja in tudi gospodar lovskega doma. Zaradi njegove šaljivosti in poznavanja lovskega običaja smo mu večkrat zaupali, da je vodil lovski krst mladih lovcov.

Vse Martinove vrline in njegovo veselje do dela v LD niso ostali neopaženi. Tako ga je LZS na predlog LD odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. Matična LD mu je izročila tri družinska priznanja, že pred petnajstimi leti pa smo mu izglasovali naziv častnega člana, na kar je bil še posebno ponosen. Vsa leta si je zelo prizadeval, da se je krepilo sodelovanje med člani pobratene LD. Zelo rad je zahajal v tolminske planine in je prenekateri dopust preživel prav tam.

Vedeli smo, da se je v zadnjih letih boril z boleznijo, čeprav navzven ni nikoli kazal zaskrbljenosti. Da je zaveza resnejša, smo se lovski tovariši zavedli lani, ko je postal omejen v gibanju. Jeseni se je prvič zgodilo, da se ni mogel udeležiti nobenega lova.

Martin je bil dolga leta tudi praporščak naše LD in je s praporom pospremljal na zadnji poti marsikaterega lovskega tovariša. Žal je prišel kmalu čas, da so se prapori in praporščak ter mnogi lovski tovariši morali mnogo prerano prikloniti nad njegovim grobom.

Dragi Martin, pogrešali te bomo, hvala ti za vse! Še vedno nam v ušesih odmevajo žalostni glasovi lovskega rogov in pridruženih strel lovske puške na tvoji zadnji poti. Zelene vejice z naših lovskega klobukov so bile še naše zadnje slovo od tebe.

LD Radenci – J. K.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Dušan Kumelj, LD Toplice, * 17. 10. 1949, † 10. 2. 2013.
Anton Baraga, LD Begunje, * 25. 6. 1940, † 27. 4. 2013.
Avgust Miglič, LD Ivančna Gorica, * 28. 10. 1933, † 17. 4. 2013.
Konrad Palko, LD Dravograd, * 14. 2. 1937, † 27. 3. 2013.
Karel Kirbiš, LD Cirkovce, * 2. 4. 1938, † 21. 2. 2013.
Jakob Hartman, LD Kapla, * 16. 7. 1932, † 3. 3. 2013.
Albert Lorber st., LD Čatež ob Savi, * 5. 2. 1946, † 13. 4. 2013.
Jožef Leban, LD Gorica, * 19. 6. 1939, † 4. 4. 2013.

Rudi Belšak st., LD Jože Lacko, Ptuj, * 7. 7. 1926, † 14. 4. 2013.
Stane Markič, LD Škofljica, * 8. 5. 1928, † 7. 4. 2013.
Jože Cvilak, LD Kamnica, * 28. 2. 1935, † 12. 12. 2012.
Stanislav Strmole, LD Ivančna Gorica, * 10. 11. 1923, † 21. 2. 2013.
Leopold Škoberne, LD Senovo, * 28. 11. 1930, † 1. 4. 2013.
Anton Peček, LD Sentvid pri Stični, * 17. 10. 1940, † 19. 4. 2013.

Umrlim časten spomin!

Skupščina LKD Idrija predstavila uspešno delo svojih kinologov

30. marca je ves dan deževalo, na Idrijskem pa tudi snežilo. Občni zbor LKD Idrija, ki je bil v lovskem domu gostiteljice, **Lovske družine Javornik** v Črnem Vrhu nad Idrijo, je bil sklepčen. Vse je pozdravil predsednik **LKD Idrija Milan Fortuna**, izvolili so delovno predsedstvo in druge organe za vodenje zbora. **Slavko Rupnik**, starešina LD Javornik, je predstavil delo družine gostiteljice, se zahvalil za zaupanje, da kot delovni predsednik zbora vodi OZ, predstavil člana **Antona Razpeta** in **Jožeta Levca** ter pozval poročevalce k predstavitvi poročil. Ne moremo mimo dejstva, da je LKD Idrija, čeprav je najmanjše lovsko-kinološko društvo v Sloveniji, z rezultati, ki so jih predstavili, doseglo mnogo več, kot so načrtovali. Tudi poročilo predsednika **Milana Fortuna** je bilo izčrpno. Med drugim je povedal, da so kljub majhnosti uresničili vse cilje: 5. maja 2012 je bilo telesno ocenjevanje lovskih psov pri Zagodu, kjer je bilo ocenjenih šestnajst psov; 2. junija lani so na Kladju pri Cerknem

organizirali UP po umetni KS za vse pasme lovskih psov, kjer se je preizkusa udeležilo pet vodnikov (to je bila v njihovem LKD prva tovrstna preizkušnja). Zahvalil se je LD Porezen - Cerkno za organizacijo na terenu in še posebno **Vinku Peternelju**, ki je dal na voljo svoje prostore. Ko je bila 9. junija pod pokroviteljstvom KZS, LZS in vzrejne komisije za barvarje v organizaciji LKD Celje državna samostojna tekma po umetni KS v Grižah pri Žalcu, sta se med dvanajstimi vodniki iz vse Slovenije te tekme udeležila tudi dva vodnika iz LKD Idrija, **Igor Carli** in **Milan Fortuna**, ki je zasedel četrto mesto. Nadalje so 29. septembra organizirali PNZ goničev v Mrzli Rupi. Te kinološke prireditve se je udeležilo štirinajst vodnikov s štirinožnimi tovariši. Na preizkusu sta stažirala dva sodniška pripravnika, sodelovali pa so lovski pripravniki. Zaključek je bil v prijetnem vzdušju v lovski koči LD Krekovše. Udeleženci so pohvalili odlično organizacijo. V Gračiču pri Kopru je bila 20. oktobra državna tekma goničev in obenem tudi tekma – Oseljev memorial. Tekmo je organiziralo Obalno-Kraško LKD, udeležili pa so se je vodniki LKD Idrija s svojimi psi. Lani so se udeleževali še vzrejnih pregledov za goniče in

vzrejnega pregleda za barvarje. V oktobru so skupaj z ZLD Idrija v lovišču LD Otavnik organizirali »brakado« za starejše člane LKD Idrija. Za dobro organizacijo se je poročevalec zahvalil LD Otavnik. Konec marca je v Ljubljani na seminarju za šolanje inštruktorjev za vodnike lovskih psov, ki ga je pripravila Komisija KZS za šolanje lovskih psov, tudi M. Fortuna uspešno opravil izpit za inštruktorja. Kotizacijo za tečaj je plačala ZLD Idrija, zato se ji je ob tej priložnosti predsednik LKD tudi javno zahvalil.

Ker LKD Idrija nima svojih

lastnih prostorov za sklic sestankov, izobraževanje ipd., so po dogovoru z ZLD Idrija arhiv LKD preselili v njihove prostore in tudi nadaljnje aktivnosti se bodo v sodelovanju z ZLD Idrija dogajale tam. Lani se je Upravni odbor LKD Idrija sestal samo enkrat, vse tekoče zadeve pa smo reševali sproti, tudi po elektronski pošti in telefonu. Tako zdaj o vsem obveščajo tudi vodstva LD oziroma njihove tajnike. Na koncu poročila se je Fortuna zahvalil ZLD Idrija, vsem območnim LD in posameznikom, ki so prispevali, da so dosegli vse cilje.

Foto: J. Šumak

Delovno predsedstvo skupščine LKD Idrija, ki je je bila 30. 3. 2013 v lovskem domu LD Javornik.

Sedem poročevalcev – družinskih kinologov – je predstavilo statistiko lovskih psov (skupaj jih imajo 89) in navedlo udeležbo vodnikov na preizkušnjah in lovih. Pohvalili so dobro sodelovanje z LKD, povsod pa se soočajo s pomanjkanjem mladih psov in vodnikov.

Po razpravi o poročilih ter ob

skrbni problematika premajhnega dotoka mladih vodnikov lovskih psov. Ugotavlja, da pri starejših kinologih kar prehitro minevajo leta učinkovite aktivnosti. V zadovoljstvu ob druženju in lovu s svojimi izšolanimi »štirinožnimi tovariši« si brez naslednikov ne predstavlja svetlejše prihodnosti.

Druženje s starejšimi kinologi LKD Idrija

predstavitvi pereče problematike »kinološkega podmladka« v LD je spregovoril tudi gost, predsednik komisije za lovsko kinologijo LZS **Janez Šumak**, ki je povedal, da cilj ostaja povečanje števila lovsko uporabnih psov v loviščih. Spodbuda lovskih kinologov bo mogoča samo na temelju analiz dejanskega stanja lovške kinologije v LD oz. LKD-jih. Menil je, da bo LIS – Lisjak, modul Kinologija, pri tem v veliko pomoč. Predstavil je še analizo stanja lovskih psov v Sloveniji (po pasemskih skupinah) v letu 2012, na koncu pa tudi delo pri predlogu Pravilnika o uporabi lovskih psov v loviščih. Vsi so se strinjali glede določila, da bi moral biti kinološki referent v LD obvezno tudi član UO, kar je v mnogih LD že dolgoletna praksa.

Naslednji je zbor kinologov pozdravil **Radoš Burnik**, predsednik ZLD Idrija. Pohvalil je zelo dobro sodelovanje z LKD Idrija in tudi način financiranja programov prireditve, ki so bile doslej kakovostno opravljene v dobro vseh LD in lovške kinologije na Idrijskem. Tudi znanega kinologa, iskalca s psom po naravni KS in kinol. sodnika **Jureta Pagona**

Po razpravi sta po dnevnem redu sledila še načrtovanje aktivnosti v prihodnje in potrditev višine letne članarine. Vse predlagano so soglasno potrdili. Ob druženju in postreženih dobrotah domačega kinologa **Vladimirja Velikonje** je nastala še marsikatera lovsko-kinološka nevezana razprava. Končno so ob vodstvu **Slavka Rupnika** prikazali še običaj »lovski ropot«.

LKD Idrija želim še veliko lovsko-kinoloških užitkov pri delu in uspehe njihovim vodnikom na kinoloških prireditvah in lovih.

Janez Šumak

Zbor članov pohvalil delo vodstva KLPJ

Konec marca so morali v dvorano doma lovcev v Medvodah prinesiti še nekaj dodatnih stolov, saj so se na letnem zboru srečali člani **Kluba ljubiteljev psov jamarjev (KLPJ)**. Na zbor so prišli tudi vsi trije častni člani kluba: prof. dr. **Vjekoslav Simčič**, prof. dr. **Andrej Bidovec** in **Vinko Foršček**. Zbrane sta

pozdravila mag. **Blaž Kavčič**, predsednik Kinološke zveze Slovenije, in **Janez Šumak**, predsednik Komisije LZS za lovsko kinologijo.

Zapisati velja, da klub šteje nekaj več kot sto članov in da so vsi dobili letni bilten kluba, v katerem je objavljeno: *Vzrejni pravilnik za pse jamarje*, koledar prireditve za leto 2013, prijavnica za prireditve, beseda predsednika kluba, prav tako pa tudi poročila predsednice strokovne komisije, blagajničarke, tajnice in NO. Po sprejetju dnevnega reda in izvolitvi organov zbora so funkcionarji kluba predstavili poročila o delu organov in komisij za leto 2012.

Delo kluba je pohvalil tudi **Janez Šumak** in poudaril, da se v Sloveniji psi jamarji po številu lovskih psov uvrščajo na drugo mesto, saj jih imamo v Sloveniji že blizu osemsto. Povedal je tudi, da pripravljajo dopolnjen pravilnik o uporabi lovskih psov v lovišču.

V razpravi je **Peter Kovačec** opozoril na neprimernost prepovedi krajšanja repov pri lovskih psih, ki si jih bodo med delom na lovih pogosto poškodovali. Menil je, da besedilo zakona in prvem členu le dopušča izjeme. Vprašal je tudi, ali je standard psa tako »močan« predpis, da bi to vseeno dovoljeval. Svoje mne-

Foto: L. Steinbocher

Mag. Blaž Kavčič, predsednik Kinološke zveze Slovenije, je izročil zlati znak KZS za kinološke zasluge **Edu Verovšku z Gorenjske**.

Najobširnejše je bilo poročilo **Damjane Žnidaršič Švegelj**, predsednice strokovne komisije kluba, ki je opisala delo strokovne komisije z jazbečarji in terierji v letu 2012. Predstavila je tudi novosti pri kategorizacijah v IV. skupini FCI – jazbečarji, in sicer dovoljene prehode med velikostmi, omenila pa je tudi objavljeni *Vzrejni pravilnik za pse jamarje*. Vzreditelje je opozorila, da je z 2. aprilom 2013 začel veljati novi *Zakon o zaščiti živali*, ki prepoveduje skrajševanje repkov terierjem, prepeličarjem in ptičarjem. Zbor članov je seznanila tudi z odstopom člana strokovne komisije **Stanka Lihtenvalnerja** in povedala, da ga je nadomestil kinološki sodnik **Franc Dečman**.

Dejavnost kluba je tudi letos že v polnem razmahu, saj so januarja na razstavi CACIB - Ljubljana uspešno izpeljali specialno razstavo za jazbečarje, aprila je bilo več delavnic za delo s psi jamarji, klub se je predstavil na radgonskem sejmu lova in ribolova, pripravili pa so tudi spomladanski vzrejni pregled v Veliki Nedelji.

nje je povedal mag. **Blaž Kavčič**. Pojasnil je, da je standard psa samo »norma« (vodilo, merilo) in ne more biti nad zakonom. Ker je postopek spremembe zakona dolgotrajen, bi morda lahko našli rešitev v ustreznem podzakonskem aktu, npr. v *Pravilniku o uporabi lovskih psov*, ki ga odobri minister.

Damjana Žnidaršič Švegelj je pojasnila, da v Nemčiji skrajšujejo repke mladim psom, ki gredo v lovske roke, drugim pa ne. Na to tomo so razpravljali še **Matjaž Roter**, Vinko Foršček in Vjekoslav Simčič. Sprejeli so pobudo, da se bosta k iskanju ustrezne rešitve dejavno vključili tudi Kinološka zveza Slovenije in Komisija LZS za lovsko kinologijo, Žnidaršič Švegeljeva pa bo o tej problematiki pridobila še mnenji vzrejne komisije za prepeličarje in vzrejne komisije za ptičarje.

V nadaljevanju sestanka so člani KLPJ potrdili finančni načrt za letos in soglasno sprejeli sklep o dopolnitvi pravil o organizaciji in delovanju kluba. Po novem

Veliko dela opravi Damjana Žnidaršič Švegelj, ki je v Klubu ljubiteljev psov jamarjev predsednica strokovne komisije in članica Upravnega odbora Kinološke zveze Slovenije.

bo mandat organov kluba trajal štiri leta, upravni odbor pa bo štel sedem članov.

Ker večino dela člani kluba opravijo prostovoljno in brezplačno, je za dolgoletno in prizadevno delo na področju lovske kinologije predsednik kinološke zveze mag. Blaž Kavčič izročil zlate znake KZS Dušanu Štucinu s Primorske, Petru Kovačecu s Štajerske in Edu Verovšku z Gorenjske. Srebrne znake Kluba ljubiteljev psov jamarjev – vodnik terierja – so si na državni prireditvi prislužili: vodnika nemških lovskih terierjev Mirko Slemenšek iz Blance in Anton Kos s Prevalj, srebrni znak – vodnik jazbečarja – pa je prejel Viktor Avguštin s Ptujске Gore.

Po uradnem delu zbora članov so za tovariško vzdušje poskrbeli Edo Verovšek, gospodar LD Medvode, ter vinogradniki – člani kluba Dušan Štucin, Jože Gutman in Ivan Fišer. Ob tej priložnosti se zahvaljujemo tudi članom Lovske družine Medvode, ki so nam za naš občini zbor gostoljubno odstopili dvorano v domu lovcev.

Ladislav Steinbacher

Brez lovskega psa mu živeti ni ...

Le kdo od starejših lovcev kinologov ga ne pozna!? Moža manjše rasti, iskrivih oči in šarmantnih brkov. To ni nihče drug kot Zdravko Kosmač iz Hotavelj v Poljanski dolini.

Kljub osemdesetim letom, ki jih je dopolnil minulo jesen, je še vedno bistrih misli in vedrega duha ter v dobri telesni kondiciji. Ob najinih srečanjih – bodisi na kinoloških prireditvah, na lovih

ali na njegovem domu – se v pogovorih nikoli doslej nisva mogla izogniti njegovi pristni ljubezni do lovskih psov. Odrasel je med njimi; letos mineva dvainšestdeset let, odkar si je nabavil svojo prvo brak-jazbečarko. »Črna je bila in Cedra ji je bilo ime,« pove s ponosom. Sicer pa je v tem biserem obdobju življenja z lovskimi psi poskrbel za več kot štirideset legel različnih pasem, med katerimi so bili kratkodlaki istrski goniči, brak-jazbečarji, nemški lovski terierji, kratkodlaki in resasti jazbečarji ter bavarski barvarji. Ob naštevanju številnih legel ne smemo pozabi omeniti, da ima veliko zaslug za uspešno vzrejo svojih psov tudi njegova pokojna žena Francka.

V začetku sedemdesetih let prejšnjega stoletja je Zdravko začel tudi s strokovnim delom na področju lovske kinologije, in sicer kot kinološki sodnik za ocenjevanje zunanosti in dela goničev in barvarjev. Že od vsega začetka najraje sodeluje na ocenjevanjih lovskih psov v delu po krvni sledi. Ob tem rad poudari, da je uspešno opravljena preizkušnja v delu po umetni krvni sledi za psa in tudi za vodnika zgolj »vstopnica« za pravico za nadaljnje zasledovanje obstreljene divjadi, za kar pa mora lovski pes, ne glede na pasmo, tudi dozoreti. Tako je zanj nekaj povsem normalnega, da ob primernem šolanju in delu pes postane dokaj zanesljiv krvosledec šele v četrtem ali petem letu starosti! Ta trditev temelji na njegovem bogatem praktičnem znanju, saj s svojimi psi že desetletja išče obstreljeno divjad v svoji lovski družini in sosednjih v Poljanski dolini. Za delo po krvni sledi je izšolal pet nemških lovskih terierjev, šest brak-jazbečarjev in

pet bavarskih barvarjev. Bil je tudi vodnik pri nas prve, iz tuje pripeljane hanovrske barvarke Rese, kot odličnih krvosledcev pa se s ponosom spominja bavarskih barvarč Čite in Beti ter nemških lovskih terierjev Kara in Alda. Iz načina njegovega pripovedovanja je mogoče razumeti, da mu živali niso bile le štirinožni lovski pomočniki, pač pa so njemu in ženi Francki pomenile mnogo mnogo več!

Izmed številnih iskanj obstreljene divjadi nikoli ne bo pozabil svojih zahtevnih iskanj obstreljenih merjascev: prvega s poškodovano zaraslo prednjo nogo in težkega 180 kg je s Karom ob prisotnosti prof. Vjekoslava

Simčiča, svojega prijatelja, zasledoval približno 18 km daleč; drugemu, težkemu okrog 170 kg, pa sta s Karom skrajšala muke po nekaj več kot desetih kilometrih sledenja! Veličastni čekani obeh izsledenih merjascev za zlato medaljo še vedno krasijo lovsko sobo Pri Martinovcu v Ravneh pod Blegošem.

Na vprašanje, kdo je bil njegov vzornik pri lovsko-kinološkem delu, pove, da enega in edinega vzornika nikoli ni imel. Vseskozi sledi razpoložljivi strokovni literaturi, vse napisano pa, če je le mogoče, preizkusi tudi v praksi. Še vedno rad prisluhne nasvetom, ki mu jih na podlagi praktičnega znanja posredujejo izkušeni vod-

Foto: M. Mali

Zdravko uživa v družbi z lovskim psom.

Foto: Z. Kosmač

Zadnje leglo vzreditelja Zdravka Kosmača je bilo leglo bavarskih barvarjev v letu 2006.

niki krvosledcev. Med številnimi lovskimi tovariši se rad spominja pokojnih kinologov **Tineta Hafnerja** in **Miloša Kelih**a ter poklicnega lovskega čuvaja **Rudija Kravanje**. Spomini na čase, ko je bilo v loviščih v Poljanski dolini, pa na Škofjeloškem in Sorškem polju male divjadi, predvsem poljskega zajca, na pretek in so na brakadah vztrajno zvonili goniči, postajajo za Zdravko vse bolj nostalgčni ...

Do dogajanj v slovenskem lovskem in lovsko-kinološkem prostoru je Zdravko tudi precej kritičen. Z grenkim priokusom opozarja na nenehno zmanjševanje števila lovske uporabnih psov. Moti ga vse manjše zanimanje lovcev, da bi imeli pse. Meni, da je podcenjevanje dela vodnikov netično, neprijetno ga preseneča vse prepogosto pojavljanje nekaterih dednih hib pri določenih pasmah itn. Kljub temu ostaja optimist in pričakuje, da se bo v prihodnje stanje moralo spremeniti v prid lovske psom in njihovim vodnikom.

Ko sem ga vprašal, kaj bi svetoval mladim lovcom, preden se odločijo za nakup lovskega psa, mi je kategorično odvrnil: »*Ja kaj? Vsak naj temeljito razmisli, ali ima poleg veselja tudi pogoje za nastanitev in oskrbo štirinožca in pa, kar je posebej pomembno, ali ima dovolj časa, da se bo lahko tudi ukvarjal z njim; sicer bosta trpela oba!*«

Ja, takšen je Zdravko: poln praktičnega kinološkega znanja, skromen in pošten, večkrat tudi hudomušen, vsekakor pa lovec, ki gre v gozd veliko lažje brez puške kot brez lovskega psa.

Marko Mali

V vsaki zgodbi je več resnic!

Razmišljanja spoštovanega »kinologa« in predsednika LKD Ljubljana gospoda **Dejana Poljanška** k mojemu »poučnemu« članku *Kdaj je neko tekmovanje lovske psov dejansko državna tekma (CACT)?* sem pričakoval. Potrudil se je ter svoje razmišljanje zapisal v prispevku *Marlovci nimamo pravice organizirati nobene mednarodne prireditve več?* Lovec, št. 4/2013, str. 218, žal pa večina njegovih tolmačenj ne drži. Da rad razmislija in se odzove ob prebiranju prispevkov drugih kinologov, kažejo njegovi prejšnji odzivi v glasilu Lovec. V njem je na podlagi prispevka člana UO KZS v glasilu Lovec učil druge lovce pravilnega ravnanja,

konflikte s člani VK za goniče komentiral na internetu, blatil vse lovsko-kinološke sodnike na forumu, čeprav je bil sam pravnik za kinološkega sodnika za delo barvarjev, vendar nikoli ni vodil barvarja, pa konflikti s predsednikom vzrejne komisije za jamarje, sedanjo predsednico te komisije, z menoj kot članom UO KZS in podpredsednikom komisije za prireditve pri KZS itn. Kdo je naslednji, ki je imenovanemu najbolj stopil na »kinološki« žulj, na vrsti za njegovo razmišljanje in »javno kritiko« v glasilu Lovec ali v elektronskih medijih? Da bom na vrsti za »javno obdelavo« naslednji, sem vedel; bilo je samo vprašanje časa. Kot član UO KZS sem sodeloval, ko mu je bil preklican sporazum o sodelovanju s KZS, kar pomeni, da kot kinološki sodnik ne more soditi oz. ocenjevati na kinoloških prireditvah itn. Bil sem v veliki negotovosti, ali naj sploh odgovorim na prispevek, ne glede na to, da zadeve niso take, kot jih je zapisal. Moj namen ni opisati vseh pripetljajev, nesporazumov in konfliktov z njim, ker bi bil prispevek preveč na osebni ravni, ampak odgovoriti na navedbe in vprašanja v prispevku ter osvetliti »navedbe« z druge strani.

Namen Komisije za prireditve pri KZS je, da pripravi razpis kinoloških prireditev, da uskladi termine in pripravi načrt kinoloških prireditev ter spremlja njihovo izvedbo. Tako je komisija delala v času dolgoletnega predsednika **Braneta Puša**, tako dela zdaj pod predsedstvom **Jelke Simčič**. Prvi nesporazumi z LKD Ljubljana so nastali že septembra leta 2011, v času »odstreljenega« dolgoletnega predsednika komisije B. Puša. Zaplet je nastal, ker za načrtovani termin 4. 9. 2011 v LKD-ju niso imeli zadostnega števila prijavljenih tekmovalcev. Prireditve so v soglasju s komisijo prestavili na 9. 10. 2011 in zaradi nezadostnega števila prijavljenih tekmovalcev želeli izvesti VUP jamarjev, kot so ga poimenovali, bilo pa naj bi tekmovanje terierjev in jazbečarjev. Po predhodnem posvetu jim takšne prireditve komisija ni dovolila in je predlagala, da jo izvedejo tako, kot so jo prijavili. Na ta račun sem dobil kar nekaj »vljudnih« GSM- in e-sporočil, pa tudi **Matjaž Rotar**, takratni član te komisije, zato vem, da se pisec pri doseganju postavljenih ciljev poslužuje tudi žalitve, poniževanja itn. Naslednje leto je isti LKD prijavil lokalno vsestransko uporabnostno preizkušnjo (VUP) za jazbečarje (v Lovcu, 9/2012,

str. 487, objavljen članek z naslovom Državna VUP za jazbečarje v LKD Ljubljana). Oglaševal jo je kot *državno tekmovanje* in s tem zavajal tekmovalce in kinologe. Prijavljene spremembe terminov nove lovske-kinološke prireditve med letom je komisija vedno potrdila. Trditi, da Komisija za prireditve pri KZS ali jaz kot podpredsednik te komisije ovira državne (CACT) kinološke prireditve je, milo rečeno, smešno. Iz navedenih primerov je razvidno, da je komisija ugodila organizatorjem prireditev.

Ali omogočiti organizacijo delovnih preizkušenj psov lovske pasme pasemskim klubom in društvom, je bil za člane Komisije za prireditve pri KZS in UO KZS velik pomislek. Dejstvo je, da po 21. členu Statuta KZS pasemska društva in klubi (v Sloveniji so tri pasemska društva – klubi za lovske pasme, in sicer: *Klub ljubiteljev psov jamarjev, Slovenski klub retrieverjev in Društvo ljubiteljev ptičarjev*) ne smejo organizirati vzrejnih preizkušenj, različnih tekmovanj (lokalnega, državnega ali mednarodnega značaja) lovske psov. Statut pač določa, kot je zapisano. Praksa let pred uveljavitvijo omenjenega statuta je bila drugačna, in sicer, da so pasemski klubi ali društva organizirali lovske preizkušnje v sodelovanju z LKD ali LD. Statut zdaj omenjenim pasemskim klubom onemogoča vsakršno preizkušnjo lovske psov v delu, kar je v nasprotju s cilji in nameni ustanovitve omenjenih pasemskih klubov, t. j. je kakovostno vzrejo psov pasme, čemur služi tudi preizkušanje. Menimo, da morajo imeti pasemski klubi, kot so imeli do sprejema omenjenega Statuta KZS, prvi pravico organizirati državne (CACT in CACIT) in mednarodne delovne preizkušnje lovske psov. Če bi upoštevali Statut, kot je zapisano, in ga uveljavljali tako, kot ga očitno želi Poljanšek, potem zagotovo ne bi imeli niti državne tekme CACT ptičarjev – Sežunovega memoriala, kaj šele, da bi bila to mednarodna prireditve, ki jo je vsako leto organiziralo in izvedlo Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP). Organizator Sežunovega memoriala, DLP, je v Evropi znano kot strokovno (pionirsko!) pasemsko društvo vodnikov psov ptičarjev in kot dober organizator kinoloških prireditev za ptičarje. Enako glede organizacije kinoloških prireditev v delu velja za druga pasemska kluba za lovske pasme. Praksa je pokazala, da statut svojim članicam onemogoča uresničevati

cilje oz. namene, za kar so bile ustanovljene. Komisija oz. UO KZS je upoštevala tudi pripombe LKD-jev, VK za lovske pasme in pasemskih klubov ter društev, da ne bodo veljale omejitve glede organizacije delovnih preizkušenj lovske psov za čas mednarodnih, državnih in specialnih razstav, razen pri razstavah psov lovske pasme. Prepričan sem, da smo bili v Komisiji in UO KZS, ko smo ugotovili težave, dovolj prožni in smo težave rešili pravilno.

Kot sem navedel, komisija skrbi za razpis vseh kinoloških prireditev, tudi za prireditve lovske psov v delu. Pri razpisu komisija nikakor ne omejuje članice (LKD-je, pasemske klube in društva lovske pasme) s številom kinoloških prireditev, pa tudi ne, koliko kinoloških prireditev državnega oz. mednarodnega značaja je lahko prijavljenih in izvedenih v določenem letu. Koliko bo v letu državnih oz. mednarodnih kinoloških prireditev v delu za pse lovske pasme, je odvisno od organizatorjev lovske prireditev. Organizatorji morajo paziti le, da lovske-kinološko tekmovanje organizirajo in izvedejo po veljavnih pravilih. V lovske kinologije mora obstajati le splošen interes za prijavo in izvedbo več mednarodnih tekmovanj, zato je odveč strah, da bo na njihov račun športna kinologija organizirala in izvedla več državnih ali mednarodnih tekmovanj! Verjamem, da lahko zapisana ali izrečena trditev, da Komisija za prireditve pri KZS »preprečuje ali ovira« članicam iz lovske vrst organizacijo mednarodnih tekmovanj, izzove nezadovoljstvo v LKD-jih, pasemskih klubih in društvih ter lovske kinologov nad delom komisije ali celo KZS. Zanimivo pa bi bilo vedeti, ali je pri tej trditvi pisca dejansko nepoznavanje ali celo namerno zavajanje lovcev in kinologov. Je morda to eden od naslednjih »vzrokov« za sklic sestanka »Iniciativne skupine članov članic KZS za lovske kinologije«?

Podobne ugotovitve so veljale tudi za troboj. VK za barvarje je za leto 2012 prijavila 37. *tekmo barvarjev treh dežel: Slovenija - Avstrija - Italija, CACT - Pohorje - 2012* kot državno tekmo, kar je, kot sem že omenil, v domeni organizatorja. On je prireditve organiziral in izvedel na visoki ravni kot državno prireditve z mednarodno udeležbo, izdal katalog v jezikih udeležencev itn. Zakaj je VK KZS za barvarje prijavila to tekmovanje za državno tekmovanje, je treba vprašanje nasloviti nanje.

Dovolil si bom komentirati tudi vprašanja, postavljeni v Poljanskiškem prispevku, kjer sprašuje: »Je to že posledica toliko opevanega napredka (sporazuma o sodelovanju) med Kinološko in Lovsko zvezo? Je to ponujena roka lovski kinologiji, ki jo tako vztrajno ponuja aktualni predsednik Kinološke zveze Slovenije?«

Da, Kinološka zveza Slovenije, njen aktualni predsednik mag. **Blaz Kavčič** in UO KZS so že takoj po začetku prejšnjega mandata ponudili roko LZS. KZS si želi izboljšati delovanje lovske kinologije v okviru pravil in aktov KZS, in sicer pri organizaciji več kinoloških prireditev, povečati število lovskih psov, usposobljenih inštruktorjev za šolanje, kinoloških sodnikov itn. Za izboljšanje delovanja lovske kinologije sta obe zvezi ustanovili skupno komisijo, da bi ugotovila težave, potrebe in razrešitve. Predsednik KZS je s ponujeno roko mislil resno, kar kažejo tudi dejanja. Ne bi pa mogel trditi, da je to tudi resen namen določenega dela lovskih kinologov. V času, ko si je skupna komisija prizadevala za razreševanje težav lovske kinologije, je manjšina lovskih kinologov, ki se je imenovala »Iniciativna skupina članov članic KZS za lovsko kinologijo«, 26. 2. 2013 sklicala sestanek v Borovnici; sestanek

vseh predstavnikov ali zastopnikov LKD z dnevnim redom: Lovska kinologija kot samostojna organizacija v okviru LZS, KZS in predlog za ustanovitev zveze vseh LKD in društev, ki se ukvarjajo v vzrejo lovskih psov. Če se prav spomnim, je podobna ideja zaživela in se uresničevala pred več kot desetimi leti. Nekateri zdajšnji pobudniki so bili isti kot v prejšnjem primeru, ko je bila tudi ustanovljena Lovska kinološka zveza. Zadnji sestanek za vključitev omenjene zveze pod »okrilje« LZS je bil v letu 2001 pri takratnem predsedniku LZS. Takrat se je sestanka udeležilo več kot deset predstavnikov LKD-jev, vendar je večina kmalu ugotovila, da je bila ustanovitev takšne zveze nepotrebna in nesmiselna, čeprav so bili takrat res določeni razlogi in simpatije do takšne zveze. Prepričan sem, da je bilo od takrat večina razlogov, ki so botrovali taki odločitvi, odpravljenih, kar je ne nazadnje pokazala tudi udeležba na nedavnem sestanku *Iniciativne skupine članov članic KZS za lovsko kinologijo*.

Na vprašanje, kdo dela v dobro lovske kinologije, naj si odgovorijo bralci sami. S tem zapisom pa osebno končujem vsakršno nadaljnjo polemiko!

Jožef Verčko,
podpredsednik KZP KZS

Predvidena legla lovskih psov

Lovski terierji (SLRLT):
O: 5/I, m: 5/I, 18. 6.,
Peter Šošterič,
Veterinik 24/a, 3260 Kozje.
O: 5/I, m: 5/I, 20. 5.,
Miro Novak,
Vuhred 73, 2365 Vuhred.
O: 4/I, 4/I, 2. 5.,
Peter Benedik,
Jereka 38,
4264 Bohinjska Bistrica.

Res. jazbečarji (SLRJr):
O: 5/I, m: 4/II, 26. 5.,
Andrej Puželj,
Lipovšica 14, 1317 Sodražica.

Bavarski barvarji (SLRBb):
O: 4/II A, B, m: 5/III, 20. 5.,
Gregor Simičič,
Dolnje Cerovo 40/a, 5211 Kojško.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
Jelenje rjavi
O: 5/I, m: 5/I, 27. 5.,
Jože Balkovec,
Frenovec 12/a, 8344 Vinica.

Kdl. madžarska vižla (SLRMV):
O: PZP-37, JZP-152,
m: JZP-165, 19. 5.,
Jurij Drnovšek,
Ključevica 7, 1423 Dobovec.

Nem. kdl. ptičarji (SLRNkp):
O: 5/ŠPP- 212,
m: 5/PZP-54, JZP-188, 16. 6.,
Vladimir Kobal,
Kidričeva 15,
5270 Ajdovščina.
O: 5/ ŠPP- I. a,
m: 4/VUP -I. a, 25. 5.,
Ivan Šincek,
Prvenci 4/b, 2281 Markovci.

Zlati prinašalci (SLRGR):
O: 5/PNZ, m: 5/TPR, 27. 3.,
Aleš Kreševič,
Račice 62, 6244 Podgrad.

Nemški prepeličarji (SLRPr):
Rjavci
O: 5/I, m: 5/I, 14. 6.
Ivan Centrih, Dobje 3,
3224 Dobje pri Planini.

Serci
O: 5/I, m: 5/I, 31. 5.,
Ivan Šincek,
Prevenci 4/b, 2281 Markovci.
O: 5/I, m: 5/I, 8. 6.,
Miran Petek,
Veronike Deseniške 7,
1330 Kočevje.

Kinološka zveza Slovenije

(www.kinoloska.si)

Mali oglasi

Orožje in lovska optika

Prodaj risanici Tikka, kal. 9,3 x 62, in Sako, kal. .300 Win. Mag. ter **spektiv** Zeiss z vgrajenim fotoaparatom. Tel.: 041/373-701.

Prodaj novejšo kombinirko Merkel Suhl, kal. 20 Mag./7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 3 - 10 x 42 A. Tel.: 041/800-229.

Prodaj malo uporabljano trap šibernico Sabatti. Tel.: 041/622-733.

Prodaj boroveljsko bok tricvko, kal. 16/6,5 x 68 R/22 Hornet, s str. daljnogledom Zeiss 2,5 - 10 x 52 T* (Suhlova montaža); vrhunsko **trap puško** FN Browning Super trap 100 in **pištolo** Heckler & Koch USP Expert, kal. .45 ACP. Tel.: 031/223-934.

Prodaj nov, še zapakiran, dnevno-nočni sistem (Night vision) 2+ GEN; ima nastavek za strelni daljnogled, fotoaparat, ipd. Zelo ugodno! Inf.: 041/937-863, Dejan.

Prodaj risanico Blaser R93 Attache, kal. .30-06. Puška je enakovredna novi (cena 3.500 €). Prodaj tudi dvogled Swarovski SLC 10 x 50 WB. Tel.: 041/680-138.

Prodaj bogato gravirano boroveljsko bokarico (izdelek J. Fanzo), kal. 16/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 16/16 in strelnim daljnogledom 6 x 42 Swarovski Habicht (Suhlova montaža). Puška je odlično ohranjena. Prodaj tudi starejšo rusko **MK puško** z nabojnikom Tel.: 059/930-123.

Prodaj kombinirko Marocchi, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi, kal. 12/222 Rem., in 12/12, s str. daljnogledom Swarovski 3-9 x 40 (Suhlova montaža) za obe z risano cevjo. Cena 1.750 €. Tel.: 070/844-887.

Prodaj kombinirano puško Zoli, kal. 20/6,5 x 57 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (Suhlova montaža). Puška je kot nova. Tel.: 051/624-250.

Prodaj enostrelno prelamačo Suhl, kal. .22 Hornet, s strelnim daljnogledom Meopta 4 x 32 (Suhlova montaža) in **šibernico - petelinko** 12/12 (Mag.). Tel.: 041/791- 982.

Prodaj neuprabljano bokarico Antonio Zoli, kal. 20 Mag./ .308 Win., z novim Leopoldovim daljnogledom 2,5 - 10 x 42 in snemljivo montažo. Puška je kot nova, z zlato gravuro; cena 1.700 €. Tel.: 041/496-520.

Prodaj risanico Blaser R93, kal. .30-06 Luxus, **strelne daljnoglede** Zeiss VM 2,5-10 x 50 z rdečo piko; Zeiss ZM 6 x 42;

Swarovski (novi model Habicht) 6 x 42; Kahles 6 x 42; Kahles 2,2-9 x 42; Schmid & Bender 2,5-10 x 56; **dvoglede** Swarovski 7 x 42 B, Zeiss 10 x 40 BTP in Kahles 10 x 42. Tel.: 041/749-053.

Prodaj risanico, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom Kahles 4 x 32. Tel.: 031/348-288, Grapar.

Prodaj bok šibernico Merkel Suhl, kal. 12/12. Cena po dogovoru. Tel.: 041/834-592.

Prodaj kombinirano puško Blaser BBF-97, kal. 20 Mag./ .30 - 06 Spr., s str. daljnogledom Swarovski Z6i, 1,7 - 10 x 42 SR, križ CD-I; po naročilu levo kopito. Je kot nova. Tel.: 041/674-421.

Prodaj strelni daljnogled Zeiss - Jena (zdaj Docter) 1,5 - 6 x 42, tudi z možnostjo stranskega pomika križa in s popolno Suhlovo montažo za puško - repetirko (cena 200 €). Tel.: 040/983-919.

Prodaj repetirno risanico Mannlicher Schönaauer, mod. 1950, kal. 6,5 x 54 M. Sch., s strelnim daljnogledom 6 x 42. Puška je odlično ohranjena. Tel.: 051/692-111.

Prodaj tricvko Suhl, kal. 12-12/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42 (cena 1.350 €) in **daljnogled** Sanju 7 x 42 (cena 70 €). Tel.: 031/562-823.

Prodaj novo optično piko Docter in nov **strelni daljnogled** Leupold VX-R 3-9 x 50 z osvetljenim križem. Gsm: 041/376-939.

Lovski psi

Prodaj nemške prepeličarje - serce, odličnih staršev. O: 5/I.; m: 5/I.; BOB, CACIB, CAC. Tel.: (01) 895-25-49 ali 051/344-321.

Prodaj mladiče kratkodlake istrske goniče odličnih delovnih staršev (4 samčki, 2 samički). Za oddajo bodo na voljo v začetku julija. Tel.: 040/240-255 (Marko).

Prodaj črne labradorce iz lovsko-delovnega legla (krvna sled), zdravih staršev in z odlično oceno. Tel.: 041/657-175.

Prodaj mladiče nemške prepeličarje - serce, odličnih delovnih staršev. Leglo 26. 4. 2013. Tel.: 041/267-245, Iztok.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev - sercev, poleženih 14. 5. 2013, odličnih staršev: O: 5/I, m: 5/I. Oba psa sta odlična za lov na divje pračiče. Sprejem rezervacije: Peter Boškin; tel.: 051/693-545.

Naprodaj so mladiči pasme

istrski kratkodlaki gonič, položeni 15. 5. 2013, vrhunske delovne in vzrejne linije. Tel.: (02) 88-44-633 ali 031/613-302.

Prodajam kratkodlake istrske goniče, stare tri mesece. So čipirani in preventivno cepljeni; potomci odličnih staršev. Tel.: 051/351-904.

Drugo

Na voljo so valilna jajca fazanov, jerebic in rac. Prav tako so na voljo mladi fazani, race, jerebice. Tel.: 041/717-464.

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946

in vse lovske knjige, ki so izšle od tega leta. Tel.: 051/611-377.

Izdelam vam pasti – lovke iz nerjavne kovine za odlov živih živali velikosti: 30 x 30, 30 x 30, 35 x 35 cm; dolžine: 50, 60, 70, 80, 100, in 120 cm. V teh pasteh žival ostane nepoškodovana. WWW.RAJGELJ.SI Tel.: 041/642-184.

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice, krmilnice za ptice (več vrst) in **pasti za lov polhov** (več vrst). Tel.: 041/255-878 ali (01) 895-15-96.

Izdelujem gamsove čope (tudi divji prašič, jelen, jazbec, muflon). Informacije po tel.: (04)

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV
v sodelovanju z LPN Fazan – Beltinci organizira

1. MEMORIAL VLADIMIRJA PLENIČARJA
UPORABNOSTNA PREIZKUŠNJA V DELU PO UMETNI KRVNI SLEDI ZA VSE PASME PTIČARJEV

po sedaj veljavni pravilnik o uporabnosti preizkušnji v delu po umetni krvni sledi. Zbor udeležencev: 29. junija 2013 ob 8. uri pred upravo lovišča LPN Fazan – Beltinci. Preizkušnja je namenjena predvsem vodnikom ptičarjev, za katere ni prijavnine. Število psov je omejeno na 12. Vodnik mora imeti s seboj vso potrebno opremo za psa in zase, veljavno lovsko izkaznico, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 22801 Markovci. Na istem naslovu dobite prijavnico (Obr. P. št. 1), info: mobilni 031 616 283 ali mail: siviljstvo.smigoc@gmail.com

Zadnji rok prijave: 19. junij 2013.

19. DRŽAVNA SAMOSTOJNA TEKMA PO KRVNI SLEDI

za vse pasme lovske psov bo v soboto, 22. 6. 2013 v LD Prosenjakovci, v Prekmurju. Zborni mesto bo ob 8. uri pred lovsko kočjo LD Prosenjakovci.

Predhodne prijave pošljite na elektronski naslov admrvsek@gmail.com do 15.6.2013.

Dodatne informacije: Ludvik Rituper, tel.: 041/671-038 in Iztok Trček, tel.: 041/715-160

Prireditve organizirata VK za barvarje pri KZS in ZLK Pomurje

JUNIJ						
Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navt.)	vzide	zaide	začet.konec
1. So	1:24	13:35	5:14	20:46	3:47	22:13
2. Ne	1:51	14:42	5:14	20:47	3:47	22:14
3. Po	2:18	15:47	5:13	20:47	3:46	22:15
4. To	2:46	16:50	5:13	20:48	3:45	22:16
5. Sr	3:16	17:51	5:12	20:49	3:44	22:17
6. Če	3:49	18:50	5:12	20:50	3:43	22:19
7. Pe	4:27	19:45	5:12	20:50	3:43	22:20
8. So	5:09	20:36	5:11	20:51	3:42	22:20 ☺
9. Ne	5:57	21:21	5:11	20:52	3:42	22:21
10. Po	6:49	22:02	5:11	20:52	3:41	22:22
11. To	7:44	22:38	5:11	20:53	3:41	22:23
12. Sr	8:43	23:09	5:10	20:53	3:40	22:24
13. Če	9:42	23:37	5:10	20:54	3:40	22:24
14. Pe	10:44	-----	5:10	20:54	3:40	22:25
15. So	11:47	0:04	5:10	20:55	3:40	22:26
16. Ne	12:51	0:30	5:10	20:55	3:40	22:26 ☺
17. Po	13:57	0:56	5:10	20:56	3:39	22:27
18. To	15:06	1:24	5:10	20:56	3:39	22:27
19. Sr	16:18	1:56	5:10	20:56	3:40	22:27
20. Če	17:31	2:33	5:11	20:56	3:40	22:28
21. Pe	18:43	3:17	5:11	20:57	3:40	22:28
22. So	19:49	4:10	5:11	20:57	3:40	22:28
23. Ne	20:48	5:13	5:11	20:57	3:40	22:28 ☺
24. Po	21:38	6:24	5:12	20:57	3:41	22:28
25. To	22:20	7:39	5:12	20:57	3:41	22:28
26. Sr	22:55	8:56	5:12	20:57	3:42	22:28
27. Če	23:26	10:10	5:13	20:57	3:42	22:28
28. Pe	23:54	11:22	5:13	20:57	3:43	22:27
29. So	-----	12:31	5:14	20:57	3:43	22:27
30. Ne	0:22	13:37	5:14	20:57	3:44	22:27 ☺

51-41-409 in 041/819-231, Basaj.

Prodajam novo, trenutno najboljše in najbolj napredno **lovsko kamero** na trgu. Nevidna IR- bliskavica, MMS- in GPRS-funkcija, 12 MP-fotoaparat, odporna proti vsem vremenskim razmeram. V kamuflažni barvi in majhnih mer. Takojšnje obvestilo s sliko pošlje na vaš mobilni telefon ali računalnik. Jamstvo in slovenska navodila! Tel.: 041/353-319.

Prodajam novo elektronsko ovratnico za šolanje psov. Domet 1000 metrov, je popolnoma vodotesna, polni se na elek-

triko in ima jamstvo. Ugodno! Tel.: 041/937-863.

Ugodno prodajam lovsko trofejo – medveda. Tel.: 040/507-155.

Prodajam divje prašiče. Tel.: 041/825-148; samo.lovincec@gmail.com

LOVSKA DRUŽINA BRASLOVČE
vabi na

10. tradicionalno meddružinsko lovsko-strelsko tekmovanje v počastitev praznika DNEVA DRŽAVNOSTI

v torek, 25. 6. 2013, z začetkom ob 9. uri

NA STRELIŠČU BOŠTUNOVEC PRI ŽOVNEKU V BRASLOVČAH.

Pot do strelišča bo označena iz smeri Celje–Ljubljana, izvoz Šentrupert, smer Logarska dolina.

PRAVILA TEKMOVANJA (PRAVILNIK O LOVSKEM STRELSTVU LZS)

ČLANI:

- 15 glinastih golobov – lovski položaj
- 5 streliv na tarčo srnjaka ob fiksnem kolu z M-puško z optiko ali brez
- 5 streliv na merjasca, prosto, z MK-puško z optiko ali brez
- 5 streliv na tarčo bežečega merjasca, lovski položaj, z optiko ali brez

– Tekmovanje bo ekipno in posamezno v kombinaciji.
– Tekmovalce bodo tričlanske ekipe iste lovske družine.

VETERANI: (od 55 do 65 let) IN SUPERVETERANI (od 65 let naprej)

- 15 glinastih golobov – lovski položaj
- 10 streliv na tarčo (1 + 5) sede ob fiksnem kolu z MK-puško z optiko ali brez

Veterani in super veterani bodo lahko tekmovali tudi v članski konkurenci, rezultat na glinastih golobih pa se bo upošteval v veteranski oz. superveteranski konkurenci.

POKALI IN NAGRADE:
V članski konkurenci bodo ekipe prejele pokale (do tretjega mesta), posamezniki pa poleg pokalov še lepe praktične nagrade (do 10. mesta). Veterani in superveterani bodo prejeli pokale do tretjega mesta in prav tako lepe praktične nagrade do petega mesta.

NAGRADNO TEKMOVANJE:
Streljanje na glinaste golobe – na izpadanje – za lepe praktične nagrade.
Za hrano in pijačo ter dobro počutje bo poskrbljeno!

TEKMOVANJE BO OB VSAKEM VREMENU, SAJ SO VSA STRELIŠČA POKRITA!

- INFORMACIJE po tel.: 041/ 408 474 (Sašo Urankar).
- URADNI TRENING: dan pred tekmovanjem od 16. ure naprej.

Prijazno vabljeni! UO LD Braslovče

PRODAMO

Gozdna kočja Veksel v LPN Jelen – Mašun

200 m² z opremo in 3.345 m² zemljišča

Info: 041 624 926
info@nea-invest.si

Cena: 175.000 EUR

SODOBNA SPLETNA TRGOVINA

Optik trade

- PESTRA PONUDBA
- KVALITETNO SVETOVANJE
- PAKETNA DOSTAVA
- POPRAJNE STORITVE

WWW.OPTIK-TRADE.SI
INFO@OPTIK-TRADE.SI
031 770 520

VRHUNSKI SPOLNI STIMULANT

OSTAVA V 21 URAMI

NAROČILO NA: 051 894 544

POŠTNA DOSTAVA ALI OSEBNI PREVZEM!

NOVO! NAJBOLEŠI NARAVNI STIMULANT! www.4play.si

- MOČNEJŠA POTENCA IN ORGAZMI!
- BREZ STRANSKIH UČINKOV
- ZA MOŠKE IN ŽENSKE!

NAPRODAJ NA VSEH VEČJIH PETROL SERVISIH! NA BLAGAJNI!
Za informacije glede lokacij pokličite 051 894 544.

AKCIJSKA PONUDBA: 20 KAPSUL SAMO 59 EUR, 10 KAPSUL STANE 32,40 EUR + poštni str.

Na safari v Južnoafriško republiko

Sedem dni, polni penzion v lovišču, s petimi dnevi lova, vsi prevozi, vključno z letalskim in vizo; vse za 2.490 €. Mogoč je lov na 34 vrst divjadi. Izjemno ugodne cene odstrelav; npr. niala 890 €, kudu 790 €, oriks 600 €, impala 195 €, gnu 600 €, hijena 450 €, blesbok 270 €, merjasec bradavičarke 200 € ... Odhod naše skupine bo 19. 8. 2013.

Merjasec (Romunija, Hrvaška): tri dni lova, odstrel trofejnega merjasca, tri dni, polpenzion za 1.690 €. Varovalka uspeha: vračilo 1.000 € za neuplenjenega merjasca!

Los v Kanadi: 7 dni/6 dni lova v roku z odstrelom enega losa za 4.700 € od/do Deer Lake.

Srnjak (Hrvaška, Madžarska, Srbija): tri dni lova, odstrel treh srnjakov (rogovje do 300 g) za 990 €.

Grenlandija: tri dni lova, vključno z odstrelom enega bika moškatega goveda za 3.995 €. Doplačilo 1.990 € za dodatna dva dneva lova in odstrel karibuja v septembru - oktobru.

Pasat, d.o.o., Dolenjska cesta 11, 1000 Ljubljana
www.pasat.si > info@pasat.si > tel.: 01 428 37 40 > GSM: 041 728 143

HAWKE - PANORAMA 3 - 9 x 50 IR

Osvetljena pika v križu
Premier cev: 25,4 mm
Dolžina: 307 mm
Teža: 487 g
Vidno polje: 13,4-4,5 m

Cena: **225,00 EUR**

HAWKE
SPORT OPTICS

HAWKE - PANORAMA 4 - 12 x 50 IR

Osvetljena pika v križu
Premier cev: 25,4 mm
Dolžina: 317 mm
Teža: 505 g
Vidno polje: 10-3,4 m

Cena: **244,00 EUR**

INFORMACIJE IN NAROČILA

BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

DOG
TRACE

ELEKTRONSKE
ovratnice za učenje psa
ovratnice proti lajanju
nevidne ograje

PROFESIONALNA KVALITETA
DOSTOPNE CENE
EVROPSKI IZDELEK
3 LETA GARANCIJE

MANET d.o.o., TEL.: 040 760 760

akcija
-20%

www.dogtrace.si
e-mail: info@dogtrace.si

Za lovce, ki vedo, kaj hočejo!

www.lovskatrgovina.si

info: 070 228 227

URARSTVO NIHAJ, d.o.o.

Servis in prodaja ur
Restavriranje starinskih ur

Cesta v Mestni Log 55
1000 Ljubljana
Tel.: 041/878-270

Hubertus
club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

SAFARI NA VELIKO AFRIŠKO DIVJAD V ZIMBABVEJU

9- do 15-dnevni »ALL INCLUSIVE«
programi lova
od/do Brnika

z vključenimi vsemi prevozi,
namestitvijo in hrano v udobnem
lovskem kampu, organizacijo lova,
vođenjem PH, grobo pripravo trofeje
ter odstrelom:

KAFRSKEGA BIVOLA:
7-dnevni safari za 7.900 evrov

LEOPARDA:
12-dnevni safari za 11.400 evrov

NETROFEJNEGA SLONA:
7-dnevni safari za 9.900 evrov

TROFEJNEGA SLONA:
10-dnevni safari za 18.900 evrov

K
R
O
J
A
Š
T
V
O

Branko Rožman, s.p.

Erjavčeva 5, Brežice
GSM: 031/544 808

www.krojastvo-rozman.si

e-pošta: krojastvo.rozman@siol.net

Slavnostne
lovske kroje,
srajce (tudi
z dolgimi
rokavi),
telovnike,
plašče
hubertus
in pelerine
izdelujemo
po meri.

R
O
Ž
M
A
N

MEDO sport
TRGOVINA ZA LOV, RIBOLOV IN REKREACIJO

BIROS, d.o.o., Cesta Toneta Kralja 2, 1290 Grosuplje
www.biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT GROŠUPLE
Cesta Toneta Kralja 2, 1290 GROŠUPLE
tel.: 01/787 37 00, e-mail: medosport@biros.si

PE TRGOVINA MEDOŠPORT ČRNOMELJ
Ulica na Utrlibah 24, 8340 Črnomelj, tel.: 07/306 24 70

STARA CENA: 392,72 €
NOVA CENA: 353,45 €

- 10 %

Pentaflex

VISIOTEK 2.5-10x50 IR

AKCIJA

- POVEČAVA: 2.5-10x50
- PREMIER OBJEKTIVA: 50 mm
- Jasna slika tudi pri šibki svetlobi
- PREMIER TUBE: 30 mm
- OSVETLJENA PIKA
- JAKOST SVETLOBE JE NASTAVLJIVA
- S POTENCIOMETROM
- POLNJEN Z DUŠIKOM
- VIDNO POLJE NA 1000 m: 12.8-3.8
- DOLŽINA: 34.8 cm
- TEŽA: 730g
- VODOODPORN
- PAKIRAN V ZAŠČITENEM ALUMINIJASTEM KOVČKU

PRODAJA NA
OBROKE!

